

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA STAVEBNÍ

FACULTY OF CIVIL ENGINEERING

ÚSTAV STAVEBNÍ EKONOMIKY A ŘÍZENÍ

INSTITUTE OF STRUCTURAL ECONOMICS AND MANAGEMENT

POSOUZENÍ DOPADU ZÁKONA Č. 254/2019 SB., O ZNALCÍCH, ZNALECKÝCH KANCELÁŘÍCH A ZNALECKÝCH ÚSTAVECH

IMPACT ASSESSMENT OF ACT NO. 254/2019 COLL., ON EXPERTS, EXPERT OFFICES
AND EXPERT INSTITUTES

DIPLOMOVÁ PRÁCE

DIPLOMA THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Martina Somerlíková

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. PETR AIGEL, Ph.D.

BRNO 2022

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

FAKULTA STAVEBNÍ

Studijní program	N0732A260021 Stavební inženýrství – management stavebnictví
Typ studijního programu	Navazující magisterský studijní program s prezenční formou studia
Specializace	bez specializace
Pracoviště	Ústav stavební ekonomiky a řízení

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Student	Bc. Martina Somerlíková
Název	Posouzení dopadu zákona č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech
Vedoucí práce	Ing. Petr Aigel, Ph.D.
Datum zadání	31. 3. 2021
Datum odevzdání	14. 1. 2022

V Brně dne 31. 3. 2021

---

doc. Ing. Jana Korytářová, Ph.D.
Vedoucí ústavu

---

prof. Ing. Miroslav Bajer, CSc.
Děkan Fakulty stavební VUT

PODKLADY A LITERATURA

1. Zákon č. 254/2019 Sb., Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech
2. Zákon č. 36/1967 Sb., Zákon o znalcích a tlumočnících
3. Vyhláška č. 37/1967 Sb., Vyhláška ministerstva spravedlnosti k provedení zákona o znalcích a tlumočnících
4. Zákon č. 89/2012 Sb., Zákon občanský zákoník
5. BRADÁČ, Albert, Miroslav KLEDUS a Pavel KREJČÍŘ. Soudní znalectví. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2010. ISBN 978-80-7204-704-8.
6. KŘÍSTEK, Lukáš. Znalectví. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. Právní rukověť (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-042-4.
7. BRADÁČ, Albert, Miroslav KLEDUS a Pavel KREJČÍŘ. Úvod do soudního znalectví. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2004. ISBN 80-7204-365-X.
8. DÖRFL, Luboš. Zákon o znalcích a tlumočnících: komentář. Praha: C.H. Beck, 2009. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 978-80-7400-148-2.

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ

Cílem práce je analyzovat, popsat a zhodnotit změnu zákona č. 254/2019 Sb. a jeho vliv (dopad) na znaleckou činnost.

1. Vývoj znalectví
2. Charakteristika předpisu zrušeného
3. Popis nového předpisu
4. Porovnání odlišností a rozdílů mezi minulým a aktuálním zněním zákona
5. Vliv změn v rámci jednotlivých oborů znalectví
6. Analýza znaleckého prostředí (dotazníkové šetření)

Výstupem práce je vyhodnocení provedené analýzy a vlivu (dopadu) zákona č. 254/2019 Sb. na znaleckou činnost.

STRUKTURA DIPLOMOVÉ PRÁCE

VŠKP vypracujte a rozčleňte podle dále uvedené struktury:

1. Textová část závěrečné práce zpracovaná podle platné Směrnice VUT "Úprava, odevzdávání a zveřejňování závěrečných prací" a platné Směrnice děkana "Úprava, odevzdávání a zveřejňování závěrečných prací na FAST VUT" (povinná součást závěrečné práce).
2. Přílohy textové části závěrečné práce zpracované podle platné Směrnice VUT "Úprava, odevzdávání, a zveřejňování závěrečných prací" a platné Směrnice děkana "Úprava, odevzdávání a zveřejňování závěrečných prací na FAST VUT" (nepovinná součást závěrečné práce v případě, že přílohy nejsou součástí textové části závěrečné práce, ale textovou část doplňují).

Ing. Petr Aigel, Ph.D.
Vedoucí diplomové práce

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá vydáním zákona č. 254/2020 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Cílem je analyzovat, popsat a zhodnotit dopad změny zákona na znaleckou činnost. Analýza probíhala formou dotazníkového šetření oslovením 1 002 znalců. Vyhodnocení výsledků je zpracováno za pomoci grafů, tabulek a volné citace vyjádření znalců. Práce se zabývá charakteristikou jednotlivých ustanovení zákona, jejich negativními dopady i přínosy. Výstupem práce je analýza současné situace. V závěru jsou formulovány doporučení a návrhy opatření.

KLÍČOVÁ SLOVA

zákon o znalcích, znalecká činnost, znalec, znalecká kancelář, znalecký ústav, odměňování znalecké činnosti, náklady znalecké činnosti, znalecký posudek, jmenování znalců, seznam znalců, přestupky znalců a sankce, Ministerstvo spravedlnosti, zákon, státní správa, vzdělávání znalců

ABSTRACT

The final thesis deals with the issuance of Act No. 254/2020 Coll., On experts, expert offices and expert institutes. The aim is to analyze, describe and evaluate the impact of the law change on expert activities. The analysis took the form of a questionnaire survey addressing 1,002 experts. The evaluation of the results is processed using graphs, tables and free citations of experts. The thesis deals with the characteristics of individual provisions of the law, their negative effects and benefits. The output of the work is an analysis of the current situation. In the end, recommendations and proposals for measures are formulated.

KEYWORDS

act on experts, expert activity, expert, expert office, expert institute, expert´s fee, remuneration of expert activity, expert opinion, appointment of experts, list of experts, expert misdemeanours and sanctions, Ministry of Justice, law, government, education of experts

BIBLIOGRAFICKÁ CITACE

Bc. Martina Somerlíková *Posouzení dopadu zákona č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech*. Brno, 2022. 103 s., 18 s. příl.

Diplomová práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta stavební, Ústav stavební ekonomiky a řízení. Vedoucí práce Ing. Petr Aigel, Ph.D.

PROHLÁŠENÍ O PŮVODNOSTI ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem *Posouzení dopadu zákona č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech* zpracoval(a) samostatně a že jsem uvedl(a) všechny použité informační zdroje.

V Brně dne 9. 1. 2022

Bc. Martina Somerlíková
autor práce

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu mé diplomové práce panu Ing. Petru Aigelovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi poskytnul během řešení mé práce. Poděkování dále patří všem znalcům, kteří odpověděli na dotazník k této práci, a tím poskytli hodnotné informace potřebné pro její zpracování. Velké díky náleží také mému příteli a rodině za podporu po celou dobu trvání studia.

1	ÚVOD	10
2	VÝVOJ ZNALECKÉ ČINNOSTI	11
3	ZNALECKÁ ČINNOST.....	13
	3.1 ZNALECTVÍ, ZNALECKÁ ČINNOST, SOUDNÍ ZNALECTVÍ	13
	3.2 SUBJEKTY VYKONÁVAJÍCÍ ZNALECKOU ČINNOST	14
	3.3 ZNALEC VS. ODHADCE.....	16
	3.4 VZNIK, POZASTAVENÍ A ZÁNİK K OPRÁVNĚNÍ ČINNOSTI	17
	3.5 VÝKON ZNALECKÉ ČINNOSTI.....	18
	3.6 OBORY, ODVĚTVÍ A SPECIALIZACE ZNALCŮ.....	19
	3.7 ZNALECKÝ POSUDEK	20
	3.8 ODMĚNA ZA ZNALECKOU ČINNOST	21
	3.9 PRÁVA A POVINNOSTI ZNALCŮ	21
	3.10 PŘESTUPKY ZNALCE, ZNALECKÉ KANCELÁŘE A ÚSTAVU	22
	3.11 POJIŠTĚNÍ	22
	3.12 DOTČENÉ SUBJEKTY.....	22
	3.13 DOHLED A ORGNIZACE ZNALECKÉ ČINNOSTI.....	23
	3.14 EVIDENCE ZNALCŮ.....	24
	3.15 PŘECHODNÉ OBDOBÍ.....	24
	3.16 DŮVODOVÁ ZPRÁVA	24
	3.17 PŘIJÍMÁNÍ ZÁKONŮ	25
4	PŘEDPISY UPRAVUJÍCÍ ZNALECKOU ČINNOST	26
	4.1 CHARAKTERISTIKA ZRUŠENÉHO PŘEDPISU	26
	4.2 CHARAKTERISTIKA NOVÉHO PŘEDPISU	27
5	POROVNÁNÍ ODLIŠNOSTÍ MEZI MINULÝM A AKTUÁLNÍM ZNĚNÍM ZÁKONA... 28	
	5.1 VÝKON ZNALECKÉ ČINNOSTI.....	28
	5.2 SUBJEKTY VYKONÁVAJÍCÍ ZNALECKOU ČINNOST	28
	5.3 ROZDÍLY V ÚČASTI ZNALCŮ	28
	5.4 JMENOVÁNÍ ZNALCE	29
	5.5 VSTUPNÍ ZKOUŠKA.....	29
	5.6 ORGANIZACE ZNALECKÉ ČINNOSTI	29
	5.7 EVIDENCE ZNALCŮ.....	30
	5.8 POJIŠTĚNÍ.....	30
	5.9 DOHLED.....	31
	5.10 EVIDENCE ZNALECKÝCH POSUDKŮ	31
	5.11 ODMĚŇOVÁNÍ ZNALCŮ.....	31
	5.12 MOŽNOST ZBAVENÍ OPRÁVNĚNÍ	32
	5.13 ZNALECKÝ POSUDEK	32
	5.14 ZNALECKÉ OBORY, ODVĚTVÍ A SPECIALIZACE.....	32
	5.15 PŘESTUPKY ZNALCE, ZNALECKÉ KANCELÁŘE A ÚSTAVU	32

6	ANALÝZA ZNALECKÉHO PROSTŘEDÍ	33
6.1	STRUKTURA RESPONDENTŮ	35
6.2	PŮSOBENÍ VE ZNALECKÉM OBORU	37
6.3	NÁKLADY A VÝNOSY ZNALECKÉ ČINNOSTI	43
6.4	HLAVNÍ ZMĚNY	49
6.5	OSTATNÍ ZMĚNY	60
6.6	DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE	68
7	DŮVODY PŘIJETÍ NOVÉHO ZÁKONA	71
7.1	OČEKÁVÁNÍ	72
7.2	SKUTEČNOST	73
8	VLIV ZMĚNY V RÁMCI JEDNOTLIVÝCH OBORŮ ZNALECTVÍ	76
9	ÚBYTEK ZNALCŮ	79
9.1	STATISTIKA ZA POSLEDNÍ LÉTA	81
9.2	STATISTIKA POSLEDNÍHO ROKU	83
10	VÝŠE ODMĚNY	85
10.1	VÝVOJ HODINOVÉ ODMĚNY ZNALCE	85
10.2	SROVNÁNÍ PLATŮ	86
11	SHRnutí	88
12	DOPORUČENÍ A NÁVRHY ŘEŠENÍ	90
13	ZÁVĚR	92
14	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	93
14.1	ODBORNÁ LITERATURA	93
14.2	INTERNETOVÉ ZDROJE	94
14.3	PRÁVNÍ PŘEDPISY	96
15	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ	98
16	SEZNAM GRAFŮ	99
17	SEZNAM OBRÁZKŮ	101
18	SEZNAM TABULEK	102
19	SEZNAM PŘÍLOH	103

1 ÚVOD

V lednu roku 2021 nabyl účinnosti **zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech** (dále také jako „nový zákon o znalcích“ či „NZoZ“), který nahradil do té doby platný zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících (dále také jako „starý zákon o znalcích“ či „SZoZ“) a tento zákon prováděcí vyhlášku č. 37/1967 Sb.

Oba předpisy byly bez větších změn v platnosti po více než 50 let. Na provedení změn byl na jednu stranu dlouhodobě vyvíjen tlak ze strany samotných znalců, na druhou stranu se hledaly důvody, proč by ke změně dojít nemělo. Jelikož se nejednalo o první pokus o nový zákon, čekání na změnu bylo zdlouhavé a náročné.

Prováděcí vyhlášky byly zveřejněny teprve těsně před začátkem platnosti a jak popisuje samotná **důvodová zpráva**¹ k tomu zákonu, byla právní úprava znalectví v posledních letech své existence značně kritizována za svoji zastaralost, nesystémová řešení a mnohé další nedokonalosti a nedostatky.

Vzhledem ke zmíněným skutečnostem se **v posledních letech jedná o velice diskutované téma** a optimální nastavení této problematiky je v současnosti aktuální více než kdykoliv předtím. Její dosah není jenom v oblasti zahrnující subjekty vykonávající tuto činnost, ale dotýká se také zástupců z řad odborné a laické veřejnosti, kteří se znaleckou činností přichází do styku.

V úvodní části práce jsou definovány použité pojmy znalecké činnosti, charakterizovány oba předpisy a stanoveno jejich porovnání. Následuje **část zaměřená na analýzu současného znaleckého prostředí ve stavebnictví**, zhodnocení důvodů vedoucích k přijetí nové právní úpravy a následný rozbor nejdiskutovanějších otázek týkajících se výše znalecké odměny a úbytku znalců.

Záměrem práce je především komplexní zhodnocení, ať už negativních nedostatků, tak i pozitivních vlivů a přínosů, které tato změna přináší.

Očekávaným **výstupem** této práce je na základě získaných názorů z praxe od odborníků vykonávajících znaleckou činnost analyzovat současnou situaci a navrhnout řešení, které by mohly přispět ke zlepšení současné situace ve znalecké praxi.

---

¹ *Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 254/2019 Sb.: Sněmovní tisk č. 72/0* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=72&CT1=0>

2 VÝVOJ ZNALECKÉ ČINNOSTI

Historií smyslu znalecké práce je potřeba se zabývat pro pochopení jejího vývoje.²

Nejstarší zmínky o odborném znaleckém dokazování zmiňuje pověst o Archimédovi, příběh o arabském kupci, čínská příručka vyšetřování z roku 1248 či pojednání o forenzním a policejním lékařství vydaným francouzským dvorním lékařem a chirurgem koncem 18. století.

S rozvojem oblastí lidské činnosti vyvstala potřeba odborného znaleckého dokazování. Nezbytnost přibrat k vysvětlení odborníky vznikla, až ve chvíli, kdy některé z oblastí lidských činností dosáhly úrovně složitých otázek, které již nebyly pro soudce posouditelné.³

Koncem 13. století měly určující povahu pro rozhodnutí soudu lékařské posudky při ohledání mrtvol a zjištění příčiny smrti, a ještě častěji býval potřebný posudek od notářů při podezření z falšování listin.⁴

Až v 16. století v době inkvizice⁵ přicházejí první pokusy o zapojování odborníků do procesního řízení, zatím však pouze za účelem ohledávání. S rozvojem vědy a techniky na přelomu 18. a 19. století se čím dál častěji začíná v trestním řízení vyskytovat pojem „znalé osoby“. Nadále však přetrvává názor, že znalecký posudek je svědeckou výpovědí, tudíž znalce staví do role pomocníka soudu stejně jako svědka a zanedbává tím odlišnosti obou důkazních prostředků.

Na našem území existují první zjiitelné zmínky o seznamech stálých soudních znalců z roku 1787. Nutnost účasti odborníků u soudu a potřeba vyčlenění znaleckého posudku jako samostatného druhu soudního důkazu měl za následek až prudký rozvoj vědy a techniky ve 2. polovině 19. a 20. století.⁶

Seznamy soudních znalců členěné podle oborů a vedené u krajských soudů začaly vznikat na základě vládního nařízení č. 269/1939 Sb., o seznamech soudních znalců

---

² KŘÍSTEK, Lukáš. Znalectví. 2013. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. Právní rukověť (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-807-4780-424.

³ BRADÁČ, Albert, Miroslav KLEDUS a Pavel KREJČÍŘ. *Soudní znalectví*. 2010. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2010. ISBN 978-807-2047-048.

⁴ KŘÍSTEK, Lukáš. Znalectví. 2013. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. Právní rukověť (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-807-4780-424.

⁵ církevní instituce vyhledávající a soudící kacíře

⁶ BRADÁČ, Albert, Miroslav KLEDUS a Pavel KREJČÍŘ. *Úvod do soudního znalectví*. 2004. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2004. ISBN 80-720-4365-X.

v roce 1939. Došlo ke stabilizaci znalecké činnosti, která získávala charakter služby ve veřejném zájmu.

Uchazeč o znaleckou činnost musel být starší než 30 let, po 5 letech bylo zkoumáno, jestli znalec splňuje i nadále všechny podmínky a v případě kladného výsledku mu byla činnost obnovena.

Následně po 2. světové válce byl vydán zákon č. 167/1949 Sb., který určil způsoby jmenování a sjednotil stávající seznamy znalců. Prováděcím předpisem č. 76/1950 Sb., o odměně a náhradě hotových výloh stálých přísežných znalců a tlumočnicků bylo upraveno odměňování znalců.

Zrušení výše uvedených nastalo v roce 1959 nahrazení zákonem č. 47/1959 Sb., o úpravě právních poměrů znalců a tlumočnicků, spolu s prováděcí vyhláškou č. 193 Ú.I. Touto úpravou byl sestaven seznam organizací namísto seznamu znalců a tyto organizace měly pro podání znaleckého posudku označovat znalce v jednotlivých oborech.⁷

Zmíněná úprava zajistila pokles kvality posudků a prodloužení lhůt jejich vypracování. Docházelo ke střídání znalců, jelikož organizace neměly zájem na vypracování posudků a tím nedocházelo u znalců k nabytí potřebných zkušeností.

Z těchto důvodů vydržela platnost této úpravy jen do roku 1967, kdy byla znalecká činnost změněna zákonem č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících a prováděcí vyhláškou ministerstva spravedlnosti č. 37/1967 Sb.⁸

Oba předpisy byly čtyřikrát novelizovány a jejich platnost trvala dlouhých 52 let.

Od počátku roku 2021 až dosud je znalecká činnost upravena zákonem č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Dále pak prováděcími vyhláškami k tomuto zákonu, vyhláškou č. 503/2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti, dále vyhláškou č. 504/2020 Sb., o znalečném a vyhláškou č. 505/2020 Sb., kterou se stanoví seznam znaleckých odvětví jednotlivých znaleckých oborů, jiná osvědčení o odborné způsobilosti, osvědčení vydaná profesními komorami a specializační studia pro obory a odvětví.

---

⁷ KRÍSTEK, Lukáš. Znalectví. 2013. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. Právní rukověť (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-807-4780-424.

⁸ BRADÁČ, Albert, Miroslav KLEDUS a Pavel KREJČÍŘ. *Soudní znalectví*. 2010. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2010. ISBN 978-807-2047-048.

3 ZNALECKÁ ČINNOST

Kapitola definuje základní pojmy znalecké činnosti pro uvedení do dané problematiky a objasnění pojetí, jakým jsou v práci používány.

3.1 ZNALECTVÍ, ZNALECKÁ ČINNOST, SOUDNÍ ZNALECTVÍ

Označení pojmu znalecká činnost je v různých publikacích a různými autory vykládán jinak. Jelikož v zákoně⁹ figuruje pojem znalecká činnost, bude používán i v případě této práce.

Prof. Bradáč označuje znalectví přívlastkem soudí a nazývá ho „*službou, kterou odborníci z různých oblastí lidské činnosti pomáhají zejména státním orgánům při jejich rozhodovací činnosti, a to při aplikaci potřebných vědomostí ze svého oboru.*“¹⁰

Podle znalce a advokáta Křístka je znalecká činnost součástí procesního práva, které upravuje postup subjektů činných v rámci řízení před soudy, jelikož znalec zkoumá a popisuje minulé skutkové děje a jeho práce slouží k jejich objasnění.¹¹

Naopak Janíček považuje uvádění termínu soudní, konkrétně „soudní inženýrství“ za anachronismus¹² a vybízí k uvážení o změně názvu.¹³ Vzhledem k uplatňování znaleckých posudků nejenom při soudních řízeních, ale i u správních řízeních či pro soukromé objekty se dá o používání spojení „soudní znalec“ či „soudní znalectví“ opravdu diskutovat.

Samotný zákon o znalcích definuje, že znaleckou činností se rozumí: „*provádění znaleckých úkonů, zejména zpracování a podání znaleckého posudku, jeho doplnění nebo vysvětlení, a činnost, která bezprostředně směřuje k podání znaleckého posudku, jeho doplnění nebo vysvětlení.*“¹⁴

Hierarchický vztah mezi termíny znalectví a znalecká činnost vystihuje tvrzení: „*Znalectví je aplikačním oborem, jehož podstatou je znalecká činnost, v jejímž rámci se vytvářejí znalecké posudky.*“

---

⁹ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

¹⁰ BRADÁČ, Albert, MIROSLAV KLEDUS a PAVEL KREJČÍŘ. *Soudní znalectví*. 2010. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2010. ISBN 978-807-2047-048.

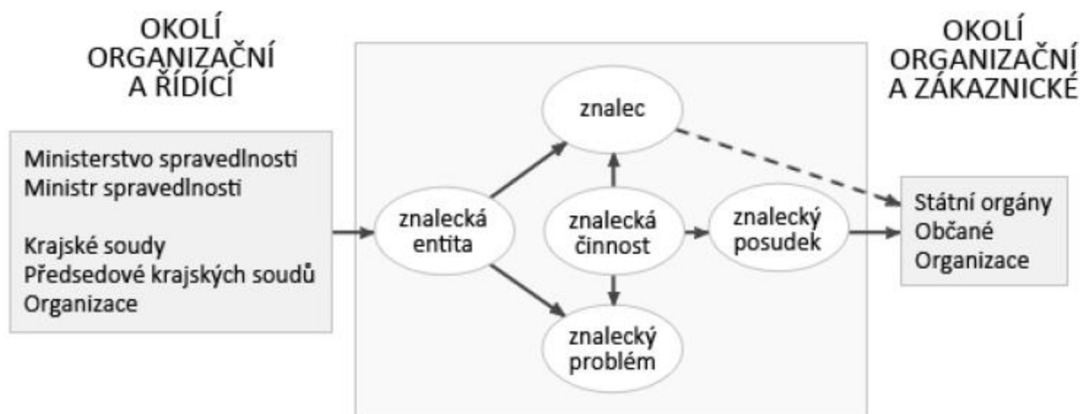
¹¹ KŘÍSTEK, Lukáš. *Znalectví*. 2013. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. Právní rukověť (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-807-4780-424.

¹² zařazení do jiné doby než té, kam skutečně patří

¹³ JANÍČEK, Přemysl a JIŘÍ MAREK. *Expertní inženýrství v systémovém pojetí*. 2013. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada). ISBN 978-802-4741-277.

¹⁴ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

Na obrázku níže (Obrázek 1 – Znalectví jako soustava a jeho okolí) je znázorněno znalectví jako soustava, tak jak ji definuje Janíček ve své knize. Soustava je tvořena prvky jako znalecká entita, znalecký problém, znalecká činnost, znalecký posudek a znalec. Jednotlivé prvky mají mezi sebou vazby, které jsou určeny příčinnými a časovými souvislostmi, spolu s vnějšími prvky vytváří znaleckou strukturu.¹⁵

Obrázek 1 – Znalectví jako soustava a jeho okolí¹⁶

3.2 SUBJEKTY VYKONÁVJÍCÍ ZNALECKOU ČINNOST

Subjekty vykonávajícími znaleckou činnost mohou být jak právnické, tak i fyzické osoby, které jsou oprávněné vykonávat znaleckou činnost.

3.2.1 ZNALEC

Pojem znalec se dá chápat různými způsoby a může mít více významů. Označuje se tak např. osoba, která má zvláštní znalosti a zkušenosti a může si tak vytvářet poznatky o nějakém jevu. V tomto případě se dá hovořit o znalci kávy nebo vína. V rámci této práce bude pojem znalec charakterizován jako osoba (právnícká či fyzická) oprávněná v řízení před orgány veřejné moci posuzovat odborné otázky.¹⁷

¹⁵ JANÍČEK, Přemysl a Jiří MAREK. *Expertní inženýrství v systémovém pojetí*. 2013. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada). ISBN 978-802-4741-277.

¹⁶ JANÍČEK, Přemysl a Jiří MAREK. *Expertní inženýrství v systémovém pojetí*. 2013. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada). ISBN 978-802-4741-277.

¹⁷ DÖRFL, Luboš. *Znalec a znalecký posudek v civilním procesu*. 2020. V Praze: C.H. Beck, 2020. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-807-4007-903.

Za znalce se se považují nejenom jednotlivé osoby, ale i ostatní subjekty oprávněné vykonávat znaleckou činnost, tedy znalecké kanceláře, znalecké ústavy případně osoby vykonávající činnost pouze jednorázově.¹⁸

Většina odborníků se shoduje v názoru, co se od osoby znalce očekává a jakých by měl nabývat vlastností a předpokladů. Jedná se především o vzdělaného, odborně zdatného a předání informací schopného jedince.

Křístek ve své knize přisuzuje znalci čtyři role, a to podle vývoje znalecké činnosti, které jsou: znalec jako pomocník soudu, znalec jako svědek, posudek – samostatná forma důkazu a znalec – vědecký soudce.¹⁹

Zákon konstatuje že znalcem je: „fyzická osoba zapsaná do seznamu znalců vedeného Ministerstvem spravedlnosti a oprávněná k výkonu znalecké činnosti. Kromě znalců – fyzických osob jsou k výkonu znalecké činnosti oprávněné též znalecké kanceláře a znalecké ústavy.“²⁰

Podle Janíčka by znalec měl disponovat určitým výčtem vlastností, znalostí a schopností, které jsou obsahem jeho „osmilítku osobnosti znalce“ na obrázku (Obrázek 2 – Osmilítek vlastností, schopností a znalostí znalce).

Obrázek 2 – Osmilítek vlastností, schopností a znalostí znalce²¹

¹⁸ KLEDUS, Robert. *Obecná metodika soudního inženýrství*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Ústav soudního inženýrství, 2012. ISBN 978-802-1445-512.

¹⁹ KŘÍSTEK, Lukáš. *Znalcství*. 2013. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. Právní rukověť (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-807-4780-424.

²⁰ *Kdo je znalec* [online]. Dostupné z: <https://znalci.justice.cz/kdo-je-znalec/>

²¹ JANÍČEK, Přemysl a Jiří MAREK. *Expertní inženýrství v systémovém pojetí*. 2013. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada). ISBN 978-802-4741-277.

3.2.2 ZNALECKÁ KANCELÁŘ

Znalecké kanceláře, jak nový zákon o znalcích uvádí, musí mít formu obchodní korporace, která vykonává svou činnost prostřednictvím alespoň dvou znalců oprávněných k výkonu znalecké činnosti ve stejném oboru a odvětví, případně specializaci, pro kterou si podala žádost o zápis do seznamu znalců (v předchozí právní úpravě znalecký ústav zapsaný v I. Oddílu seznamu ústavů).

Podle zákona²² se v případě korporace jedná o obchodní společnosti, mezi něž se řadí společnost s ručením omezeným, veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, akciová společnost, evropská společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení, nebo formu družstva, kam se řadí družstvo nebo evropská družstevní společnost.

3.2.3 ZNALECKÝ ÚSTAV

Zákon přesně definuje, kdo může být ústavem. Většinou je znaleckým ústavem osoba veřejného práva, vykonávající znaleckou činnost pomocí alespoň jednoho znalce nebo prostřednictvím osob zapojených do vědeckovýzkumné činnosti (v předchozí právní úpravě znalecký ústav zapsaný ve II. oddílu seznamu ústavů).

Jedná se zejména vysoké školy nebo její součástí, veřejné výzkumné instituce, státní podniky, ústavy, organizační složky státu, vnitřní organizační jednotky této složky nebo osoby veřejného práva.²³

3.2.4 OSOBA VYKONÁVAJÍCÍ ZNALECKOU ČINNOST JEDNORÁZOVĚ

V případě, že pro daný obor není zapsaný znalec nebo nemůže daný úkon provést či by toto provedení bylo spojeno s nepřiměřenými náklady a obtížemi může být orgánem veřejné moci kromě znalce, znalecké kanceláře či znaleckého ústavu zapsaného v seznamu povolán i znalec, který v seznamu zapsaný není. Příležitostný znalec by měl přiměřeně splňovat podmínky, které slouží ke jmenování znalců, mít potřebné odborné předpoklady a musí složit slib znalce.²⁴

3.3 ZNALEC VS. ODHADCE

Označení znalec a odhadce nejsou totožné, ale je mezi podstatný rozdíl. Znalec je vysoce kvalifikovaný odborník jmenovaný po splnění předem definovaných

---

²² Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

²³ Kdo je znalec: Slovník pojmů [online]. Dostupné z: <https://znalci.justice.cz/kdo-je-znalec/>

²⁴ BRADÁČ, A., VÉMOLA, A., BRADÁČ, A. Nový znalecký zákon. *Soudní inženýrství*, 2019, 30(4), 23–33. DOI: <http://dx.doi.org/10.13164/SI.2019.4.23>. ISSN 1211-443X.

podmínek, na něhož se obrací především soudy, finanční úřady a fyzické či právnické osoby, které potřebují posudek pro daňové účely.

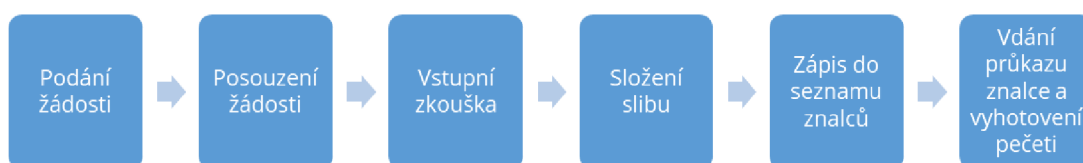
V porovnání se znalcem je odhadce (např. nemovitostí) živnostník, jehož činnost je hojně využívána například bankami nebo pojišťovnami se zaměřením na komerční oceňování.

Rozdíl je taky v míře odpovědnosti a nesení důsledků z vykonávání nekvalitní činnosti, opatřování elaborátu kulatým razítkem se statním znakem, povinnosti pravidelné kontroly a vedení deníku.²⁵

3.4 VZNIK, POZASTAVENÍ A ZÁNİK K OPRÁVNĚNÍ ČINNOSTI

Oprávnění vykonávat znaleckou činnost vzniká zápisem do seznamu znalců. K zápisu do seznamu znalců by mělo dojít do 10 dnů od splnění podmínek pro výkon znalecké činnosti nebo od splnění slibu, je-li žadatelem fyzická osoba. Nakonec obdrží uchazeč od Ministerstva spravedlnosti průkaz znalce a potvrzení opravňující k objednání a převzetí znalecké pečeti.

Řízení o udělení oprávnění je zobrazeno na obrázku (*Obrázek 3 – Průběh řízení*).

Obrázek 3 – Průběh řízení [Zpracování: vlastní]²⁶

Zákon udává celkem šest důvodů k pozastavení práva vykonávat znaleckou činnost. Nejdříve tři, kdy má povinnost pozastavit činnost, a poté další tři, kdy může pozastavit činnost. V prvním případě se jedná o vzetí znalce do vazby, nastoupení do výkonu trestu odnětí svobody anebo když znalec sám požádá. V druhém případě záleží na uvážení znalce v případech trestního stíhání, zdravotních či jiných důvodů a poslední zahájení řízení o omezení svéprávnosti.

K zániku oprávnění vykonávat znaleckou činnost nastává v okamžiku smrti znalce, zánikem znalecké kanceláře či ústavu, oznámením o ukončení činnosti nebo právní

²⁵ DÖRFL, Luboš. *Soudní znalectví, aneb, Minimum znalostí znalce v oboru ekonomika - ceny a odhady nemovitostí*. 2009. Praha: České vysoké učení technické v Praze, 2009. ISBN 978-800-1043-073.

²⁶ *Licenční řízení: Průběh řízení* [online]. Dostupné z: <https://znalci.justice.cz/licencni-řízení/#znalec&sub%5B%5D=znalec-prubeh-řízení>

mocí rozhodnutí o zrušení oprávnění vykonávat znaleckou činnost. V určitých případech může o zrušení oprávnění také rozhodnout ministerstvo.²⁷

3.5 VÝKON ZNALECKÉ ČINNOSTI

Znaleckou činnost lze chápat jako odborné, zodpovědné a podložené zodpovězení zadaných otázek ve formě znaleckého posudku.²⁸

Jmenování uchazeče do funkce znalce je zakotveno v zákoně právním nárokem, ale než se tak stane, musí uchazeč splnit předem stanovené podmínky.

3.5.1 ODBORNÁ ZPŮSOBILOST

Za odborně způsobilou se považuje osoba, která dosáhla alespoň magisterského stupně vzdělání v daném oboru a odvětví, absolvovala alespoň 5 let praxe a složila vstupní zkoušku.

3.5.2 BEZÚHONOST

Pokud nebyl uchazeč pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin nebo nedbalostní trestný čin spáchaný v souvislosti se znaleckou činností pokládá se za bezúhonného.

3.5.3 TECHNICKÉ ZÁZEMÍ

Odpovídajícím materiálně technickým zázemím se rozumí přístrojové a personální zázemí, které dává záruku řádného výkonu znalecké činnosti. Prokazování je individuální podle potřeb v různých oborech a odvětvích.

3.5.4 SVÉPRÁVNOST

Za svéprávnou se se považuje osoba, která je starší 18 let a může samostatně právně jednat.

3.5.5 PŘESTUPKY DLE ZÁKONA O ZNALCÍCH

Osoba, která byla potrestána pokutou nejméně ve výši 100 000 Kč v posledních 3 letech nemůže být jmenována znalcem. Dále také ta, která porušila povinnosti

---

²⁷ BRADÁČ, Albert, Aleš VÉMOLA a Albert BRADÁČ. *Soudní znaleství ve vybraných technických a ekonomických oborech po 1.1.2021*. Vydání druhé, aktualizované a doplněné. Brno: Akademické nakladatelství CERM s.r.o., Brno, 2021. ISBN 978-807-6230-613.

²⁸ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. a Renáta HÓTOVÁ. *Znalci v mezinárodním prostředí: v soudním řízení civilním a trestním, v rozhodčím řízení a v investičních sporech*. 2011. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckova edice právo a hospodářství. ISBN 978-807-4003-950.

znaleckého zákona v posledních 3 letech anebo v posledních 5 letech povinnosti porušovala opakovaně.

3.5.6 ÚPADEK OSOBY

Jmenována nemůže být osoba, která je v platební neschopnosti, předlužení, o které soud rozhodl, že je v úpadku anebo je v úpadku na základě pravomocného rozhodnutí.

3.5.7 SÍDLO, MÍSTO TRVALÉHO POBYTU A KONTAKTNÍ ADRESA

Povinností žadatele je nutnost dostižení na území České republiky, a proto musí mít místo trvalého pobytu v ČR, místo či sídlo pobytu podle druhu cizince či případně kontaktní adresu. Na tuto adresu mu je zasílána pošta.

3.5.8 SLIB ZNALCE

Uchazeč složí slib znalce po splnění všech předcházejících podmínek. Složení slibu je poslední podmínkou nutnou pro zápis uchazeče do seznamu znalců.²⁹

Slib zní: *"Slibuji, že při své znalecké činnosti budu dodržovat právní předpisy, že znaleckou činnost budu vykonávat podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nezávisle a nestranně, že budu plně využívat všech svých znalostí a dbát o jejich rozvoj a že zachovám mlčenlivost o skutečnostech, o nichž jsem se při výkonu znalecké činnosti dozvěděl."*³⁰

3.6 OBORY, ODVĚTVÍ A SPECIALIZACE ZNALCŮ

Znalectví se z historického hlediska dělí na jednotlivé obory, v rámci kterých znalci provádí svoji znaleckou činnost. Na výchozí úrovni lze obory členit na znalectví ekonomické, lékařské, technické a v dalších oborech.³¹

Seznam znaleckých odvětví jednotlivých znaleckých oborů je stanoven přímo zákonem a odvětví jsou stanovena ve vyhlášce č. 505/2020 Sb. v příloze č.1. Jedná se celkem o 52 oborů a k nim náležící odvětví. Seznam specializací neexistuje.

Znalec má povinnost vykonávat znaleckou činnost jen v oboru, odvětví a případně specializaci, pro kterou má oprávnění a je považován za odborníka v rámci celého

---

²⁹ KŘÍSTEK, Lukáš. *Znalectví*. 2013. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. Právní rukověť (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-807-4780-424.

³⁰ *Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech*

³¹ KLEDUS, Robert. *Obecná metodika soudního inženýrství*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Ústav soudního inženýrství, 2012. ISBN 978-802-1445-512.

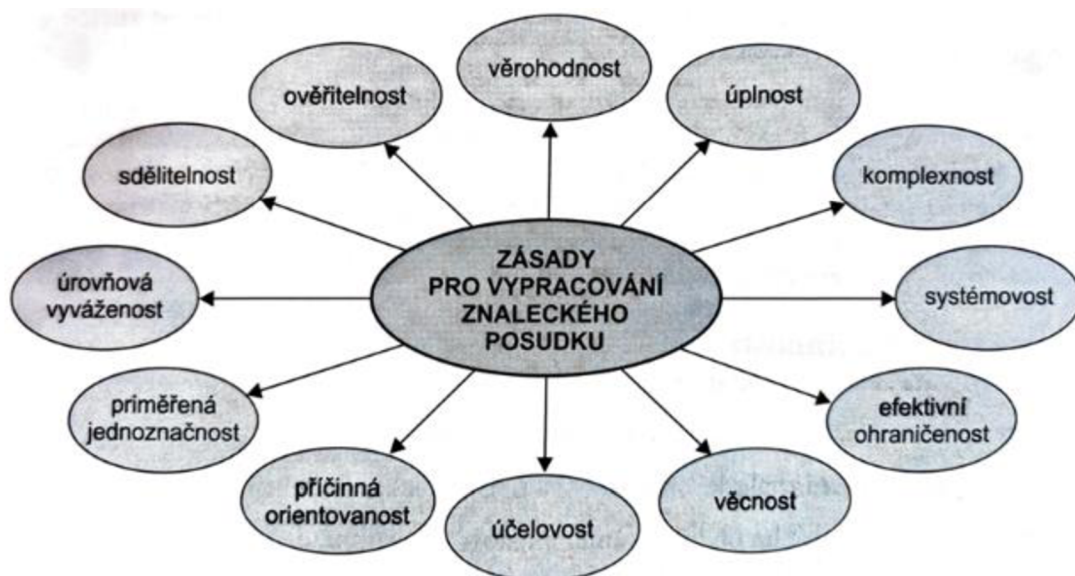
odvětví, pokud se sám neomezí výběrem specializace. Všechny tyto údaje jsou uvedeny u každého znalce, jako veřejný údaj v seznamu znalců.

3.7 ZNALECKÝ POSUDEK

Znalecký posudek lze popsat jako písemný rozbor dané problematiky, jehož účelem je poskytnutí informací, které závisí na odborných znalostech. Znalec vyvozuje názory na základě všech získaných podkladů, které jsou potřebné pro jeho posouzení. Posudek může být vypracován buď pro řízení před státními orgány nebo pro právní úkony občanů či organizací.

Náležitosti a obsah znaleckého posudku upravuje zákon o znalcích a prováděcí vyhláška č. 503/2020 Sb. Evidence posudků je zřízena formou on-line databáze³², ke které je umožněn dálkový přístup, jehož správcem je ministerstvo.

Přehled zásad potřebných pro vypracování znaleckého posudku znázornil Janíček ve své knize³³ pomocí obrázku (Obrázek 4 – Zásady pro vypracování znaleckého posudku).

Obrázek 4 – Zásady pro vypracování znaleckého posudku³⁴

³²Evidence: Znalci [online]. Dostupné z: <https://znalci.justice.cz/evidence/>

³³ JANÍČEK, Přemysl a Jiří MAREK. *Expertní inženýrství v systémovém pojetí*. 2013. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada). ISBN 978-802-4741-277.

³⁴ JANÍČEK, Přemysl a Jiří MAREK. *Expertní inženýrství v systémovém pojetí*. 2013. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada). ISBN 978-802-4741-277.

3.8 ODMĚNA ZA ZNALECKOU ČINNOST

Jak zákon o znalcích říká, znalci náleží za výkon znalecké činnosti odměna. Proto je důležité hned na začátku rozlišit, zda se jedná o soukromoprávní vztah nebo zda je zadavatelem znaleckého posudku orgán veřejné moci. V prvním případě je nutné uzavření smlouvy se zadavatelem s jasným určením odměny. Jestliže se jedná o zpracování posudku pro orgán veřejné moci, určuje se odměna na základě vyhlášky č. 504/2020 Sb. Ministerstva spravedlnosti ČR, takzvané znalečné.

Podle zákona se znalečným rozumí „souhrnná částka odměny, náhrady hotových výdajů a náhrady za ztrátu času stráveného na cestě.“³⁵

3.9 PRÁVA A POVINNOSTI ZNALCŮ

Znaleckou činnost je znalec povinen vykonávat v souladu se zákonem a jeho prováděcími vyhláškami. Porušením povinností se znalec dopouští přestupku a může mu být udělena pokuta a zahájeno přestupkové řízení orgánem dohledu. Základní práva a povinnosti jsou upravena jak zákonem a prováděcí vyhláškou, tak i v hlavních procesních předpisech, tedy v trestním řádu, občanském soudním řádu a částečně i v jednacím řádu.

3.9.1 PRÁVA ZNALCE

Znalec má právo na odměnu za znalecký posudek a náhradu nákladů a součinnost soudu či účastníků, na vyškrtnutí ze seznamu znalců, pokud o to sám požádá, na jmenování znalcem po splnění zákonných podmínek, v odůvodněných případech odmítnout provedení znaleckého úkonu a je oprávněn přibrat konzultanta k posuzování dílčích otázek vyžaduje-li to situace.

3.9.2 POVINNOSTI ZNALCE

Znalec je povinen zachovávat mlčenlivost, mít zřízeno pojištění, oznámit ministerstvu veškeré skutečnosti vedoucí k pozastavení či zániku znaleckého oprávnění, nahradit újmu související s výkonem činnosti, oznámit zadavateli důvodné pochyby o podjatosti, evidovat znalecké posudky ve veřejném informačním systému a řádně a včas podat ZP, jakož i podávání v náležitém oboru a odvětví.³⁶

---

³⁵ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

³⁶ DÖRFL, Luboš. Znalec a znalecký posudek v civilním procesu. 2020. V Praze: C.H. Beck, 2020. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-807-4007-903.

3.10 PŘESTUPKY ZNALCE, ZNALECKÉ KANCELÁŘE A ÚSTAVU

Přestupkem se rozumí protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen. V případě znalecké činnosti se jedná o 15 přestupků definovaných novým zákonem o znalcích, za které jsou subjekty odpovědné.

Správním a dohledovým orgánem, který projednává přestupky je ministerstvo. To v případě porušení zákona zahájí správní řízení o přestupku, které je doprovázeno odpovídající finanční pokutou dle druhu a závažnosti přestupku. Řízení ve věcech přestupků upravuje zákon č. 250/2016 Sb.

Pokuty se vztahují i na příležitostné znalce, osoby se podílející na znaleckém posudku a zpracovatele posudku, kteří působí pod záštitou kanceláře či ústavu.³⁷

3.11 POJIŠTĚNÍ

Pro případ povinnosti nahradit újmu způsobenou v souvislosti s výkonem znalecké činnosti musí být znalec pojištěn po celou dobu výkonu znalecké činnosti. Výše limitu pojistného plnění musí být v úměrné míře vůči možným újmám, které lze předpokládat. Povinnost pojištění nemá osoba znaleckou činnost vykonávající pouze jednorázově, znalec vykonávající činnost jako zaměstnanec, společník nebo člen znalecké kanceláře a také znalecký ústav, kterým je organizační složka státu nebo vnitřní organizační jednotka této složky.³⁸

Výši minimálního pojištění upravuje vyhláška č. 503/2020 Sb., která činí 1 mil. Kč pro znalce a 5 mil. Kč pro znaleckou kancelář či ústav. Výše je pro všechny obory a odvětví stejná.

3.12 DOTČENÉ SUBJEKTY

Za dotčené subjekty lze považovat jakékoliv subjekty, kterých se znalecká činnost jakýmkoli způsobem dotýká.

---

³⁷ KŘÍSTEK, Lukáš. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech: komentář*. 2021. Praha: Leges, 2021. Komentátor. ISBN 978-807-5025-111.

³⁸ BRADÁČ, Albert, Aleš VÉMOLA a Albert BRADÁČ. *Soudní znaleství ve vybraných technických a ekonomických oborech po 1.1.2021*. Vydání druhé, aktualizované a doplněné. Brno: Akademické nakladatelství CERM s.r.o., Brno, 2021. ISBN 978-807-6230-613.

3.12.1 MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI

Ministerstvo spravedlnosti je označováno za ústřední orgán státní správy a v případě znalecké činnosti se stará o rozmanitou agendu od vzniku znaleckého oprávnění až po správní trestání.

3.12.2 KRAJSKÉ SOUDY

V oblasti znalecké činnosti působí Krajské soudy jako orgán výkonu státní správy společně s Ministerstvem spravedlnosti.

3.12.3 ZNALCI, ZNALECKÉ KANCELÁŘE A ZNALECKÉ ÚSTAVY

Jak už bylo definováno v kapitole 3.2 tyto subjekty mají oprávnění vykonávat znaleckou činnost.

3.12.4 ORGÁNY VEŘEJNÉ MOCI

Orgán veřejné moci rozhoduje o právech a povinnostech osob, podle občanského zákoníku³⁹ se jím rozumí soud. V případě znalecké činnosti se jedná také o ministerstva, státní zastupitelství a další subjekty, které jsou ve funkci veřejnoprávních zadavatelů znaleckých posudků.

3.12.5 SOUKROMOPRÁVNÍ ZADAVATELÉ ZNALECKÝCH POSUDKŮ

V případě požadavku na znalecký posudek ze sektoru soukromého práva se jedná o běžné uživatele (fyzické i právnické osoby), které potřebují vyhotovení posudku pro své vlastní účely.

3.12.6 ŽADATELÉ O VZNIK ZNALECKÉHO OPRAVNĚNÍ A ZÁPIS DO SEZNAMU

Posledním dotčeným subjektem jsou samotní uchazeči o znaleckou profesi, kteří se s OVM setkají již při procesu vstupu a po celou dobu průběhu řízení.⁴⁰

3.13 DOHLED A ORGNIZACE ZNALECKÉ ČINNOSTI

Jak už bylo zmíněno v kapitole 3.12.1 znalecké subjekty jsou organizačně podřízeny Ministerstvu spravedlnosti, které je zároveň orgánem dohledu nad výkonem znalecké činnosti prostřednictvím sekce Justice dohledu, Odbor insolvenčních a soudních znalců.

---

³⁹ *Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník*

⁴⁰ *Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 254/2019 Sb.: Sněmovní tisk č. 72/0 [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=72&CT1=0>*

3.14 EVIDENCE ZNALCŮ

Znalci, znalecké kanceláře a znalecké ústavy jsou evidovány v seznamu znalců, který je online dostupný⁴¹ informačním systémem veřejné správy, jehož správcem je Ministerstvo spravedlnosti. Do seznamu se zapisují uchazeči po splnění slibu ministru spravedlnosti. Seznamy jsou členěny podle oborů a dělí se na veřejnou část s dálkovým přístupem a neveřejnou část s možností vstupu pouze Ministerstvem spravedlnosti. Slouží především k hledání znalců zadavatelem.

3.15 PŘECHODNÉ OBDOBÍ

Přechodné období je definováno přechodnými ustanoveními, které dávají znalcům ode dne nabytí účinnosti nového zákona 5 let na to, aby získali oprávnění k výkonu znalecké činnosti již podle nového zákona. Jedná se především o podání žádosti, o zapsání do nového seznamu znalců, vykonání obecné části vstupní zkoušky a případné doplnění chybějícího vzdělání. Po uplynutí této doby v případě nesplnění podmínek oprávnění zanikne.

Přechodná ustanovení definuje Ministerstvo spravedlnosti na svých webových stránkách⁴² formou otázek a odpovědí.

3.16 DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Důvodová zpráva je nezávazná část zákona a je jeho součástí při předložení parlamentu. Skládá se z dvou částí, obecné a zvláštní. Obecná hodnotí současný právní stav, vysvětluje nezbytnosti nové úpravy a hodnotí dopad na veřejné rozpočty. Zvláštní část vysvětluje jednotlivá ustanovení předloženého návrhu. Za cíl se pokládá dokumentování vazby na jiné právní předpisy a části návrhu, dále také smyslu a záměru jednotlivých ustanovení.⁴³

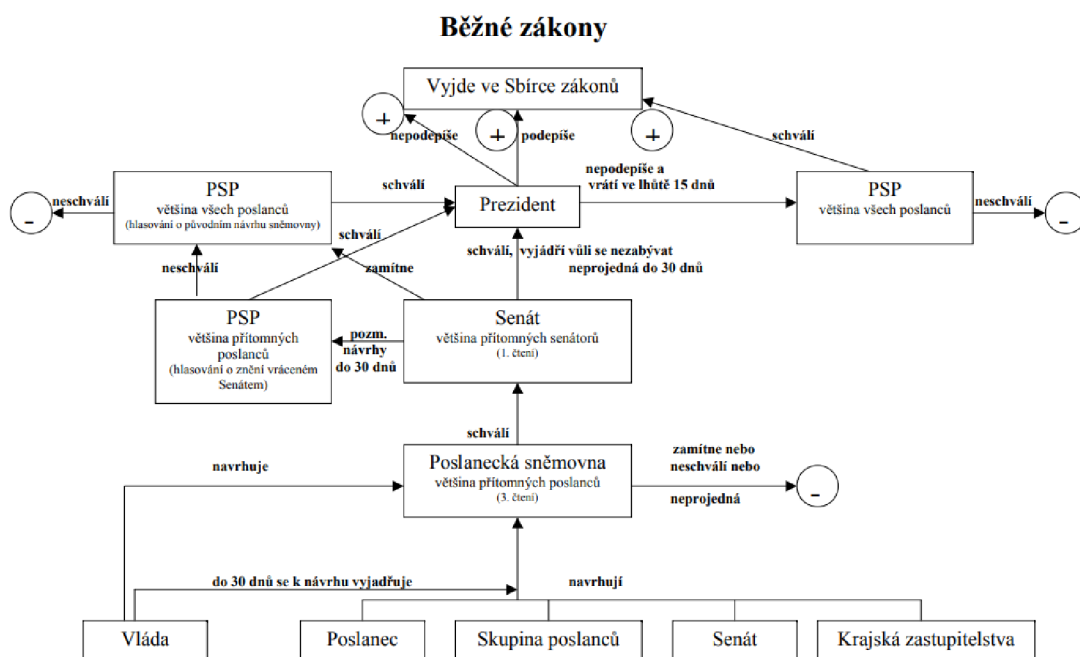
⁴¹ *Evidence znalců a tlumočnicků* [online]. Dostupné z: [http://datalot.justice.cz/justice/repznatl.nsf/\\$\\$SearchForm?OpenForm](http://datalot.justice.cz/justice/repznatl.nsf/$$SearchForm?OpenForm)

⁴² *Často kladené otázky: Znalci* [online]. Dostupné z: <https://znalci.justice.cz/caste-dotazy/>

⁴³ *Přijímaní zákonů* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=173>

3.17 PŘIJÍMÁNÍ ZÁKONŮ

Než je nový zákon (v tomto případě zákon č. 254/2019 Sb.) přijat, musí projít návrh zákona schvalovacím řízením. ⁴⁴ Přijímání návrhů zákonů je vyobrazeno na obrázku (Obrázek 5 – Schéma legislativního procesu).

Obrázek 5 – Schéma legislativního procesu ⁴⁵

⁴⁴ Přijímání zákonů [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=173>

⁴⁵ Přijímání zákonů [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=173>

4 PŘEDPISY UPRAVUJÍCÍ ZNALECKOU ČINNOST

4.1 CHARAKTERISTIKA ZRUŠENÉHO PŘEDPISU

Předpisem upravujícím práva a povinnosti subjektů, který se vztahuje ke znalecké činnosti byl dosud zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících a tento zákon provádějící vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 37/1967 Sb.

Starý zákon o znalcích byl v platnosti přes 50 let a během své platnosti byl čtyřikrát novelizován, a to v roce 2006, 2009, 2011 a 2017. Tak jako zákon, i vyhláška byla nezávisle na něm čtyřikrát novelizována, a to v roce 1985, 1990, 1993 a 2002.

První novela, která nastala v roce 2006 (zákon č. 322/2006 Sb.) zvýšila znalcům výši odměny o částku odpovídající dani z přidané hodnoty. Novela následující o tři roky později roku 2009 (zákon č. 227/2009 Sb.) přidělila identifikační číslo, těm znalcům, kteří ho doposud neměli.⁴⁶

Novela většího rozsahu byla ta v roce 2011 (zákon č. 444/2011 Sb.) a to zejména v upřesnění povinnosti mlčenlivosti znalce v katalogu povinností pro jmenování a k doplnění v oblasti odpovědnosti znalce a v oblasti pozastavení a zániku znalecké činnosti. Nově došlo také k zavedení dalších postihů v případě přestupku.⁴⁷

V poslední novela v roce 2017 (zákon č. 183/2017 Sb.) zákon dostal změny v důsledku přijetí zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích.⁴⁸

V případě vyhlášky se jedno o novelty vyhláškou č. 11/1985 Sb., vyhláškou č. 184/1990 Sb., vyhláškou č. 77/1993 Sb. a vyhláškou č. 432/2002 Sb.

„Přestože tato právní úprava vznikla v 60. letech, tedy v období socialistického režimu, jednalo se na svoji dobu o velmi progresivní úpravu obsahující prvky soukromopodnikatelské,“ podotýká doc. Kledus.⁴⁹

---

⁴⁶ KRŮSTEK, Lukáš. *Znalectví*. 2013. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. Právní rukověť (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-807-4780-424.

⁴⁷ DÖRFL, Luboš. *Znalec a znalecký posudek v civilním procesu*. 2020. V Praze: C.H. Beck, 2020. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-807-4007-903.

⁴⁸ *Zákon č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích*

⁴⁹ KLEDUS, Robert. *Obecná metodika soudního inženýrství*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Ústav soudního inženýrství, 2012. ISBN 978-802-1445-512.

4.2 CHARAKTERISTIKA NOVÉHO PŘEDPISU

Znalecká činnost je v současnosti od 1.1. 2021 (nabytí účinnosti NZoZ) v ČR upravována především zákonem č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, který vyšel ve Sbírce zákonů 9. října 2019.

Součástí zákona jsou prováděcí předpisy, které byly publikovány ve Sbírce zákonů 7. prosince 2020 a to v podobě:

- vyhlášky č. 503/2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti,
- vyhlášky č. 504/2020 Sb., o znalečném a
- vyhlášky č. 505/2020 Sb., kterou se stanoví seznam znaleckých odvětví jednotlivých znaleckých oborů, jiná osvědčení o odborné způsobilosti, osvědčení vydaná profesními komorami a specializační studia pro obory a odvětví.

Vydání předcházelo zdlouhavé schvalování. Již v roce 2009 byl připraven první návrh zákona, který se však nerealizoval. Ani další návrh předložený v roce 2016, vycházející z prvně zmíněného, ale parlamentem neprošel a znovu se projednával v roce 2018, kde prošel výraznějšími změnami. Poslanecká sněmovna postoupila návrh Senátu v dubnu 2019, který ho sice projednal, ale zamítnul a vrátil zpět do Poslanecké sněmovny, a ta v září 2019 hlasovala o vráceném návrhu zákona, a nakonec ho přijala v původním znění. Nakonec ho koncem září 2019 podepsal i prezident.⁵⁰

V současnosti je v platnosti tzv. přechodné období, jehož charakteristika je popsána v kapitole 3.15

---

⁵⁰ *Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna 2017–2021: Sněmovní tisk 72* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=72>

5 POROVNÁNÍ ODLIŠNOSTÍ MEZI MINULÝM A AKTUÁLNÍM ZNĚNÍM ZÁKONA

Hlavní změnou je oddělení problematiky znalectví a tlumočnictví. Od 1.1.2021 existují dva samostatné zákony, a to zákona č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech a také zákon č. 354/2019 Sb., o soudních tlumočnících a soudních překladatelích. Jak je z názvu patrné, tlumočníci a překladatelé získali přívlástek „soudní“, u znalců se tak nestalo.

Dále bude tedy v této kapitole porovnáván starý zákon č. 36/1967 Sb. s novým zákonem o znalcích č. 254/2019 Sb., a to především ty změny, které budou v práci dále zkoumány. Charakteristika obou zákonů je popsána v kapitole 4.

5.1 VÝKON ZNALECKÉ ČINNOSTI

Nově se v právní úpravě o znalcích nachází i definice toho, co je považováno za znaleckou činnost, což ve starém zákoně scházelo. Nový zákon ji vymezuje jako: *„provádění znaleckých úkonů, zejména zpracování a podání znaleckého posudku, jeho doplnění nebo vysvětlení, a činnost, která bezprostředně směřuje k podání znaleckého posudku, jeho doplnění nebo vysvětlení“*.⁵¹

5.2 SUBJEKTY VYKONÁVAJÍCÍ ZNALECKOU ČINNOST

Ve starém zákoně o znalcích byly definovány pouze dva subjekty, které mohou vykonávat znaleckou činnost, a to znalec (fyzické osoby) a znalecký ústav (právnícké osoby nebo jejich organizační složky), které se dále dělily na znalecké ústavy zapsané v seznamu v prvním oddílu a druhém oddílu. Nově je však kategorie znaleckých ústavů vyhrazena pouze pro subjekty vykonávající vědeckovýzkumnou činnost, jako např. vysoké školy. Pro obchodní korporace vykonávající především komerční znaleckou činnost je nově zavedena kategorie znalecké kanceláře.

5.3 ROZDÍLY V ÚČASTI ZNALCŮ

V případě již uvedeného rozdělení znaleckých ústavů je potřeba také zmínit důležité rozdíly v působnosti znalců v těchto subjektech. Znalec, který působí samostatně nemůže zároveň působit ve znalecké kanceláři, avšak současné působení ve znaleckém ústavu je dovoleno. Zavedení této podmínky se snaží zabránit střetu

---

⁵¹ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

zájmů v případě, že by znalec pracoval pro více kanceláří nebo činnost vykonával ještě samostatně.

Změny nastaly i v četnostech znalců, nově v porovnání s předchozí úpravou může znalecká kancelář vykonávat znaleckou činnost místo minimálně tří znalců pouze prostřednictvím dvou znalců, zatímco znaleckému ústavu stačí jeden znalec.

5.4 JMENOVÁNÍ ZNALCE

Jedna z hlavních vítaných změn se týká jmenování znalců. Nově je zaručen právní nárok pro splnění předem stanovených podmínek. Tímto krokem se úprava dostává do souladu s právem Evropské unie. Podle starého zákona byli uchazeči o výkon znalecké činnosti jmenováni předsedy krajských soudů na základě mnohdy subjektivních kritérií a měřítek.

5.5 VSTUPNÍ ZKOUŠKA

Kromě dosavadního dokládání odborné kvalifikace spočívající v dosaženém vzdělání se bude žadatel muset podrobit odborné vstupní zkoušce, která se skládá ze dvou částí. Stávajícím znalcům je zvláštní část odpuštěna a skládají pouze obecnou část, která prověřuje znalosti v oblasti právních předpisů regulujících znaleckou činnost. Uchazeč o vznik oprávnění musí vykonat zkoušky obě, jak obecnou část, tak zvláštní část formou ústního pohovoru, kde obhájí zkušební znalecký posudek před zkušební komisí. Vstupní zkouška je zpoplatněna.

5.6 ORGANIZACE ZNALECKÉ ČINNOSTI

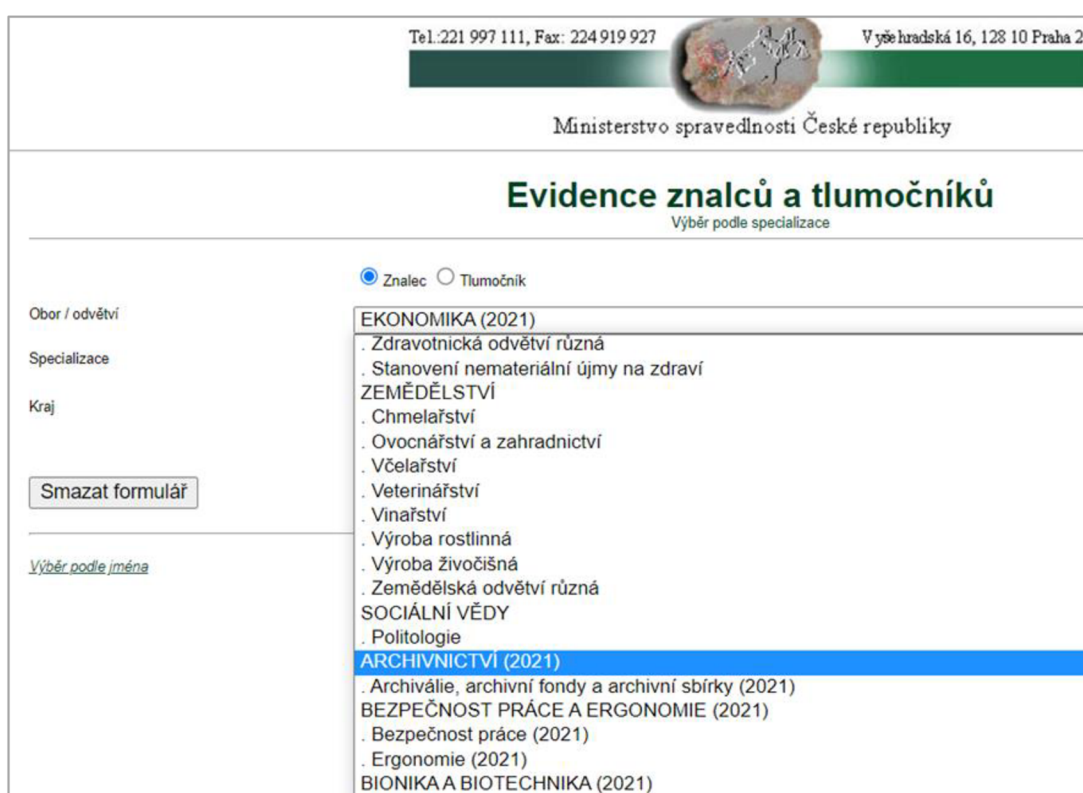
Velmi významná změna nastala v organizaci znalecké činnosti. Zatímco v minulosti měly na starost agendu znalecké činnosti společně Ministerstvo spravedlnosti a krajské soudy, tak v současné době podle nové právní úpravy je to pouze Ministerstvo spravedlnosti ČR, jako centrální orgán.

Nově probíhá sdělování informací skrze datové schránky, které znaleckým subjektům ministerstvo zřídilo. Schránky byl zřízeny za účelem zrychlení a zvýšení efektivity při zpracování znaleckých posudků vlivem digitalizace.

Dále pro informování a vzdělávání znalců byly zřízeny webové stránky *znalci.justice.cz*.

5.7 EVIDENCE ZNALCŮ

Do seznamu se uchazeči zapisují po splnění všech podmínek a složení slibu. Za platnosti původní právní úpravy vedly a evidovaly znalce jednotlivé krajské soudy podle adresy trvalého bydliště. Nový zákon o znalcích zavádí jeden centralizovaný systém znalců, znaleckých kanceláří a ústavů který ani po roce platnosti není dostupný na webových stránkách ministerstva.⁵² Na obrázku (Obrázek 6 – Staronový seznam znalců) je vidět výstřižek starého seznamu, do kterého byly přidány obory podle nové právní úpravy za ty stávající. Nové položky zatím nevykazují žádné zapsané znalce.

Obrázek 6 – Staronový seznam znalců⁵³

5.8 POJIŠTĚNÍ

Dle nového zákona o znalcích musí být znalci, znalecké kanceláře i ústavy od 1.1.2021 pojištěny, což dříve bylo na uvážení znalců. Povinnost pojištění se netýká

⁵² Evidence znalců a tlumočnicků [online]. Dostupné z: [http://datalot.justice.cz/justice/repznatl.nsf/\\$\\$SearchForm?OpenForm](http://datalot.justice.cz/justice/repznatl.nsf/$$SearchForm?OpenForm)

⁵³ Evidence znalců a tlumočnicků [online]. Dostupné z: [http://datalot.justice.cz/justice/repznatl.nsf/\\$\\$SearchForm?OpenForm](http://datalot.justice.cz/justice/repznatl.nsf/$$SearchForm?OpenForm)

znalců, kteří působí jako zaměstnanci ve znalecké kanceláři, pojištěna musí být kancelář.

5.9 DOHLED

Jedním z přínosů pro zajištění větší efektivity má nastat zavedením přísnějšího dohledu nad činností subjektů vykonávajících znaleckou činnost. Za doby platnosti starého zákona o znalcích vykonávali z větší části dohled a vedli znalecké seznamy předsedové krajských soudů. Ministerstvo spravedlnosti dohlíželo pouze na znalecké ústavy. Vzhledem k přetížení předsedů krajských soudů a neexistence pravidelných kontrol přešla s účinností nového zákona veškerá kompetence pod ministerstvo. Orgán dohledu nově také prověřuje, zda znalci postupují v souladu se zákonem, posuzuje věcnou správnost posudku a má oprávnění nahlížet do spisů.

Hlavním impulsem ke zvýšení dohledu byla špatná kvalita znaleckých posudků.

5.10 EVIDENCE ZNALECKÝCH POSUDKŮ

V době platnosti starého zákona o znalcích byla evidence znaleckých posudků vedena formou znaleckého deníku převážně v papírové podobě o formátu A4 a kontrolu těchto deníků prováděly krajské soudy, které vedly znaleckou agendu.

Nový zákon zavedl centrální evidenci posudků formou informačního systému s dálkovým přístupem. Místo krajských soudů ji spravuje samo Ministerstvo spravedlnosti. Podrobně je popsána v příloze č.2 vyhlášky č. 503/2020 Sb.

5.11 ODMĚŇOVÁNÍ ZNALCŮ

Jedná se o jednu z nejzásadnějších problematik vůbec, jelikož výše znalečného byla naposledy upravena v roce 2003.

V důvodové zprávě bylo navrženo zvýšení hodinové sazby na 350 až 550 Kč. Nakonec je však odměna zvednuta pouze o 100 Kč z původních 100 až 350 Kč na stávajících 300 až 450 Kč. Tyto vyhláškou⁵⁴ stanovené částky platí pouze při podávání posudku orgánům veřejné moci, v případě soukromého sektoru se určuje na základě smlouvy se zadavatelem.

---

⁵⁴ Vyhláška č. 505/2020 Sb., kterou se stanoví seznam znaleckých odvětví jednotlivých znaleckých oborů, jiná osvědčení o odborné způsobilosti, osvědčení vydaná profesními komorami a specializační studia pro obory a odvětví

5.12 MOŽNOST ZBAVENÍ OPRÁVNĚNÍ

Jestliže znalec vypracuje méně než 4 posudky za 5 let může být zbaven znaleckého oprávnění pro nečinnost, i přestože se nedopustil porušení zákona, takové oprávnění dává nově ministerstvu zákon.

Podle znění zákona se jedná o preventivní opatření, jelikož u znalců vyhotovujících málo posudků je větší pravděpodobnost jednání v rozporu se zákonem či dopouštění se chyb.

5.13 ZNALECKÝ POSUDEK

Oproti minulé úpravě zákona se současná věnuje podrobnému vymezení náležitostí posudku, a to jak formálních, tak i obsahových.

Hlavním účelem sjednocení formy posudku je snaha o zavedení určitého minimálního standardu, a tudíž efektivní zhodnocení a možnost porovnání.

Doposud bylo nutné vyhotovit písemnou verzi posudku a pak až možno převést do elektronické podoby. Z důvodu snahy o elektronizaci znalecké činnosti, která by měla vést k celkovému zjednodušení budou podle nového zákona vedeny posudky výlučně v elektronické podobě.

Metodický postup a podrobnější náležitosti znaleckého posudku jsou upraveny v prováděcí vyhlášce č. 503/2020 Sb.

5.14 ZNALECKÉ OBORY, ODVĚTVÍ A SPECIALIZACE

V případě znaleckých oborů se stejně jako doposud znalecká oprávnění dělí na obory, odvětví a specializace. Nová právní úprava počet oborů navyšuje a došlo k z přeskupení z původních 50 oborů do dnešních 52 oborů. Zaniklo pouze pár oborů jako např. Patenty a vynálezy, u některých došlo pouze k přejmenování jako např. z Písmoznalectví na Expertízu písma a přibyly i zcela nové jako např. Veterinární medicína, Psychologie či Informační a komunikační technologie.

5.15 PŘESTUPKY ZNALCE, ZNALECKÉ KANCELÁŘE A ÚSTAVU

Nový zákon o znalcích přináší mnohé novinky v podobě nových přestupků jako např. spolupachatelství osob, výkon činnosti jenom v oboru, pro které získal oprávnění, nesplnění obsahových náležitostí znaleckého posudku či nesprávné vyúčtování odměny. Za jejich porušení hrozí peněžité sankce až 500 000 Kč.

6 ANALÝZA ZNALECKÉHO PROSTŘEDÍ

Zdrojem informací zpracovaných v této kapitole bylo dotazníkové šetření k dané problematice vydání nové právní úpravy zákona o znalcích. Dotazník byl adresován všem znalcům z oboru stavebnictví uvedených v seznamu znalců ministerstva spravedlnosti dostupném online na webových stránkách⁵⁵ ke dni 2.11.2021. Jednalo se o celkem 1076 znalců, z nichž adresu elektronické pošty mělo uvedeno 1002 znalců, avšak některé e-maily nebyly doručeny a konečný počet oslovených znalců se tedy dostal na číslo 938.

Dotazník byl vytvořen a následně rozeslán v online prostředí služby pro tvorbu a distribuci online dotazníků české společnosti Survio. Obsahoval celkem 29 otázek z toho 25 uzavřených a 4 otevřené. Složení otázek dotazníku bylo vybráno na základě předchozího průzkumu stavu a pohledu na danou problematiku. Dotazník je k práci přiložen v příloze č. 1.

Poprvé byl dotazník hromadně rozeslán 20.11.2021, kdy odpovědělo 301 z oslovených znalců a při druhém oslovení 30.11. 2021 odpovědělo dalších 96 respondentů. Celkem se tedy jedná o 397 odpovědí získaných skrze dotazníky.

Dotazník nebyl jediným zdrojem informací. Dalších 30 znalců využilo přiložené e-mailové adresy a doplňující informace či oznámení o ukončení činnosti sdělovali tímto způsobem.

Jednotlivé odpovědi z dotazníkového šetření jsou pro lepší přehlednost a vizuální znázornění vyhodnoceny pomocí grafů vlastní tvorby za doprovodu popisného výkladu. U téměř každé otázky v dotazníku byla možnost komentáře k dané problematice či objasnění zvolení možnosti „jiná odpověď“, ty jsou v textu označeny šipkou a citovány v původním znění. Vzhledem k vysokému počtu komentářů byly vybrány jen některé, většinou ty, co se nejvíce opakovaly.

Po sečtení všech, ať už dotazníkových či e-mailových odpovědí se jedná o celkem 427 odpovědí z celkového počtu 938 možných. Dohromady se k problematice, ať už v dotazníku či v e-mailu vyjádřilo 46 % znalců.

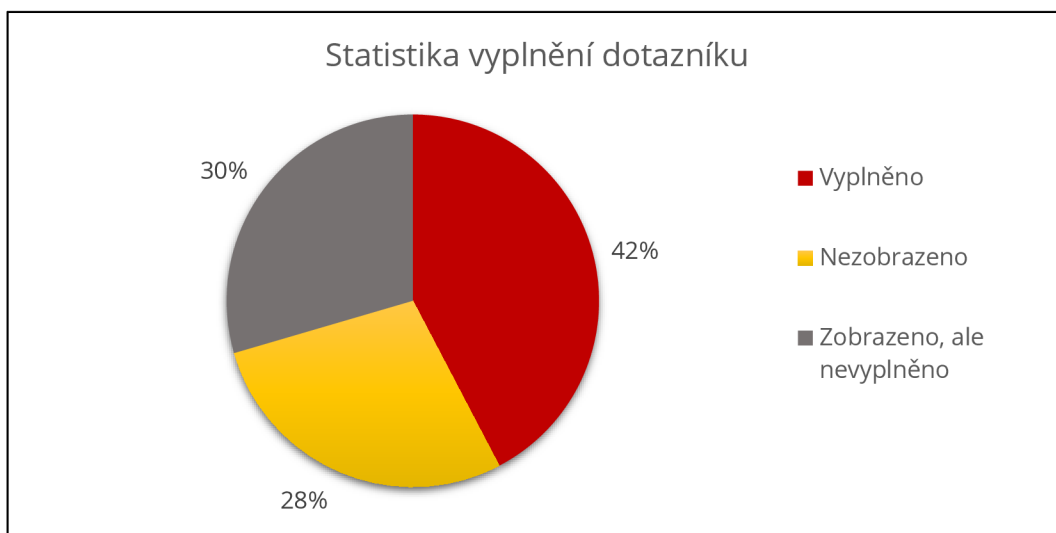
Na následujícím grafu (*Graf 1 – Statistika vyplnění dotazníku*) je zobrazen zájem o dotazník ze strany respondentů. Dotazník vyplnilo 42 % z oslovených, dalších

---

⁵⁵ *Evidence znalců a tlumočnicků* [online]. Dostupné z: [http://datalot.justice.cz/justice/repznatl.nsf/\\$\\$SearchForm?OpenForm](http://datalot.justice.cz/justice/repznatl.nsf/$$SearchForm?OpenForm)

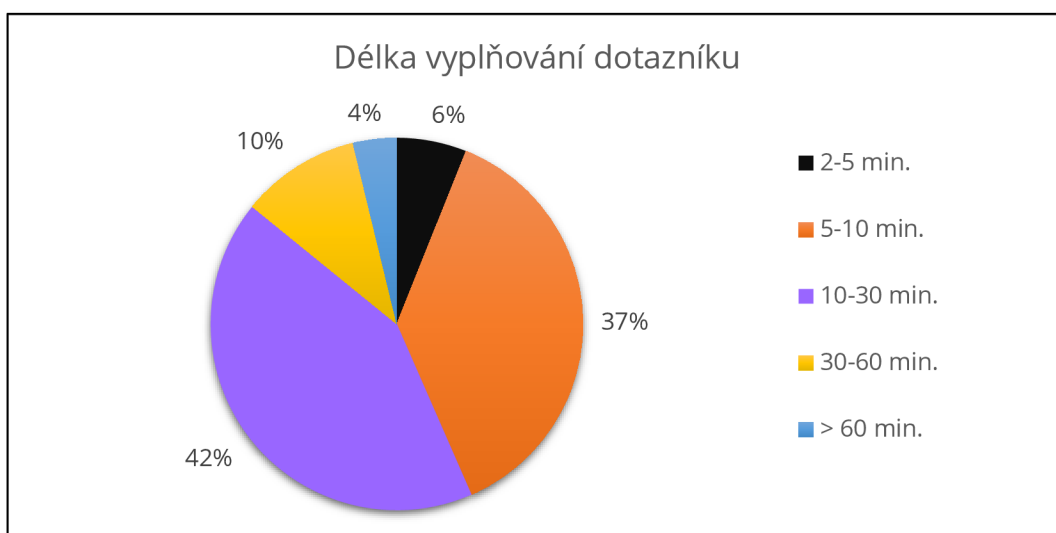
30 % respondentů zaujal natolik, že ho alespoň otevřeli a 30 % neprojevilo zájem žádný.

Celkem tato problematika a možná i zvědavost z pojetí dotazníku oslovila 72 % z oslovených znalců.

Graf 1 – Statistika vyplnění dotazníku

Zajímavým údajem je i délka vypracování dotazníku v následujícím grafu (*Graf 2 – Délka vyplnění dotazníku*). Nejvíce respondentů strávilo nad vyplněním 10–30 minut, druhý nejčastější časový úsek byl 5-10 minut. Dokonce se našlo i pár jedinců, kteří vyplnění grafu věnovali více než 60 minut.

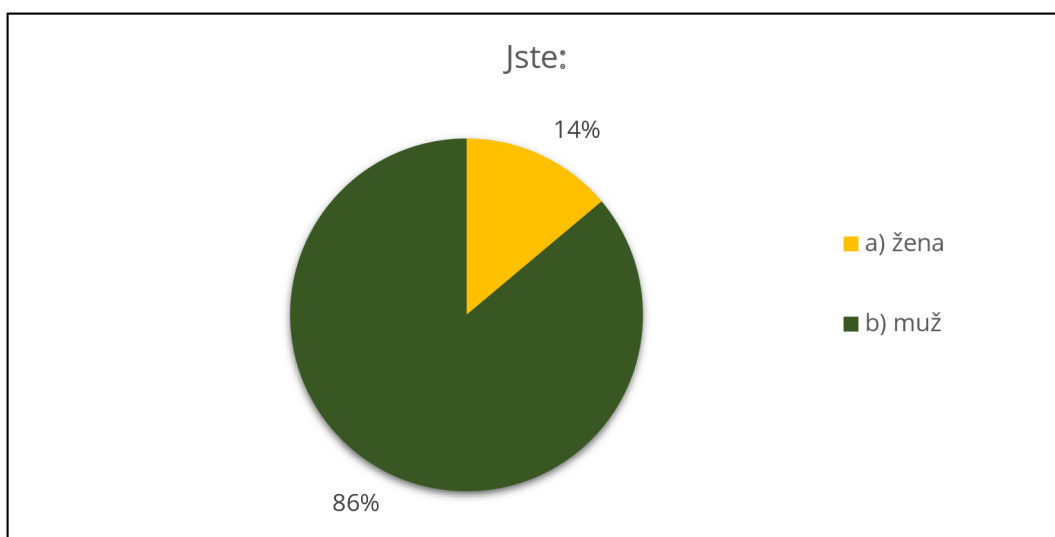
Graf 2 – Délka vyplnění dotazníku

6.1 STRUKTURA RESPONDENTŮ

Pro lepší představu o složení a demografickém zařazení respondentů, kteří se zúčastnili dotazníku jsou nejdříve vyhodnoceny otázky týkající se pohlaví, věku a dosaženého vzdělání, které se nacházely na konci dotazníku.

Z prvního grafu (*Graf 3 - Pohlaví respondentů*) je patrné, že drtivá většina respondentů, kteří dotazník vyplnili byli muži, jednalo se o 86 % mužů a pouze o 14 % žen. Což potvrzuje, že nejenom ve stavebnictví obecně, ale i v oblasti znalecké činnosti působí stále více mužů než žen. Nicméně podíl studentek technických oborů se za poslední léta zvýšil a pohybuje se okolo 30 %, není to však vyšším zájmem žen, důvodem je spíše pokles počtu mužů, jak uvádí analýza projektu Evropa v datech.⁵⁶

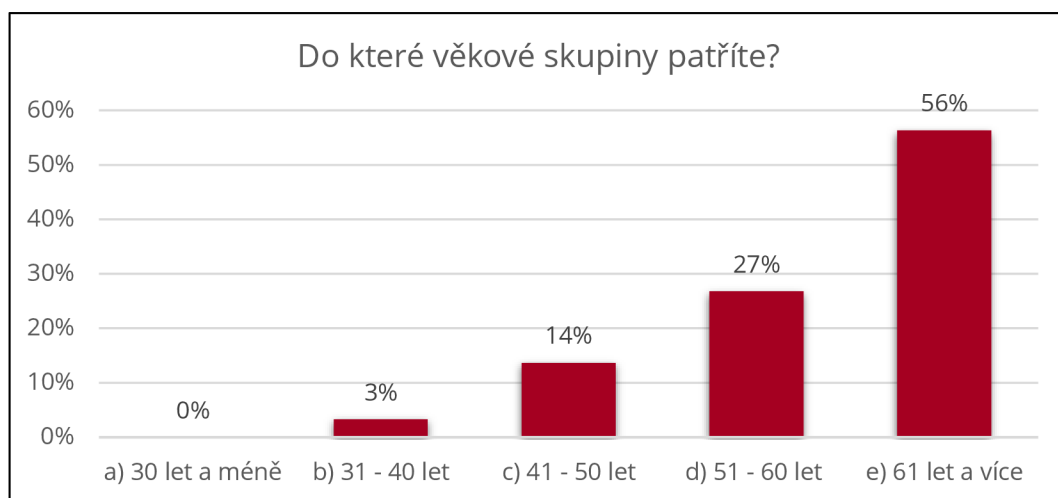
Graf 3 - Pohlaví respondentů

Další otázka se týkala věku. V dotazníku byla možnost zařazení do pěti věkových skupin s desetiletým rozmezím. Z tohoto grafu (*Graf 4 - Věková kategorie respondentů*) lze zjistit fakt, že 83 % z oslovených znalců je starších než 51 let. Vypočtený průměrný věk oslovených znalců ve stavebnictví dle průzkumu se tedy pohybuje okolo 60 let. V dopise předsedovi vlády⁵⁷ doc. Vémola dokonce uvádí: „Podle údajů, které mám z roku 2016, tvořili znalci stáří 61 až 70 let nejpočetnější

⁵⁶ *Data: Kterým vysokoškolským oborům se vyhýbají ženy a kde hrozí problémy s uplatněním* [online]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/data-zastoupeni-zen-v-technickych-oborech-a-nezamestnanost-a/r~05ca67d8553c11e9ad610cc47ab5f122/>

⁵⁷ *Dopis předsedy prezidia AZO ČR z.s. předsedovi vlády* [online]. Dostupné z: <https://dspace.vutbr.cz/bitstream/handle/11012/195882/si-2020-04-vemola.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

skupinu, druhá nejpočetnější byla skupina 71 až 80 let.“ Dá se tedy předpokládat, že v současné době je zastoupení vyšších věkových kategorií ještě větší.

Graf 4 – Věková kategorie respondentů

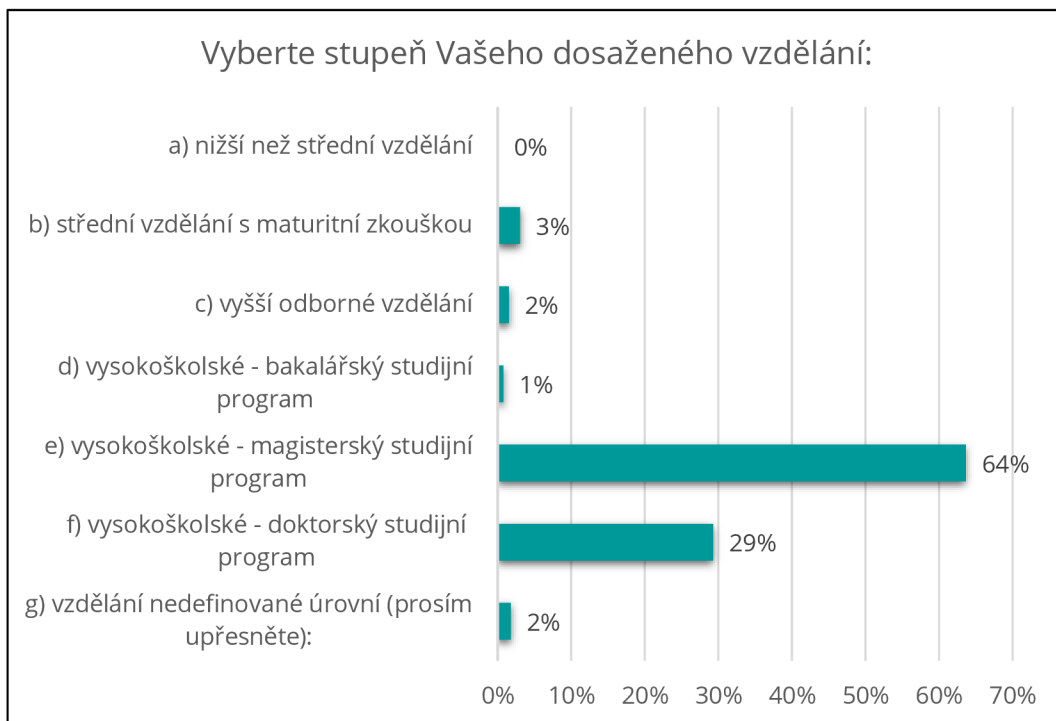
Poslední otázka této kapitoly se zabývala problematikou odbornosti, protože člověk je považován za odborně způsobilého, jestliže je vzdělán. Vzdělání (nejméně vysokoškolské v magisterském oboru) je jednou z hlavních podmínek NZoZ, bez které znalec nemůže být jmenován. Kategorie dosaženého vzdělání v dotazníku byly zvoleny dle mezinárodní klasifikace ISCED 2011.⁵⁸

Vzhledem k potřebě vzdělanosti pro výkon znalecké činnosti a také již dříve vydaným odborným podmínkám pro jmenování znalcem, které vyžadovaly taktéž minimálně vzdělání magisterského stupně není překvapivé, že drtivá většina znalců (94 % z oslovených) dosahuje právě požadovaného magisterského či vyššího stupně vzdělanosti, jak je patrné z grafu (*Graf 5 – Dosažené vzdělání respondentů*). Pouze 6 % stávajících znalců nedosahuje této hranice a disponuje vzděláním nižším. Zbylé 2 % respondentů zmínila, že mají více titulů z různých VŠ, kombinaci středního vzdělání s maturitou a následně technické znanectví na ÚSI v Brně anebo pomaturitní studium, jelikož dříve bakalářský titul nebyl.

Dále se v komentářích hojně opakovala poznámka o absolvování postgraduálního studia za minulého režimu bez možnosti získání titulu a také upozornění na vystudování inženýrského, a ne magisterského programu, jak je uvedeno v možnostech odpovědí. Vysvětlení problematiky lze nalézt v zákoně o vysokých

⁵⁸ *Nová klasifikace ISCED 2011: Národní pedagogický institut České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/isced>

školách⁵⁹, který uvádí, že akademický titul “inženýr” (ve zkratce “Ing.”) se uděluje absolventům magisterských studijních programů v oblasti ekonomie, technických věd a technologií, zemědělství, lesnictví a vojenství.

Graf 5 – Dosažené vzdělání respondentů

6.2 PŮSOBNÍ VE ZNALECKÉM OBORU

Další částí dotazníku byly otázky týkající se působení respondentů ve znaleckém oboru. Podmínky pro výkon znalecké činnosti jsou popsány v kapitole 3.5

6.2.1 DÉLKA PŮSOBNOSTI

Otázka délky působnosti znalce měla za úkol posoudit, jak zkušení znalci se dotazníkového šetření zúčastnili. Jak už napověděl věk znalců zmíněný v grafu 2, ve většině případů se jedná o ostřílené znalce s dlouholetou praxí v oboru.

Z níže uvedeného grafu (*Graf 6 – Délka působnosti znalce*) vyplývá, že nejvíce (40 % z oslovených znalců) je znalců s praxí 21–30 let. Do vyšší kategorie 31-40 let spadá 16 % znalců a delší zkušenost se znalcetvím má už jen 6 %. Druhou nejpočetnější kategorií s 20 % je působení 11-20 let a pouze 18 % znalců působí méně než 10 let.

⁵⁹ Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

Graf 6 – Délka působnosti znalce

Navazující otázka byla otevřená a zaměřovala se na odvětví případně specializaci v níž znalci působí. V oboru stavebnictví je 10 odvětví, které udává vyhláška č. 123/2015 Sb. Seznam odvětví je určen podle SZoZ z důvodu neexistence nového seznamu znalců, tudíž zařazení znalců stále podle staré právní úpravy. Vyhodnocení této otázky je zvoleno formou tabulky (*Tabulka 1 – Odvětví ve stavebnictví*). Celkový počet není shodný s počtem znalců, jelikož většina znalců má zapsáno dvě a více odvětví. Nejvíce znalců působí v odvětví staveb obytných a průmyslových, které následují stavební odvětví různá. Nejčastější kombinací odvětví je výkon v oblasti staveb obytných společně s průmyslovými, ke kterým se ve velké míře objevovaly ještě stavby zemědělské.

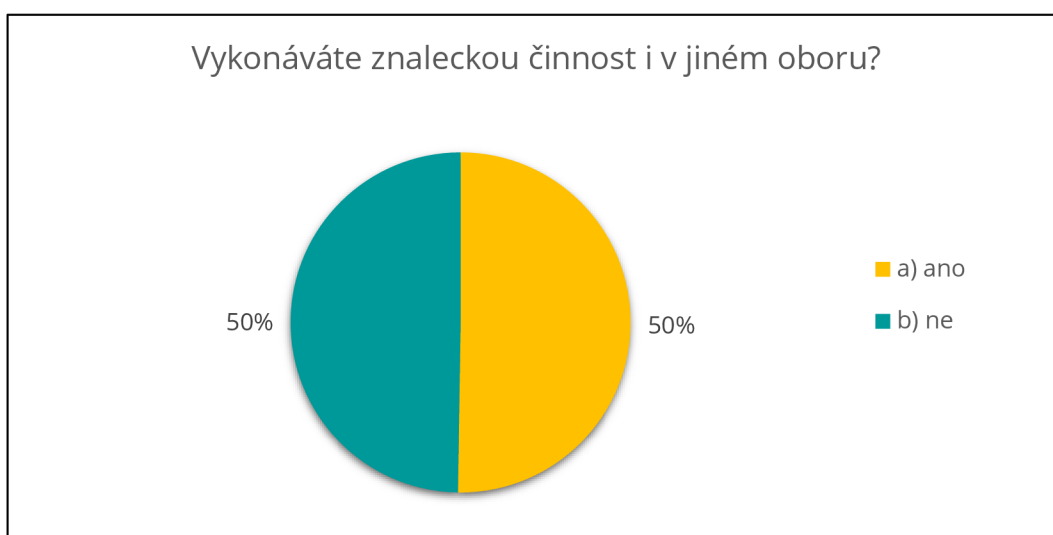
Odvětví	Počet znalců
Inženýrské stavby	22
Stavební materiál	15
Stavby dopravní	15
Stavby důlní a těžební	3
Stavby energetických zařízení	5
Stavby obytné	243
Stavby průmyslové	174
Stavby vodní	20
Stavby zemědělské	51
Stavební odvětví různá	124
Celkem	672

Tabulka 1 – Odvětví ve stavebnictví

6.2.2 VÝKON ČINNOSTI V JINÉM OBORU

Jelikož se práce vztahuje ke stavebnictví, a tudíž byli osloveni znalci tohoto oboru, bylo zapotřebí zjistit, jestli se jedná o jediný obor jejich činnosti, nebo vykonávají činnost i v jiném oboru. Podle NZoZ může znalec vykonávat činnost pouze v oboru, odvětví a případně specializaci, pro které si podal žádost při zápisu do seznamu znalců. Tyto údaje patří mezi údaje veřejné a jsou dostupné online v seznamu znalců na webu Ministerstva spravedlnosti.⁶⁰

Jak je z grafu znát (*Graf 7 – Výkon činnosti v jiném oboru*) výsledek otázky je až neuvěřitelně vyrovnaný pro obě odpovědi. Možnost „ano“ zvolilo 199 znalců a možnost „ne“ 198 z oslovených znalců.

Graf 7 – Výkon činnosti v jiném oboru

V případě, že znalci zvolili v předchozí otázce o výkonu znalecké činnosti odpověď „ano“, byla pro ně připravena navazující otevřená otázka pro sdělení, o jaký obor se jedná. Zastoupení jednotlivých odpovědí je popsáno v tabulce (*Tabulka 2 – Druh oboru výkonu jiné činnosti*) na navazující straně. Obor, který oslovení znalci nejčastěji vykonávají souběžně s oborem stavebnictví je ekonomika s počtem 170. Druhým nejvíce zmiňovaným oborem bylo Projektování, dále bylo zmíněno 14 oborů různého charakteru v řádu jednotek. Celkový počet není shodný s počtem znalců, jelikož někteří znalci mají zapsáno více oborů.

⁶⁰ *Evidence znalců a tlumočnicků* [online]. Dostupné z: [http://datalot.justice.cz/justice/repznatl.nsf/\\$\\$SearchForm?OpenForm](http://datalot.justice.cz/justice/repznatl.nsf/$$SearchForm?OpenForm)

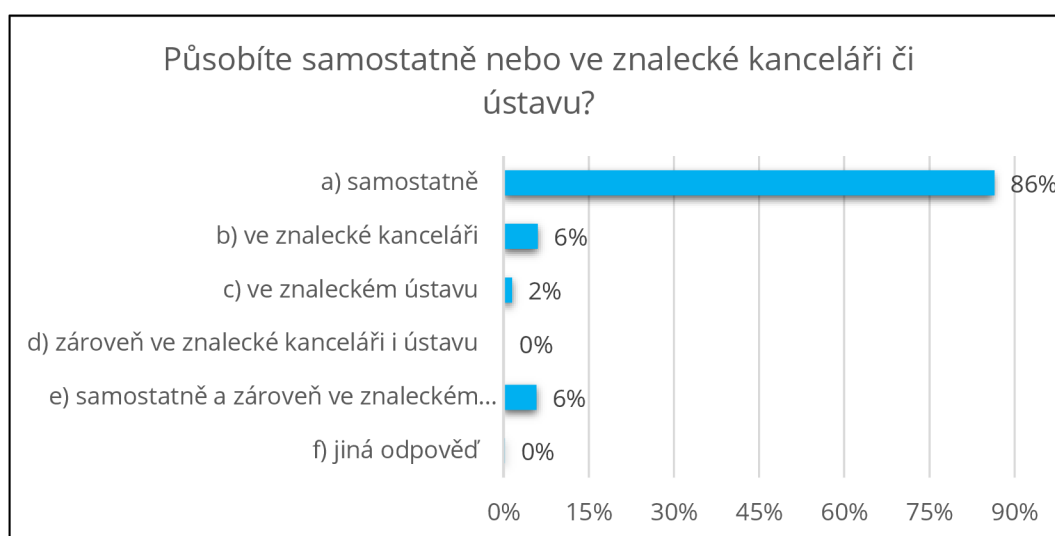
Obor	Počet znalců	Obor	Počet znalců
Ekonomika	170	Potravinářství	1
Těžba	2	Vodní hospodářství	3
Chemie	3	Energetika	2
Projektování	15	Elektrotechnika	2
Strojírenství	2	Ochrana přírody	1
Doprava	3	Bezpečnost práce	2
Technické obory	2	Dřevo zpracování	1
Požární ochrana	1	Lesnictví	1
Celkem			211

Tabulka 2 - Druh oboru výkonu jiné činnosti

6.2.3 ZPŮSOB PŮSOBNOSTI

Další změnou je rozdělení znaleckých ústavů nově na znalecké kanceláře (obchodní korporace) a znalecké ústavy (většinou veřejnoprávní korporace). Uvedené členění zákon neudává zcela přesně. Hlavní rozdíl je v účasti znalců. Znalec, který pracuje ve znalecké kanceláři nemůže vykonávat činnost samostatně, ale znalec působící ve znaleckém ústavu smí působit i samostatně, více v kapitole 3.2

Ten to graf (*Graf 8 - Způsob působnosti*) ukazuje, že samostatně působí 86 % z oslovených znalců, což je drtivá většina. Hodnoty 6 % dosáhly dvě možnosti, a to „ve znalecké kanceláři“ a současně „samostatně a ve znaleckém ústavu“. Ve znaleckém ústavu působí jen 2 % znalců. V komentářích znalci zmiňovali problémy s úbytkem kolegů z důvodu volby mezi působením v kanceláři či samostatně.

Graf 8 - Způsob působnosti

6.2.4 DRUH PRACOVNÍHO POMĚRU

Otázka na druh pracovního poměru byla zařazena na základě vysoké četnosti výskytu názorů, že většina znalců provádí znalectví pouze jako přivýdělek, jinak by se neuživil. Toto tvrzení potvrzuje i předseda představenstva KZS Ing. Vácha v rozhovoru pro Konkursní noviny slovy⁶¹: „Znalectví je nyní realizované povětšinou jako přivýdělek po hlavním zaměstnání.“

Dotazníkové šetření tuto skutečnost také potvrdilo, jak je vidět v grafu na následující straně (Graf 9 – Druh pracovního poměru). Jako přivýdělek vykonává znaleckou činnost 69 % z oslovených znalců, na plný úvazek ji provozuje pouze 21 % respondentů a 9 % zvolilo možnost jiné odpovědi, kterou komentovali následovně:

- „Spíše to mám jako PR pro ostatní práci.“
- *Je to součástí mé technické činnosti v oblasti stavebních izolací a stavební fyziky.*
- *Půl na půl.*
- *Součást náplně práce v rámci znaleckého a výzkumného ústavu.*
- *Částečně, v rámci své pracovní náplně. Hlavní činností je technickobezpečnostní dohled nad konkrétními vodními díly (TBD) a řízení společnosti.*
- *Současně odhadce majetku.*
- *Jen když musím.*
- *Charita s ohledem na platby.*
- *Pracuji jako projektant zhruba 50 % a znalec 50 %.*
- *Znalecké činnosti se věnuji opravdu pouze výjimečně.*
- *Hlavním zdrojem příjmů jsou odhady cen nemovitostí pro bankovní sektor.*
- *Znalectví je jedna z mých aktivit.“*

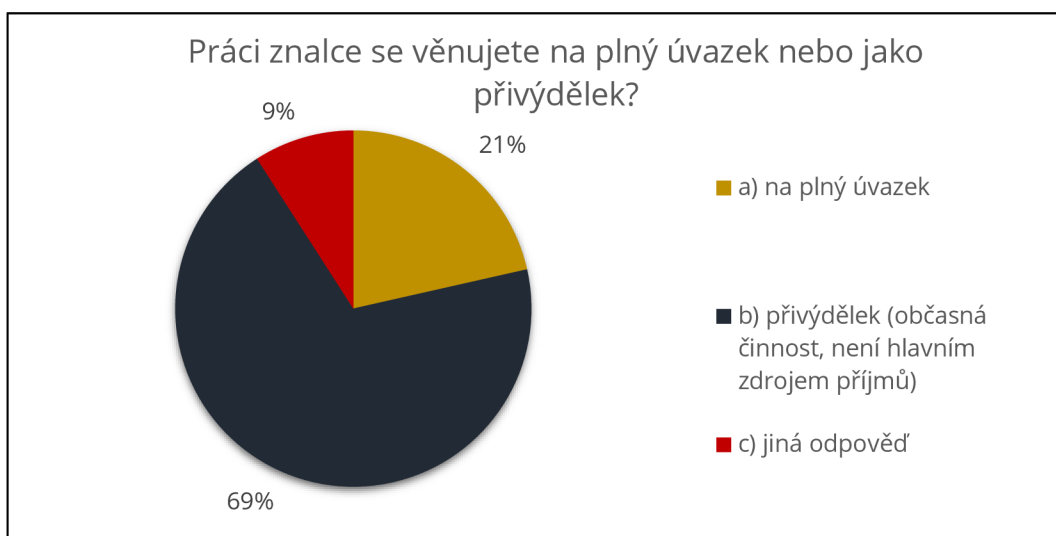
Hodně se v komentářích opakovala odpověď, že znalci vykonávají činnost již pouze při důchodu, o čemž vypovídají i články z médií, které tvrdí: „Znalci napříč obory se shodují v tom, že o znaleckou činnost nemají mladí odborníci zájem a situaci mnohdy zachraňují znalci-důchodci.“⁶²

---

⁶¹ Komora soudních znalců [online]. Dostupné z: <https://kszcr.cz/>

⁶² Konec znalců? S novým zákonem odcházejí a noví jsou v nedohlednu [online]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/krimi/clanek/konec-znalcu-s-novym-zakonem-odchazeji-a-novi-jsou-v-nedohlednu-40343959>

Graf 9 – Druh pracovního poměru

6.2.5 OVLIVNĚNÍ SETRVÁNÍ V OBORU

Podle odborných článků i důvodové zprávy se s úbytkem znalců předpokládalo již při přípravě nového zákona. Podle JUDr. Martina Mikysky paní ministryně Mgr. Marie Benešová zlehčuje vývoj stavu znalců konstatováním, že znalectví vzdávají jen nemocní, staří nebo nečinní či málo činní znalci, jak uvedl v recenzi knihy Mgr. Luboše Dörfla.⁶³

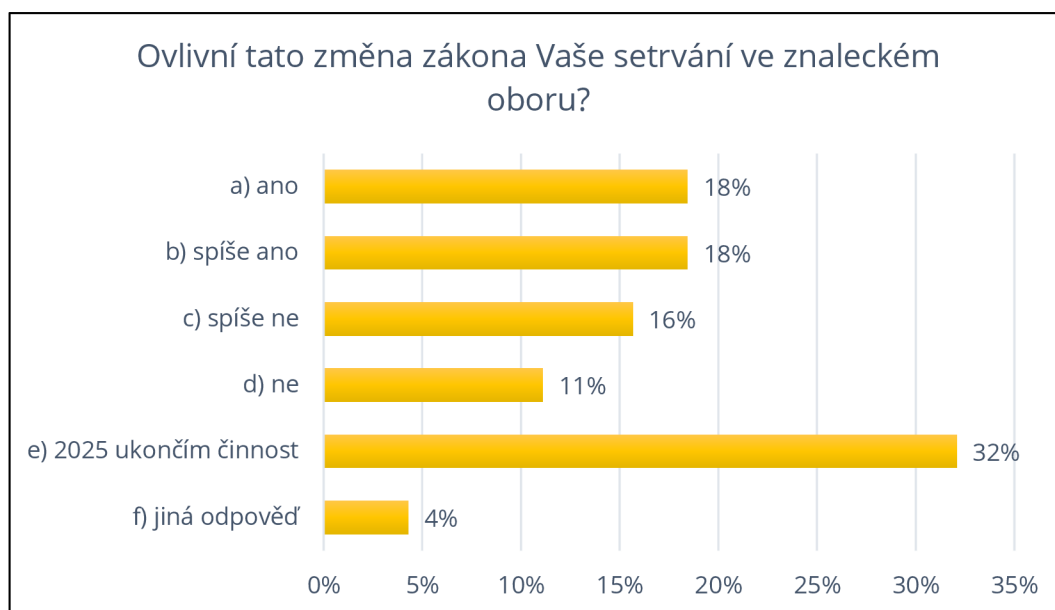
Účelem této otázky bylo zhodnotit, jaký mají znalci názor po necelém prvním roce platnosti zákona. Aby znalci jmenovaní podle starého zákona mohli pokračovat v činnosti, musí zažádat o zapsání do nového seznamu a složit zkoušku, více v kapitole 3.5 Proto jako jedna z odpovědí v dotazníkovém šetření byla zvolena možnost o pokračování pouze do této doby, tedy roku 2025 a následné ukončení činnosti.

Jak je znát z grafu (*Graf 10 – Ovlivnění setrvání v oboru*), tato odpověď se také stala nejvíce vybíranou, a to v počtu 126 z celkových 394 odpovědí (32 % z oslovených znalců). Další 36 % uvádí, že spíše ano až ano, což není nijak překvapivé, kdyby zákon nepřišel se změnami, které ovlivní činnost znalců, nemusel by se vůbec vydávat. Znalců, kteří přepokládají, že je změna zásáhne jen okrajově nebo vůbec je 27 %. Zbýlé 4 % procenta respondentů uvedla, že uvažují o ukončení činnosti, ukončí

⁶³Recenze – Zákon o znalcích. Komentář [online]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/09/14/recenze-zakon-o-znalcich-komentar/>

činnost již koncem roku 2021, stejně by skončili z důvodu vysokého věku, nebo zda budou pokračovat se teprve rozhodnou podle situace v příštích 4 letech.

Graf 10 – Ovlivnění setrvání v oboru

6.3 NÁKLADY A VÝNOSY ZNALECKÉ ČINNOSTI

6.3.1 ZVÝŠENÍ HODINOVÉ SAZBY

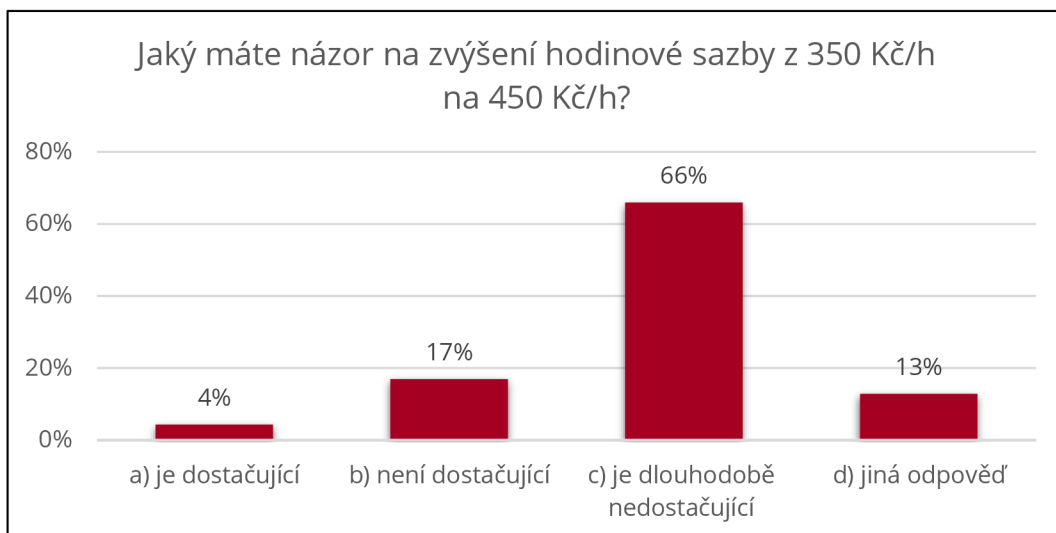
O výši odměny pojednává v zákoně o znalcích část třetí a také kapitola 3.8 Pod tímto pojmem si lze představit celkovou částku odměny, náhrady za ztrátu času včetně času stráveného na cestě a náhrady hotových výdajů.

V případě odměny došlo ke zvýšení maximální možné sazby z 350 Kč/h na 450 Kč/h, a to po 18 letech. Jedná se o zvýšení o pouhých 100 Kč, přičemž původně bylo ze strany státu slibováno navýšení odměny za posudky pro stát 500 až 750 Kč/h.

Z odpovědí znalců je jednoznačné, že nejsou spokojeni s ohodnocením za svou práci. Jak plyne z grafu (Graf 11 – Zvýšení hodinové sazby) za dlouhodobě nedostačující ji označilo 66 % a jako nedostačující 17 %. Pouze pro 4 % z oslovených znalců je odměna dostačující. Jiný názor mělo 13 % respondentů, kteří reagovali takto:

- „Tato odměna je ponižující. Naše odměna je při naší kvalifikaci a dlouholeté povinné praxi, stejnou odměnu jako zedník či obkladač s výučním listem.
- Sazba by měla být 750–1500 Kč/hod.

- *Vzhledem k inflaci, by se mělo jednat o položku proměnnou.*
- *Naprostu neodpovídá kladeným nárokům na znalce (vzdělání, zkušenosti, vybavení, odpovědnost).*
- *Odměna by měla být závislá na obtížnosti úkolu.*
- *Po odečtení plateb zdravotního, sociálního a povinného pojištění, režie s provozem kanceláře zbývá ....Kč, blíží se k hodinové sazbě minimální mzdy.*
- *Výše hodinové odměny záleží na náročnosti posudku a s ním spojených činností. Pro některé z nich je odpovídající.*
- *Odpovídá duchu "znalci jsou zločinci, před kterými je třeba národ chránit".*
- *Neodpovídám obvyklým cenám na trhu práce.*
- *450 Kč/h za práci s trestněprávní odpovědností vč. nákladů na vybavení (např. měřidla, počítač + platba licencí spec. prog. atd.) a provoz?*
- *Pouze hlupák by dnes absolvoval tak dlouhodobé vzdělání, za tak diskriminačních podmínek.*
- *Nejen že je dlouhodobě nedostačující, ale přijde mi to téměř jako urážlivé v době, kdy advokáti a další mají sazbu 2000 Kč/hod.*
- *Rovněž nelze vypisovat všechny hodiny strávené na posudku. Byly by seškrtnány."*

Graf 11 – Zvýšení hodinové sazby

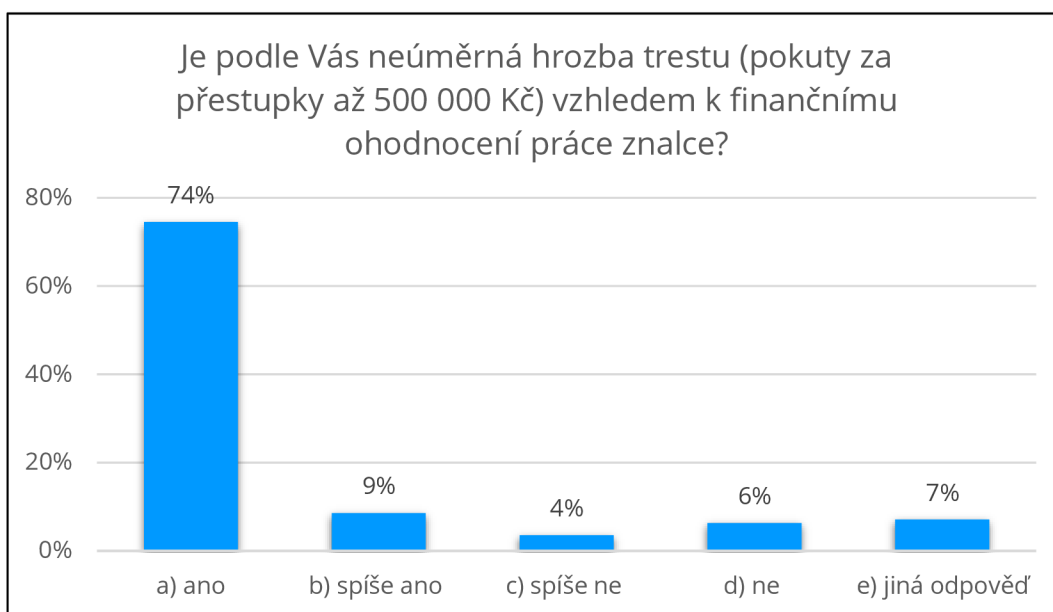
K problematice výše odměn se v říjnu vyjádřil i ředitel ministerského odboru znalců Jan Benýšek slovy: „Celá řada znalců vypracovává znalecké posudky převážně pro soukromé zadavatele na základě dohodnuté odměny. Výše odměny vyhláškové na ně proto má minimální praktický dopad.“⁶⁴

Jelikož téměř 70 % z oslovených znalců vykonává znaleckou činnost jako přivýdělek, jak vyplynulo z odpovědí dotazníku (*Graf 9 – Druh pracovního poměru*), dá se konstatovat, že výše vyhláškové odměny může mít likvidační vliv hlavně na zbylých 30 % z oslovených pro které může být důvodem k ukončení činnosti.

6.3.2 PŘESTUPKY A POKUTY

Velice diskutovaným tématem se po vydání nového zákona stala i skutečnost možnosti hrozby vysokých pokut za přestupky. Celkem se znalec může dopustit 15 přestupků. Opakované dopouštění se přestupků může být důvodem pro ztrátu znaleckého oprávnění, avšak judikatura přesně nestanovuje kolikrát znamená opakovaně. Podrobněji v kapitole 3.10

Výše možných pokut vzhledem k výši odměny znalců v novém zákoně je často označována jako: „Jen samý bič a žádný cukr.“

Graf 12 – Přestupky a pokuty

⁶⁴ Znalců, kteří končí kvůli výši odměn od státu, je podle MSp minimum [online].

Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/10/20/znalcu-kteri-konci-kvuli-vysi-odmen-od-statu-je-podle-msp-minimum/>

Z grafu na předchozí straně (*Graf 12 – Přestupky a pokuty*) je patrné, že 74 % znalců s pokutami za přestupky nesouhlasí, pokládají tuto hrozbu jako jeden z důvodů ukončení činnosti a nechápou, čeho tím chtěli autoři zákona dosáhnout. Avšak sám tehdejší ředitel odboru znalců Martin Richter v prosinci roku 2020 uvedl, že až praxe ukáže, jak budou znalci postihováni a kolik správních řízení s nimi bude vedeno.⁶⁵

6.3.3 ALTERNATIVA HODINOVÉ SAZBY

Úkolem následující otázky bylo potvrdit nebo vyvrátit názor na použití jiného než hodinového finančního ohodnocení. Jednalo by se o alternativní finanční ohodnocení např. na základě náročnosti, druhu dle oboru či odvětví nebo tarifem.

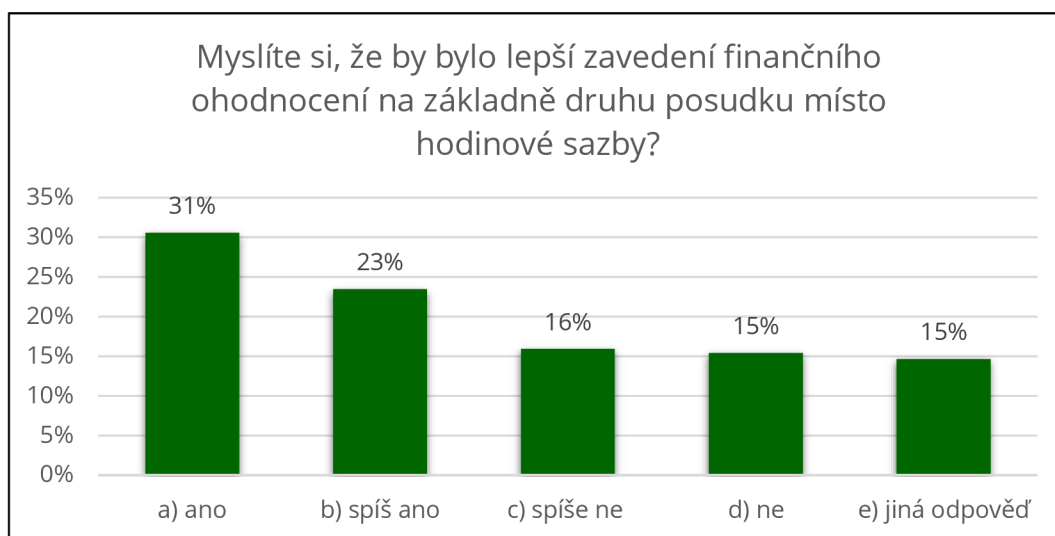
Odpovědi na tuto otázku, jak je zobrazeno v grafu (*Graf 13 – Alternativa hodinové sazby*) se dají považovat za celkem vyrovnané, což se dá přisoudit nejasnosti určování druhu posudku, kontroly a způsobu určování finanční odměny oproti jasné hodinové sazbě. I přesto by 54 % z oslovených znalců byla pro zavedení jiné než hodinové sazby a 31 % znalců si myslí, že tato cesta se nejeví jako reálná. A jelikož se jedná o otázku diskutabilní, vyskytlo se u ní i mnoho komentářů, zde je jejich výběr:

- *„Neumím vyhodnotit, zda by tento postup byl úspěšný. V principu hodinová sazba, pokud koresponduje svou výší odbornosti zpracovatele, není problémem.*
- *Určitě ano vzhledem k rozsahu znaleckých činností. Pomohly by nějaké Standardy pro jednotlivé činnosti (něco jako Honorářový řád).*
- *Zpracování jednotlivých posudků je dost individuální, je těžké je paušalizovat.*
- *Výši honoráře každý dohání počtem hodin, lhaní se stává běžnou praxí...*
- *Hodina jako základ a k tomu ohodnocení další náročnosti.*
- *Domnívám se, že ano, ale praktické zavedení tohoto způsobu a jeho kontrolování by bylo zřejmě složité a náročné.*
- *Hodinová sazba je vhodná u případů, kde není předem znám rozsah. Soudy by mohly využívat možnosti sjednání smluvní odměny u běžných posudků.*
- *Stanovení min. hodinové sazby nikoliv max. Brát ohled na úroveň, profesionalitu, vypovídací hodnotu a přístup k jednotlivému zadání, úkolu či ZP.*

---

⁶⁵Ředitel odboru znalců Martin Richter: *Až třetina znalců je neaktivních. Předpokládáme, že s novým zákonem vrátí razítko* [online]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2020/12/reditel-odboru-znalcu-martin-richter-az-tretina-znalcu-je-neaktivnich-predpokladame-ze-s-novym-zakonem-vrati-razitko/>

- *Hodinová sazba mi přijde nejspravedlivější.*
- *Spíše možnost dohodnout cenu předem – opadlo by pak i zdlouhavé a pracné vyúčtování znalečného.*
- *Proč neohodnotit znalce procentní sazbou ze souzené částky. Čím vyšší tím nižší % podíl. ZP platí strany. Kde nejde o peníze tak jistě dle typu úkonu.*
- *Určitě nějaká forma pevně daných cen za posudky je vhodná, možná by bylo dobré inspirovat se u advokátů a jejich advokátním tarifem.“*

Graf 13 – Alternativa hodinové sazby

6.3.4 POJIŠTĚNÍ

Další novinkou, která spadá do nákladů znalce je nutnost zřízení pojištění odpovědnosti, které je blíže popsáno v kapitole 3.11 Úkolem pojištění odpovědnosti je kompenzace finančních škod, které vznikly kvůli porušení právní povinnosti, jejichž příčinou byla chyba nebo opomenutí související s výkonem znalecké činnosti. Minimální limit je stanoven vyhláškou,⁶⁶ i přesto se odborníci shodují, že takovéto krytí rizik nemusí být dostatečné.

Z grafu na následující straně (Graf 14 – Zřízení povinného pojištění) je patrné, že 65 % znalců nevidí ve zřízení pojištění problém nebo nejsou úplně proti, naopak ho považují za nutnost a součást podnikání. Pouze pro 14 % oslovených je komplikující a považují ho za výdaj navíc a 15 % ho považuje za přítěž, ale ne jako devastující. Malé procento (5 %) mělo jiný názor a popsali ho v komentářích následovně:

⁶⁶ Vyhláška č. 503/2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti

- „Každý může udělat chybu, jde však o špatné podklady dokládané znalci.“
- Je to zcela zbytečné, jelikož pojišťovny v případě prokázání chyby stejně neplní.
- Dobrovolnost je na místě, nikoliv direktivní nařízení. Pro znalce, který vypracuje za rok 5 posudků je to nesmysl.
- Již z přístupu pracovníků pojišťoven bylo uzavření pojistky až fraškou.
- Nutnost pojištění považují za správnou. Pojištění však nelze hradit z ohodnocení pro orgány veřejné moci.
- Spíše zbytečnost, pojištění logicky nemůže krýt nejnebezpečnější škody.
- Je to výdaj navíc, ale chápu, že člověk měl být pojištěn na odpovědnost za to co dělá. Poskytuje to větší jistotu objednatelům posudku.
- Ne, existují i jiné profese s povinným pojištěním. Jedná se o výdaj, který ale nemá na druhé straně tu odpovídající příjmovou položku.
- Považuji to za nepotřebné, za potřebné považuji větší morální odpovědnost za práci a ta se pojištěním nenastaví.
- Pojišťovny jednotlivce neakceptují, pouze komory s více pojištěnci.
- Jsem již pojištěn dlouhodobě a považuji to za nutnost a samozřejmost.
- Pojištění jsem nikdy nepotřeboval a potřebovat nebudu.“

Graf 14 – Zřízení povinného pojištění

V doplňující otázce bylo zjišťováno, kolik znalců mělo zřízeno pojištění již před jeho povinným zavedením. Jak už vyplynulo z přechozí otázky, většina znalců nemá s pojištěním problém.

Toto tvrzení potvrzuje i následující graf (*Graf 15 – Pojištění před povinným zavedením*), ze kterého vyplývá, že téměř polovina (46 % z oslovených znalců) měla pojištění zřízeno již před jeho povinným zavedením, považovali ho za nutnost a jakousi vlastní pojistku činnosti v případě potřeby. V komentářích znalci zmiňovali zřizování účelového jednorázového pojištění, případně zřízené na nižší pojistnou částku, dále v rámci obecnějšího pojištění odpovědnosti či v rámci jiného oboru nebo profese.

Graf 15 – Pojištění před povinným zavedením

6.4 HLAVNÍ ZMĚNY

V této kapitole jsou shromážděny různorodé otázky z dotazníku, které patří mezi nejdiskutovanější mezi odborníky z praxe i laickou veřejností.

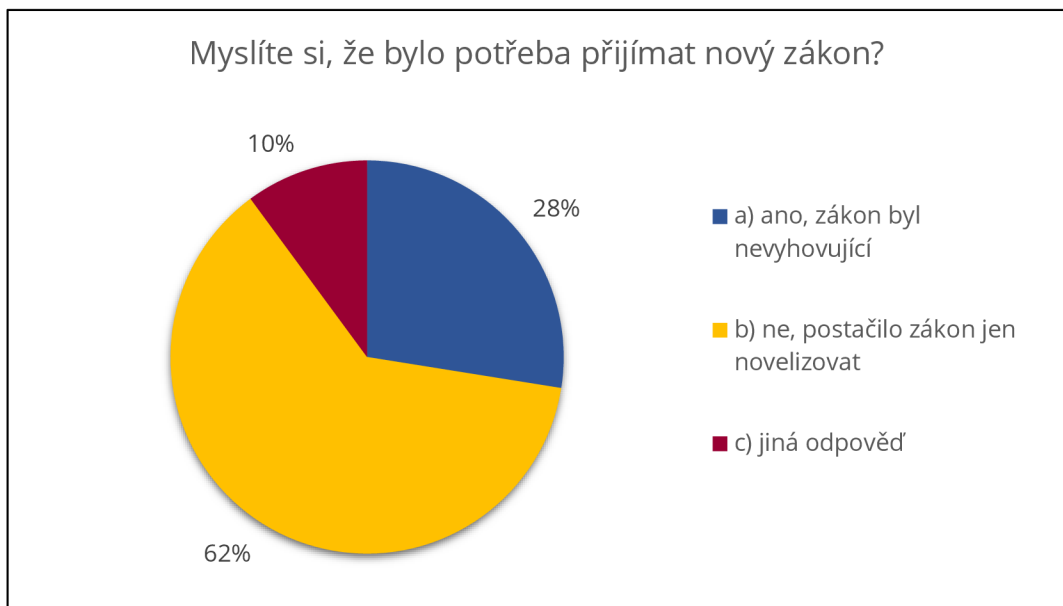
6.4.1 VYDÁNÍ NOVÉHO ZÁKONA

Nový návrh zákona byl připraven již v roce 2009, který se však nerealizoval, a proto byl v roce 2011 alespoň novelizován zákonem č. 444/2011 Sb. Jedná se tedy o dlouho připravovaný zákon, který doprovázely debaty, zdali má být vůbec přijat, nebo zdali nepostačuje stávající zákon (č. 36/1967 Sb.) pouze novelizovat, více v kapitole 4.

Otázka nového zákona rozdělila znaleckou společnost na dva tábory, první, kterému přišel zastaralý jen v některých bodech a chtěli pouze novelizovat a druhý, který byl pro novou znaleckou legislativu argumentoval zastaralostí a nevhodným uzpůsobením pro současnou dobu. Jak je patrné z grafu (*Graf 16 – Vydání nového zákona*) v dotazníkovém šetření k této práci vyhrál tábor první, kde bylo pouze pro novelizování 62 % z oslovených znalců. Naopak pro nový zákon bylo 28 % respondentů. Dalších 10 % odpovědělo v komentářích takto:

- „Ano i ne, zákon byl sice zastaralý a sám jsem cítil, že jako znalci potřebujeme zpřesnit pravidla atp.
- Záměr dobrý a výsledek zcela žalostný; není se co divit, když zákon nevyšel z jednotné chybějící organizace znalců ale z dílny "advokátů".
- Nemám dostatečný přehled v dalších odvětvích, pro mne ale stačilo novelizovat, nevidím pro mne potřebu tak výrazné změny.
- Zákon č. 36/67 Sb. byla praxí ověřená právní norma, pravděpodobně nejdéle platná a "fungující" celá desetiletí.
- Předchozí systém byl jednoduchý – šlo o věc, Krajský soud měl ke znalcům blíže.
- Ministerstvo pustilo zákon, který není schopno samo realizovat. Typický příklad zbytečného a neúměrného (sebe)zatížení státní správy.
- Zákon bohužel nerefletoval na připomínky Komory soudních znalců, ani na připomínky renomovaných osobností znaleckého světa.
- Předepisuje formát znaleckého posudku pro všechny obory, což je kontraproduktivní.
- Stačilo navýšit znalečné.
- Ano, ale v jiné formě a až po pandemii.“

Graf 16 – Vydání nového zákona

6.4.2 ROZDÍLY V ÚČASTI ZNALCŮ

Nový zákon neumožňuje znalci vykonávat činnost ve více oborech, odvětvích a specializacích, pokud některou činnost již vykonává pro znaleckou kancelář a jinou by chtěl vykonávat samostatně. Nový zákon tedy vůbec neřeší případ, kdy je jmenován znalec pro více oborů, odvětví a specializací. Znalec nemůže vykonávat mimo rámec znalecké kanceláře znaleckou činnost v jiných oborech, než ve kterých vykonává činnost daná znalecká kancelář. Zde se zákonná úprava jeví jako zcela nesmyslná.

Ve vyhodnocení otázky, jak je vidět v grafu (*Graf 17 – Rozdíly v účasti znalců*) se skoro se stejným procentuálním zastoupením (32 a 30 %) vyskytly odpovědi znalců, kteří to považují za znevýhodňující a ti, kterým je to naopak jedno. To, že znalci nemůžou sedět na dvou židlích zároveň nevdí 13 % a spíše nevdí 8 % respondentů. K možnosti „spíše ano“ se přiklonilo 11 % z oslovených. Jinou odpověď zvolilo 6 %, kteří zmiňovali, že se jich situace netýká nebo nedokáží posoudit. Ostatní komentáře:

- *„Považuji za naprosto diskriminační a nepochopitelné!!!“*
- *Již několikrát jsem se přesvědčil o diletantství "znalců" působících a schovaných pod znaleckým ústavem.*
- *Střet zájmů. Navíc znal. ústavy v dost případech fiktivně zastřešuje znalec, ale práci vyhotovují neználcí, čímž berou práci znalcům.*
- *Znalecká činnost obecně není žádné terno. Arogantní a panovačné chování soudců a právníků se lépe vstřebává v rámci znaleckého ústavu.*
- *Ano, hlavně pokud omezuje práci ve více souvisejících oborech jako stavebnictví a ceny nemovitosti a prací.*
- *Vůbec tomuto omezení nerozumím, ještě že jsem OSVČ a toto nemusím řešit.*
- *Pravidla pro výkon znalce v ústavu a kanceláři by měly být shodné.*
- *Netýká se mně to, ale považoval bych za přirozené, že může znaleckou činností vykonávat tak i tak.*
- *Měly by to mít zakázané obě pozice.*
- *Znalecká kancelář je i u soudu brána jako něco víc a soud bere výstupy ze znaleckého ústavu a od samostatného znale nikoliv.“*

Graf 17 – Rozdíly v účasti znalců

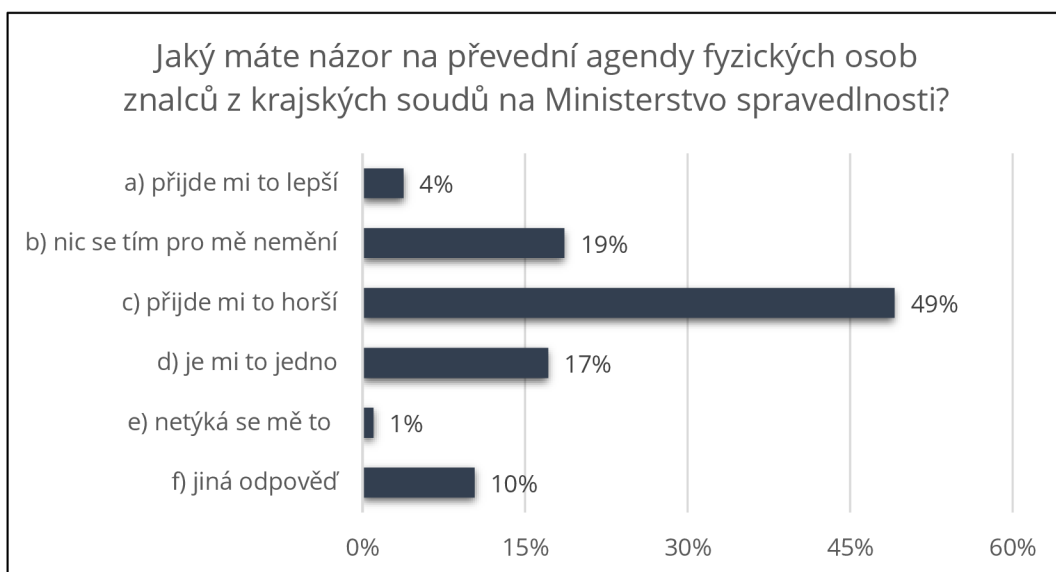
6.4.3 ZMĚNA ORGANIZACE ZNALECKÉ ČINNOSTI

Další změnou, pro znalectví velmi významnou, je změna organizace znalecké činnosti. Podle starého zákona byli znalci organizačně podřízeni předsedům krajských soudů a znalecké ústavy byly podřízeny Ministerstvu spravedlnosti. V průběhu debat a příprav nového zákona byly předneseny tři koncepce, i v případě důvodové zprávy byla předpokládána dvoukolejnost (ministerstvo a předsedové krajských soudů). Avšak nakonec zvítězila pro jednotnost rozhodování varianta podřízení všech pod Ministerstvo spravedlnosti.

Jak je vidět v grafu (*Graf 18 – Změna organizace znalecké činnosti*) téměř polovině (49 %) znalců přijde tato změna jako změna k horšímu. Je to jedno nebo, že se tím pro ně nic nemění zvolilo 17 a 19 % respondentů a pouze 4 % považuje změnu za zlepšení. V komentářích jsou mimo komentářů k možnosti „jiná odpověď“ (10 %) uvedeny i upřesnění proč znalcům přijde tato možnost horší. Vybrané odpovědi:

- „Osobní kontakt s osobou starající se o nás na soudu byl příjemnější, také jsem měla na koho odkázat, když nějaký občan sháněl znalce v určitém oboru.
- Nemám přímou dosavadní zkušenost, zda to má vliv na výkon činnosti.
- Myslíte, že to ministerstvo zvládá? Tomu se musím zasmát...
- Dodnes nebyl zveřejněn elektronický Znalecký deník.

- Pouze sliby, ve skutečnosti nefunkční - tzv. "výpadky", posun termínu spuštění apod., státní správa "jak má být..."
- Výhody/nevýhody ukáže až čas. Zatím je to obtížné posoudit.
- Je to horší, protože MS nedisponuje zkušenými a kvalifikovanými odborníky na znaleckou činnost. Bude jen ukládat pokuty, což je hlavní cíl zákona.
- O tom, že to nejspíš není dobře svědčí skutečnost, že ani po roce platnosti zákona není registr znaleckých úkonů.
- Ani jedni se o to moc nestarají.
- Ano, sjednotí se tím vystupování vůči znalcům pro celou republiku.
- Odpadla osobní informovanost od pracovníků KS. Nyní musím informace hledat.
- Centralizace je nesmysl. Krajské soudy podle mých zkušeností fungovaly dobře, teď se naopak řeší, kde sehnat schopné lidi na patřičný odbor MS.
- Nejprve jedna datová schránka do konce roku min. sprav., pak aut. zřízená další schránka min. vnitra, Levá neví, co dělá Pravá.
- Vyhovovala by mi digitalizace, kdyby byla včas zavedena. Pak je jedno, kdo vede agendu.
- Na krajském soudu nás znali, pod ministerstvem, kde nic nefunguje, není možnost žádné konzultace, dotazů a vše je strašně pomalé a anonymní.
- Je to koko**na, jde o centralizaci moci, tj. bolševismus, pryč s tím do koše dějin."

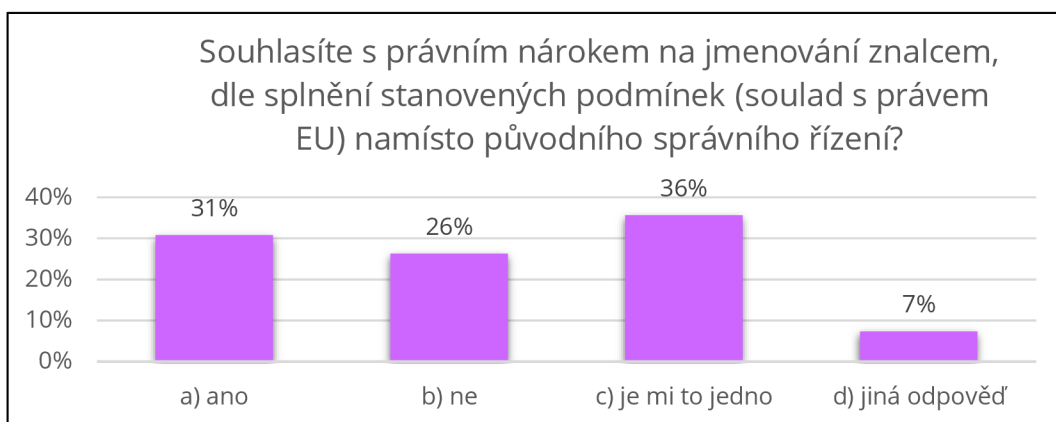
Graf 18 – Změna organizace znalecké činnosti

6.4.4 PRÁVNÍ NÁROK NA JMENOVÁNÍ ZNALCE

Významnou změnou je právní nárok na jmenování znalcem po splnění předem stanovených podmínek, který byl v posledních letech existence zákona velice kritizován. Jelikož se tímto dostává úprava do souladu s právem Evropské unie, bylo potřeba v zákoně stanovit jasná kritéria. Doposud byli znalci jmenováni v rámci správního řízení, kde je jmenoval buď předseda KS nebo ministr spravedlnosti.

Graf (*Graf 19 – Právní nárok na jmenování znalce*) ukazuje, že možnosti odpovědí na otázku jmenování znalce dosáhly vcelku podobných hodnot. Nejvíce (36 % z oslovených) je tato změna lhostejná, jako přínosná přijde 31 % znalců, hlavně kvůli souladu s právem EU a nesouhlasí 26 % znalců, kteří podotýkají, že nelze mít právní nárok na to, zda člověk něco ví nebo ne a že se tím ztrácí lidská komunikace. Zbýlých 7 % většinou odpovědělo v komentáři, že se jich to netýká, neznají nové podmínky nebo že otázce nerozumí. Další komentáře byly následující:

- *„Počty nových znalců v dřívější úpravě byly korigovány potřebou soudu. Je otázkou, zda to bylo či nebylo ku prospěchu celého systému.“*
- *Hlavně ať je to sjednoceno, pro všechny stejně.*
- *To je pro mne novinka, nad tím bych se musela více zamyslet.*
- *Ano, když už někdo tomu cíli věnoval úsilí studijní, časové atd. měl by mít možnost činnost vykonávat.*
- *Jednoznačně se jedná o skupinu osob v centru a snahu ovládnout a samozřejmě profitovat na činnosti znalců.*
- *Nevím, jaké to má dopady, ale dříve byly některé obory tzv. přeplněné a nebylo možné ho získat, pokud někdo jiný nevypadl.“*

Graf 19 – Právní nárok na jmenování znalce

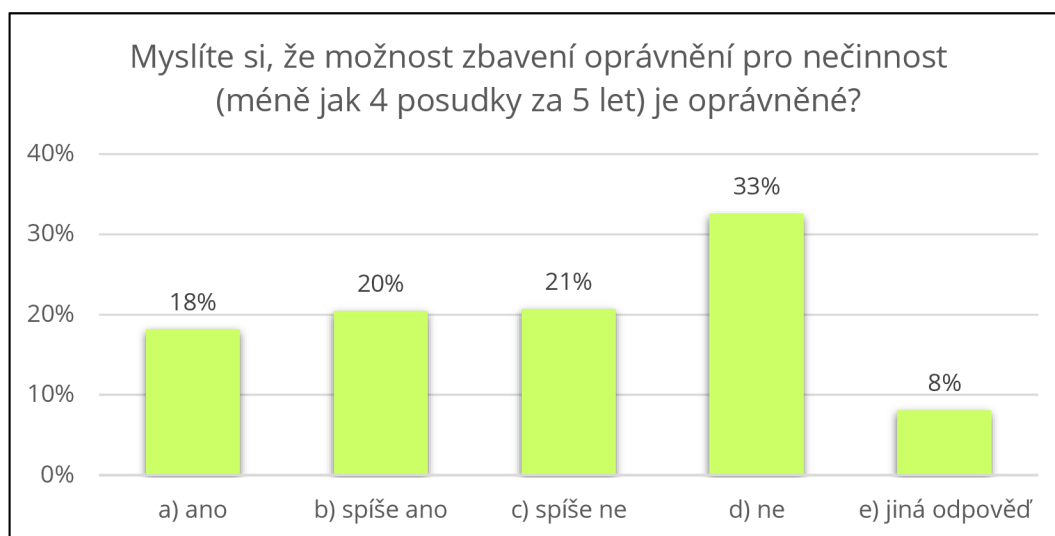
6.4.5 ODEBRÁNÍ ZNALECKÉHO OPRÁVNĚNÍ

Nově také znalec, který v 5 letech vyhotoví méně, než čtyři posudky může být zbaven znaleckého oprávnění pro nečinnost. Tady bude docházet k problému v případech kdy znalec působí v minoritních oborech a nebude za něj adekvátní náhrada.

Jedná se zde o zabránění podnikání státem, i když se znalec ničím neprovinil proti zákonu, což by mohlo poznamenat hlavně znalce, kteří činnost nemají jako hlavní zdroj příjmů, udělají jen sem tam nějaký posudek a působí v minoritních oborech, jak už bylo zmíněno výše.

Z níže uvedeného grafu (*Graf 20 – Odebrání znaleckého oprávnění*) vychází, že více jak polovina (54 %) s možností odebrání nesouhlasí, dále 38 % respondentů tuto možnost úplně nezavrhuje a souhlasí. Zbylých 8 % si myslí, že to stejně nebude nikdo kontrolovat, je jim to jedno anebo uvádí, že v některých oborech není možné nasbírat dostatek posudků. Některé další uvedené odpovědi:

- *„Proč by to měla být nečinnost? Záleží na oboru a okamžité poptávce.*
- *Záleží na tom, jak se tento institut bude využívat. Může to poškodit objednatele posudků, nikoliv znalce.*
- *Každý případ je jiný. Proč nestačí třeba 2 posudky v případě zvláštní specializace? Jak je hranice stanovena?*
- *Absolutně ne, dobrovolnost demokracie je jasná. Existuje možné pozastavení činnosti. Doporučil bych se zabývat znalci, vyhotovující 365 posudků ročně.*
- *Je to blbost, v mém oboru dochází k důlním škodám dle přírody, ne jak si přeje autor změny!!*
- *přitom je to příliš benevolentní. Znalec, který rok nic nedělá, není schopen dělat kvalitně. Navíc znalectví jako "přivýdělek" v mém oboru je blbost.*
- *Některé minoritní obory zcela přijdou o znalce.*
- *Znalec, který pravidelně nevykonává činnost ztrácí podle mě přehled v oboru.*
- *Ještě bych to podmínil určitou dosaženou věkovou hranicí.*
- *Proč zrovna 4 posudky? Asi si hodili kostkou.*
- *Nevím. Zajímavá by byla situace, kdy znalec bude zbaven oprávnění pro nedostatek poptávek (zadání), ale bude mít nárok na jmenování :-).*
- *Znalec zpracovává posudky na základě poptávky, pokud není poptávka, není to odpovědností znalce.“*

Graf 20 – Odebrání znaleckého oprávnění

6.4.6 DOHLEDOVÁ ČINNOST MS

O dohledu nad znalci pojednává v zákoně o znalcích část čtvrtá, tady kapitola 3.13 Podle NZoZ dohled nad výkonem znalecké činnosti spadá pouze do působnosti Ministerstva spravedlnosti. Cílem nové právní úpravy je zkvalitnění práce znalců, která má být jako jedním z prostředků dosažena právě posílením dohledu nad jednotlivými subjekty vykonávajícími znaleckou činnost.

Nová právní úprava dává ministerstvu významné oprávnění, a to právo nahlížení do neukončených soudních spisů za zprostředkování soudu. Konkrétně se jedná o spisy, které obsahují skutečnosti mající vliv na trvání oprávnění vykonávat znaleckou činnost, i přestože se nejedná o trestní řízení, jen o správní řízení.

Z grafu (Graf 21 – Dohledová činnost MS) je jasně patrné, že polovina z oslovených nesouzní či si není úplně jista touto pravomocí Ministerstva spravedlnosti. O tuto skutečnost se nezajímá nebo je ji to úplně jedno 23 % respondentů. Za správné až potřebné to považuje 20 % respondentů. Malá část, konkrétně 6 % znalců měla tento názor:

- „Standart je nenahlížet do spisů, živých. Nevěřím, že to nebude zneužito.
- Je to otázka, co všechno se vynese.
- Znalec by měl být nezávislý. I na ministerstvu. Já dělám spíše drobné případy, ale ve větších kauzách typu "Most ve Studénce" to může být konflikt zájmů.
- To je věcí systému, nedávám tomu svou energii.
- Jako občan a znalec s tímto rozhodnutím vůbec nic neudělám.

- *Aby tato pravomoc byla akceptovatelná, musela by ji vykonávat osoba se stejnou kvalifikací.*
- *Je to bolševismus.*
- *Jestli jim to půjde jako s tím registrem úkonů, tak je to opravdu jedno.*
- *Nedokážu posoudit, zatím je ministerstvo mrtvý brouk.“*

Graf 21 – Dohledová činnost MS

6.4.7 ZKOUŠKA PRO STÁVAJÍCÍ ZNALCE

Přechodné ustanovení dávají znalcům 5 let (tedy do 1.ledna 2026), na podání žádosti o zapsání do seznamu znalců podle nového zákona, aby vykonali obecnou část vstupní zkoušky a případně si doplnili vzdělání, pokud nesplňují požadované podmínky. Zvláštní část vstupní zkoušky je stávajícím znalcům prominuta, jelikož se předpokládá, že odbornost znalec neztratil. Zkouška je zpoplatněna částkou 3 000 Kč. Znalecké kanceláře a ústavy mají na časový limit pouze 1 rok.

Přechodné ustanovení interpretuje ministerstvo spravedlnosti formou otázek a odpovědí dostupných online na jejich webových stránkách.⁶⁷ Zde je také popsáno, co je obsahem zkoušky.

⁶⁷ Často kladené otázky: Znalci [online]. Dostupné z: <https://znalci.justice.cz/caste-dotazy/>

Bývalý ředitel odboru znalců na Ministerstvu spravedlnosti Martin Richter označil vstupní test za lehký, obsahující otázky ze základní orientace ve znalecké činnosti.⁶⁸

Oslovení znalci se k přezkušování staví, tak jak je znázorněno v grafu (*Graf 22 – Vstupní zkouška*). Více jak dvě třetiny znalců (70 % z oslovených) s ověřováním znalostí nesouhlasí, považuje ho za obtěžující, časově zatěžující a označují zkoušku jako jeden z důvodů pro ukončení činnosti. Ověřování znalostí za vhodné považuje 16 % stávajících znalců, avšak dodávají, že si nedovedou představit kdo bude jejich odbornost posuzovat. A jak naznačuje vyšší procentuální zastoupení možnosti „jiné odpovědi“ (14 %), jedná se o jedno z témat, ke kterému mají znalci co říct:

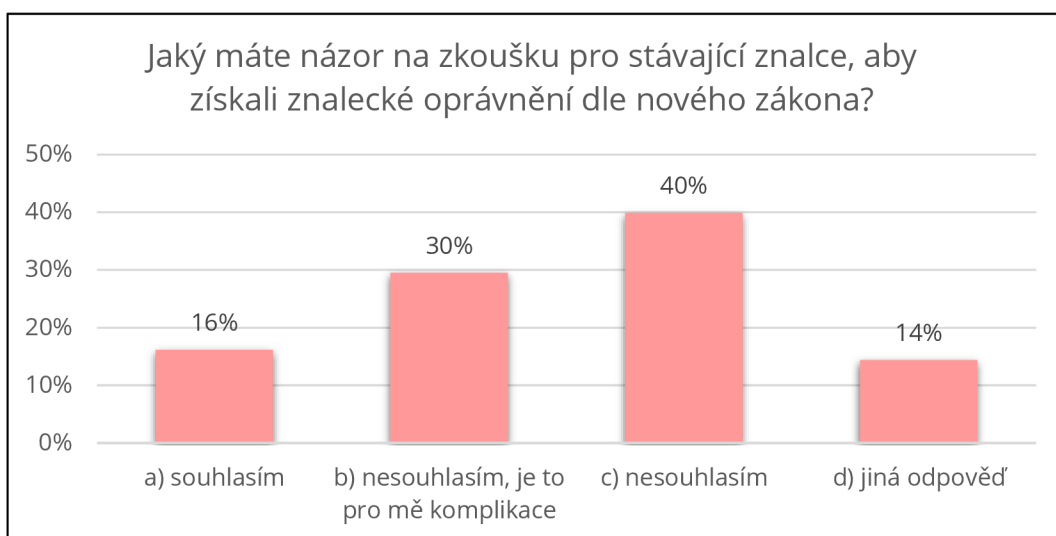
- *„Nedovedu si představit kdo bude odbornost znalce posuzovat, jakási skupina "nadznalců"?*
- *Pokud může vykonávat činnost 5 let, pak je to dostatečná doba k zažití nového zákona.*
- *Jelikož jsem složil zkoušku před 3 lety, považuji to za překážku, ale zároveň si myslím, že nějaké ověření způsobilosti znalců je nutné.*
- *V jiném oboru, než oceňování nemovitostí není třeba žádných zkoušek.*
- *Pořád se po znalcích něco vyžaduje a je to obtěžující, vždyť každý to dělá ze zájmu a s nadšením, protože pro peníze to vzhledem k odměnám nedělá!*
- *Vzhledem k mé více jak 20leté činnosti, a cca 10leté činnosti pro banky, považuji tuto podmínku za nepodstatnou.*
- *Rozhodně účelnější je vzdělávání, které praktikuje AZO pod vedení viceprezidenta prof. Ing. A. Bradáče, DrSc.*
- *Nevím, zda je cílem větší vzdělanost, nebo redukce počtu znalců?*
- *Už je mi to jedno, 31.12.2021 končím (i kvůli té zkoušce).*
- *Nepřijde mi nezbytná pro znalce, kteří jsou v této činnosti aktivní.*
- *A kdo mne bude zkoušet a z čeho – když třeba kolem saun a rehabilitačních zařízení jsem jediný znalec? Mělo by se toto vyjasnit hodně předem.*
- *Opět platba za "přípravný kurz", platba za "vykonání zkoušky", vše "povinné"...*

---

⁶⁸Ředitel odboru znalců Martin Richter: Až třetina znalců je neaktivních. Předpokládáme, že s novým zákonem vrátí razítko [online]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2020/12/reditel-odboru-znalcu-martin-richter-az-tretina-znalcu-je-neaktivnich-predpokladame-ze-s-novym-zakonem-vrati-razitko/>

- *Nesouhlasím, je to něco, jako když vejde v platnost nový zákon o silničním provozu a všichni stávající řidiči si musí opět složit zkoušku k získání ŘP.*
- *Je mi to jedno, jsem důchodce a zkoušku již dělat nebudu.*
- *Proč ne – po dvaceti letech si to klidně zopakují :)*
- *Naprostá drzost, vystudoval jsem VUT Brno, doc. Bradáč, platil jsem si to, kdo má právo mě zkoušet, za správnost posudku si zodpovídá znalec.*
- *Již jsem absolvoval kurz, vypracování vzorového posudku a zkoušku před komisí soudu. Proč to celé opakovat, když v principu ke změně nedošlo?*
- *Požadavek vychází z předpokladu, že stávající znalci jsou nekompetentní a že se kompetentnost získá zkouškou, což je omyl.*
- *Zbytečné, zatěžující. Nic to neřeší. Pitomec zůstane pitomcem, podvodník podvodníkem.*
- *Ti blbci s tlustou Máňou v čele, co ten zákon uvedli v živost, uvidí, jak se jim vymstí, všichni chytrí mladí lidé se jim na to vy***ou.*
- *Znalec, který pravidelně vyhotovuje posudky, ke kterým nejsou výhrady (např. od soudu) nepotřebuje dle mého názoru přezkušování.*
- *Je to standart všude ve světě, že se dělají např.co 5let zkoušky, znalec se prověří, zda je v obraze.*
- *Zkoušející jsou vesměs na nižší vědomostní úrovni a je to trapas.*
- *Je to pouze tahání peněz ze stávajících znalců a odbornou úroveň to stejně nezajistí.“*

Graf 22 – Vstupní zkouška

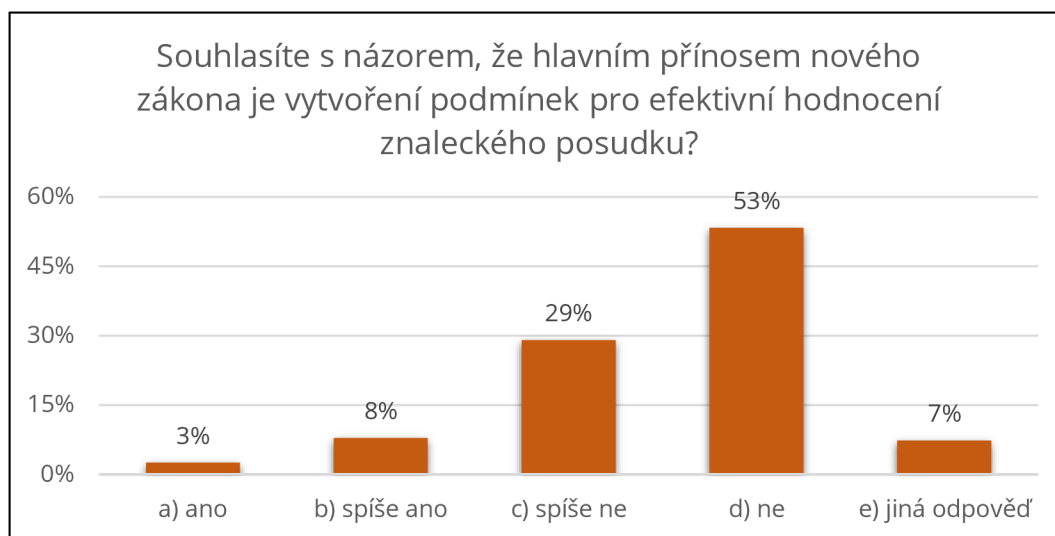
6.5 OSTATNÍ ZMĚNY

6.5.1 PŘÍNOS NOVÉHO ZÁKONA

Znalecká činnost je součástí práva procesního, a proto i právní předpisy týkající se znalecké činnosti, slouží jako podklad pro kvalitní rozhodování soudů. Jelikož výsledkem práce znalce je znalecký posudek slouží právě ten jako podklad pro spravedlivé a objektivní rozhodnutí soudce.

Tato otázka byla zvolena na základě tvrzení bývalého ředitele odboru znalců Martina Richtera, který podotkl: „Hlavní přínos nové právní úpravy spatřuji v tom, že vytváří podmínky pro efektivní hodnocení znaleckého posudku jako důkazu. Poskytuje tak naději, že orgány veřejné moci a strany řízení nebudou muset být částečně slepě odkázány na důvěru v arbitrární závěry znalce, ale jednoduchým způsobem budou moci rámcově pochopit a přezkoumat postup, který znalce k danému závěru vedl.“⁶⁹

Jak je patrné z grafu níže (Graf 23 – Přínos nového zákona), oslovení znalci jsou v hodnotě 82 % proti tomuto tvrzení. S výrokem souhlasí pouze 3 % a 8 % z respondentů si není úplně jisto tímto přínosem. Jinou odpověď zvolilo 7 %. Komentáře k problematice jsou uvedeny pod grafem.

Graf 23 – Přínos nového zákona

⁶⁹Ředitel odboru znalců Martin Richter: Až třetina znalců je neaktivních. Předpokládáme, že s novým zákonem vrátí razítko [online]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2020/12/reditel-odboru-znalcu-martin-richter-az-tretina-znalcu-je-neaktivnich-predpokladame-ze-s-novym-zakonem-vrati-razitko/>

Zde jsou uvedena vybraná vyjádření znalců k této problematice:

- *„Správnost odborných závěrů bylo možné zhodnotit i dříve, stejně jako nyní.*
- *Nejsem si jistý, zdali jde o hlavní přínos, možná jedním ze záměrů.*
- *Efektivitu činnosti (i její hodnocení) nezajistí žádný zákon.*
- *Určitě ne. Formát posudku není použitelný paušálně. Povede k ukončení činnosti velkého počtu znalců, včetně mě.*
- *Spíše bude opačný efekt a bude se snižovat úroveň ZP. KS měly perfektní přehled a dohled nad znalci. Souhlasím však s archivací ZP na serveru MS.*
- *Do osnovy znaleckého příbyly odstavce, které upřednostňují formu před obsahem.*
- *Rámec i nutný obsah a členění posudku je jasně stanoven, což je dobře.*
- *Efektivnost posudku souvisí se zkušenostmi a právním svědomím jednotlivce.*
- *Předepsaný postup je pracnější, formálně nafouknutý a nepřináší nic pro odbornou/profesi část.*
- *Znalecké posudky jsou nepřehlednější, obsáhlejší, nákladnější, a navíc hůře kontrolovatelné.*
- *Posudky jsou podle nového zákona obsáhlejší, řekla bych, že při dodržení doporučeného vzhladu, méně přehledné*
- *Obávám se, že toto očekávání se ani v malé proporcí nenaplní.*
- *Po 40 letech praxe nevím, kdo by v České republice měl rozsáhlejší zkušenosti a mohl hodnotit můj posudek.*
- *Snaha vytvořit jednotnou strukturu pro všechny posudky, tak jak je prezentována v zákoně je nesmysl.*
- *Nerozumím jak. Zákon cítím jako nástroj k vyšší úrovni a řádu, jednotnosti výstupů, centrální evidenci atp. Posudek se dá hodnotit z různých stran.*
- *Představa, že když se dá posudek do jednotného formuláře, tak bude posudek kvalitnější je velmi iluzorní.“*

6.5.2 ADMINISTRATIVNÍ NÁROČNOST

S vznikem nového zákona o znalcích vzniklo i mnoho formálních povinností a zákon klade i větší nároky na administrativu znalce. Jedná se o změny především v online vyplňování znaleckého deníku, ve vzniku centrální evidence posudků, ve změně formálních náležitostí znaleckého posudku a dále taky zřízení datových schránek.

Ani pro roce platnosti stále nemá Ministerstvo spravedlnosti k dispozici elektronickou evidenci posudků ani nový seznam znalců. Mluvčí MS k tomuto 1.7. 2021 sdělil: „*Ministerstvo nyní intenzivně spolupracuje s dodavatelem systému na vyjasnění otevřených otázek za účelem co nejrychlejšího dodání systému.*“⁷⁰ Přitom zprovoznění obou databází bylo slibováno na konec června 2021.

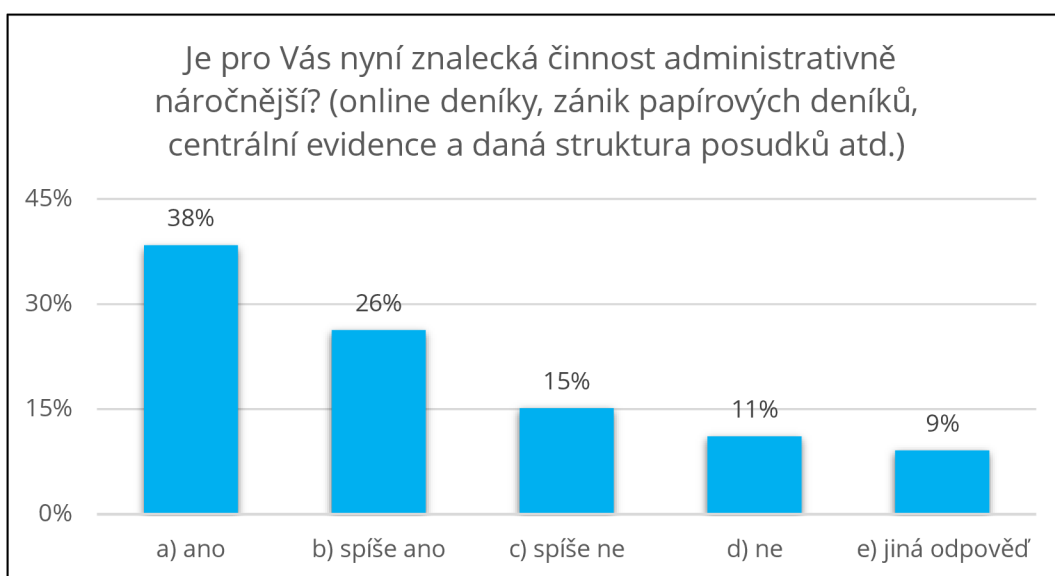
Z vyhodnocení otázky vyplývá, jak je patrné z grafu (*Graf 24 – Administrativní náročnost*), že v 64 % považují znalci svoji práci za administrativně náročnější, která je dána především novou strukturou posudků a nefungující elektronickou komunikací. Ti, kteří zvolili možnosti spíše ne a ne (15 a 11 % z oslovených) argumentují tím, že polovina ještě nefunguje, nebo že posudky v této podobě dělali už před uzákoněním. Ostatní (9 %) reagovali takto:

- *„Předepsaná osnova je nesmyslná.*
- *Nám ještě nebyl elektronický deník zprovozněn, takže je to komplikace, struktura posudku se pro mě nemění, píše je takto normálně celá léta.*
- *Nebyla by, kdyby MSpr plnilo své povinnosti – centrální evidence nefunguje dodnes.*
- *Zatím to dělám postaru, snad si za těch 5 let na nový způsob zvyknu.*
- *Zákon a vyhlášky vyžadují stálé výklady, jsou nejasné a neúplné.*
- *Pod znaleckou kancelář ne.*
- *Naprostá zbytečnost, úředníci a IT si ulehčují práci. Velmi špatné je, že znalec neví, kdo a jak sleduje jeho činnost (možnost zneužití).*
- *I když jsem zatím žádný pokyn či instrukci k vedení on-line deníku neregistroval!?!?*
- *Doposud neexistuje evidence posudků, ačkoli mi byla nová zřízena datová schránka přesto, že jsem již jednu měl.*

---

⁷⁰ *Příprava seznamu znalců i evidence jejich úkonů nabrala další zpoždění* [online]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/07/01/priprava-seznamu-znalcu-i-evidence-jejich-ukonu-nabrala-dalsi-zpozdeni/>

- *Zatím nevím, deníky jsou stále papírové, datové schránky pro starší problematické, v posudku spousta zbytečných, opakujících se bodů, ...*
- *Je to hlavní důvod ukončení mé činnosti.*
- *Vzhledem k tomu, že nic z toho zatím nefunguje, je to spíš ulehčení, ale až to spustí, bude to na prd.*
- *Proč by měla být identická struktura posudků, rozhodnutí soudů se taky liší.*
- *Na znaleckém deníku zatím trochu ušetřím čas, ale posudky jsou mnohem náročnější.*
- *Vadí mi, že centrální evidenci (server MSP) není stát schopen zajistit.“*

Graf 24 – Administrativní náročnost

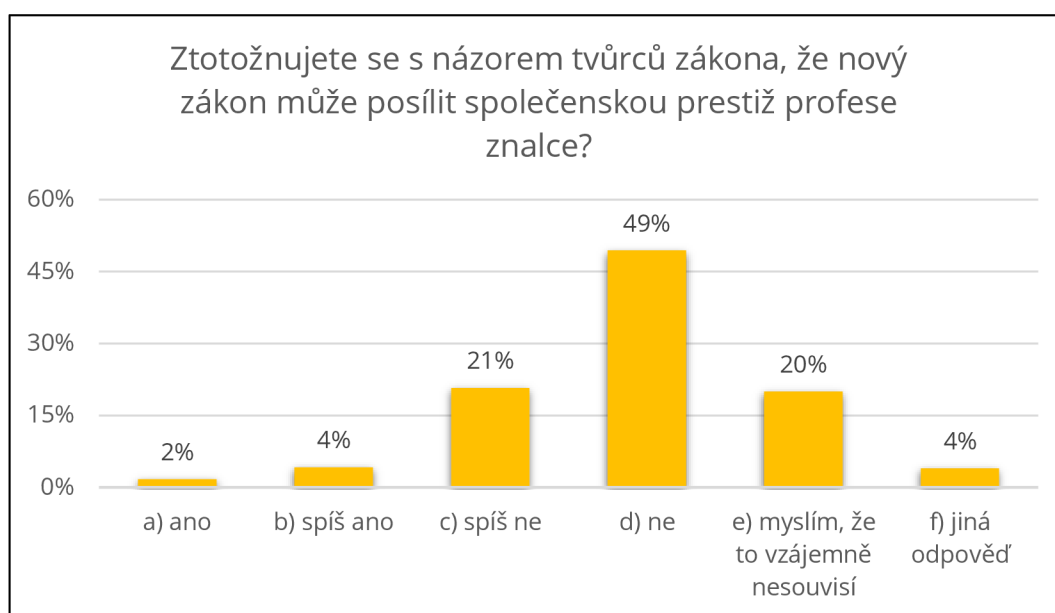
6.5.3 ZLEPŠENÍ POVĚSTI ZNALCŮ

Jeden z cílů, který si klade nová právní úprava zákona o znalcích a také uvádí důvodová zpráva je zlepšení pověsti znalců především u laické veřejnosti, která je vidí jako podvodníky převážně z důvodu omílání několika rozporuplných kauz v médiích. Podle znalce Lukáše Křístka se jedná především o tyto: „ocenění OKD, znalci v kauze Rumburské zdravotní sestry a úmrtí manželky a dcery v Egyptě, znalci v případě Janoušek.“⁷¹

⁷¹KOMENTÁŘ: *Zákon pro znalce představuje, samý bič a žádný cukr* [online]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/byznys/komentar-zakon-pro-znalce-predstavuje-samy-bic-a-zadny-cukr.A190922_123116_In_byznys_pravo_ssu

Polovina z oslovených znalců dle grafu níže (*Graf 25 - Zlepšení pověsti znalců*) nesouhlasí s tím, že samotným přijetím zákona by se mohla tato problematika změnit a dalších 21 % spíše nesouhlasí a myslí si, že prestiž si může vybudovat jen sám znalec. Za nesmyslné a vzájemně nesouvisející označilo tento výrok 20 % respondentů. S tvrzením plně souhlasí pouhé 2 % znalců a další 4 % s mírnými pochybnostmi. Zbývající 4 % vyjádřila v komentářích tyto domněnky:

- „Samotným přijetím zákona se pochopitelně žádná prestiž nezvedne, neposílí.
- Pouze za předpokladu, kdy odměna znalce bude tomu odpovídat.
- Spíš se mi zdá, že znalci stejně zůstávají na periferii (jako "nutné zlo").
- Znalec je v zákoně primárně pokládán za zločince, kterého je třeba trestat.
- Určitě nezvýší vzhledem k opakujícím se věčným mediálními kauzám.
- To je úplný nesmysl, kdo si toto vymyslel?
- K hodnocení se nevyjadřuji. Velmi záleží na seberealizačním přístupu každého znalce k sobě samému, což je spíše životním přístupem.“

Graf 25 - Zlepšení pověsti znalců

6.5.4 WEBOVÉ STRÁNKY MS

Vzhledem ke skutečnosti, že znalci nemají zřízenou komoru podobně třeba jako advokáti či lékaři, nahrazuje její činnost právě Ministerstvo spravedlnosti. K pravidelnému informování znalců MS zřídilo webový portál *znalci.justice.cz*, který slouží nejenom k informování znalců o nové právní úpravě a podmínkách pro výkon činnosti, ale i odborné veřejnosti např. při hledání znalce nebo podání stížnosti.

Tiskový mluvčí MS Mgr. Vladimír Řepka před jeho spuštěním uvedl: „*Portál bude průběžně doplňován tak, aby obsahoval aktuální informace a odpovědi na frekventované dotazy.*“⁷² Po roce účinnosti je však na stránkách informací poskromnu, což potvrzují i oslovení znalci v dotazníkovém šetření.

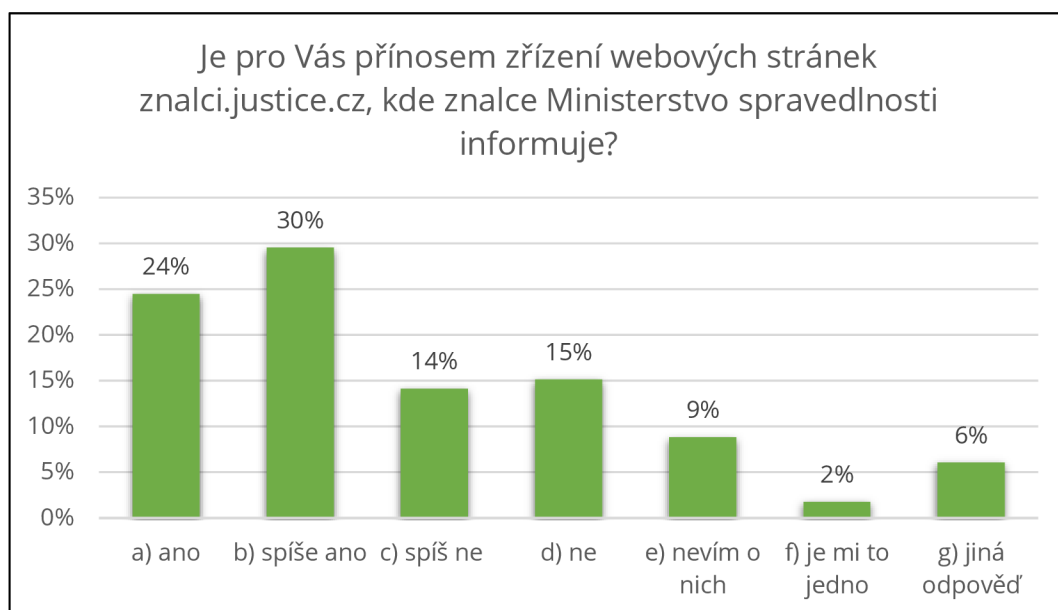
Z následujícího grafu (*Graf 26 – Webové stránky MS*) lze vyčíst, že větší polovina, konkrétně 54 % považuje zřízení za přínosné pouze s malými nedostatky. Téměř třetina (29 %) znalců nenachází na stránkách potřebné informace a považují je za nepřínosné. Z výsledků dotazníku dokonce vyplynulo, že 9 % znalců o stránkách ani neví a 2 % je to jedno. Zbytek respondentů (6 %) zvolilo jinou odpověď a v komentářích reagovali takto:

- „*Moc tam toho není, bohužel je to jediné informační místo.*“
- *Právě teď jsem se o nich dozvěděl! Po nahlédnutí – asi ano.*
- *Myslím, že je to horší, protože dříve jsem se domluvil telefonicky a nyní je to katastrofa!!!!*
- *Stránky naprosto k ničemu, nic z toho, co bylo naslibováno nebylo splněno. Řešení jediné – odvolat ředitele odboru.!*
- *ANO je, ale taky by MS mělo jít příkladem. K dnešnímu datu není spuštěn server pro ukládání ZP, ale pokuty a byrokracie jede v předstihu.*
- *Přínosem by bylo, kdyby dne 22.11.2021 nebyl poslední příspěvek a aktualitou ze září 21. Za letošní rok se na nich objevilo celkem 11 obecných článků.*
- *Nevím ani o tom a nepoužívám je. Komunikujeme přes Unii zodpovědných znalců. Ta mi připadá smysluplná. Jednají za nás i na ministerstvu.*
- *Stejně jako Facebook a Instagram pro 56letého dědka.“*

---

⁷² *Tiskové zprávy – portál justice: Ministerstvo spravedlnosti zřídilo nový portál pro znalce* [online]. Dostupné z: <https://justice.cz/web/misp/tiskove-zpravy?clanek=ministerstvo-spravedlnosti-zridilo-novy-portal-pro-znalce>

Graf 26 – Webové stránky MS

Navazující otázka měla charakter otevřené otázky a dotazovala se respondentů, co podle nich na portálu *znalci.justice.cz* chybí. Znalci své podněty formulovali takto:

- *„Nemám náladu dané věci již vůbec komentovat, stát sám osobě znalcům nejvíce dluží za posudky. Je aktivním neplatičem. Znalci se musí doprošovat plateb za posudky.*
- *Průběžné informace o tom, co se děje nového, stejně nezbyvá nic jiného než vlastní studium a účast na seminářích.*
- *Nedostatečné kontakty. Neinformování, jak mají vypadat znalecké úkoly pro vzorové posudky atd.*
- *Zatím jsem je moc nevyužíval. Ale měla by tam být, aspoň u stavařiny, zavedená diskuze u sporných případů, možnost získat odpovědi na sporné případy od tvůrců oceňovacích předpisů, ale s náhledem do praxe, nejen z náhledu od stolu z kanceláře. Také mě chybí jejich stálá a pravidelná aktuálnost, to znamená, aby se o ně pravidelně někdo staral.*
- *Klíč a možnost pro bezplatné nahlížení do ČSN.*
- *Zatím chybí hodně, zejména materiály ke zkoušce. Dále mi chybí rozdělení dotazů na určité bloky se společným základem.*
- *Vždyť to nefunguje, aktuality jsou staré, k dotazům proběhlo jen 1 kolo před mnoha měsíci.*

- *Rychlá orientace na stránkách, systematizace jednotlivých skupin informací.*
- *Evidence posudků. Kompetentní chat s promítnutými reakcemi (stačilo by do týdne) - já na své podněty čekám 3/4 roku :(((. "Překlápěcí" Vyhláška – převádějící původní obory do nových (ne vždy se to kryje). Hlavně že tam mají "bonzovací" proklik pro veřejnost "stížnosti na znalce" (!!!). Vysvětlení, proč je hodinová sazba tak nízká – například ve stylu: Občané, za tak NÍZKÉ peníze přece nemůžete očekávat VYSOKOU kvalitu!*
- *Není špatná, zatím se jedná spíše o nástěnku, ale předpokládám, že časem bude doplněna o více odkazů a souborů (další videa ap.).*
- *Přivítal bych veřejný BLOG přes přístupové heslo pouze znalcům, kde je možné svěřovat své názory, pohledy, zkušenosti a články (obdoba časopisu soudní inženýrství).*
- *Mně tam nechybí nic. Sleduju je jen občas.*
- *Původní řízení prostřednictvím KS bylo výrazně operativnější.*
- *Pro formální kontrolu posudku ministerstvem doplnění vzorů i pro jiné nelékařské obory.*
- *Kromě struktury ZP a upozornění na předání pojištění tam nic zajímavého není.*
- *Dosud jsem o nich nevěděl.*
- *Vadí mi, že od spuštění stránek spousta věcí není dotažena do konce.*
- *Ještě jsem tam nebyl a vyzkouším je :)*
- *Příznivější zprávy ze soudnictví. Zejména zprávy o změnách, které budou mít pozitivní vliv na celý stav justice. Zejména přezkoušení "všech přeplacených" soudců z nových zákonů (zejména OSŘ), jejichž nepostižitelné rozhodování má negativní dopady na občany tohoto státu.*
- *Možná upozornění e-mailem na nové informace (jako zpráva e-mailem od datové schránky).*
- *Metodické vedení. Vysvětlování nových právních předpisů. Co které ustanovení konkrétně znamená. Podklady ke znaleckým zkouškám. Abych nekřivdil – vzory znaleckých posudků se tam objevily, ale i ty byly příliš obecné. Nový obsah za posledního půl roku bylo: - znalci, okamžitě se přihlaste do datových schránek! a – znalci, nzapomeňte nám doložit pojištění! Co třeba info, kdy konečně začne fungovat evidence posudků? Vzor vyúčtování znalečného? Atd. Bylo by toho hodně...“*

6.6 DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE

Poslední otázka byla otevřená a umožňovala doplnění jakýchkoliv informací, připomínek, myšlenek či otázek, které respondenti chtěli sdělit, dodat nebo vyzdvihnout.

Jednotlivá vyjádření znalců obsahovala od slov chvály na trefně zpracovaný dotazník, přes slova zklamání hraničící s úplným zoufalstvím nebo rezignovanost se smířením ukončení činnosti až po naštvání a nadávání na nefungující systém.

Zde opět uvedené vybrané komentáře znalců:

- *„Znalec u soudu vystupuje jako chudý příbuzný. Stojí v ohradce, po levé straně advokát žalobce, po pravé advokát žalované. Oba advokáti zaplacení +2000 na hodinu. Mezi nimi znalec za 200 na hodinu. Hlavním problémem je dehonestace znalců regulovaným sazbami.*
- *Ano, není mi známo, jak se budou udělovat oprávnění vykonávat činnost ve specializacích, které vyžadovaly další vzdělávání příp. specializované formy studia po VŠ. Ale mé věkové kategorie se to již netýká.*
- *Sebereflexe MSP, možná by si MSP mohlo udělat průzkum, kolik znalců na základě nově vydaného zákona o znalcích ukončilo svou znaleckou činnost.*
- *Jste spokojena s rozdělením odvětví a oborů dle nového zákona, odpověď je NE.*
- *Co si myslíte o kvalitě posudků vypracovaných uměleckými ústavy a kanceláři v porovnání s posudky vypracováním jednotlivými znalci.*
- *Soudy neproplácují náklady na znaleckou činnost, prý jsou obsaženy ve znalečném. Náklady jsou ale velmi vysoké. To je velký problém.*
- *Formulář pro znalecké posudky je pro řadu typu posudku nesmyslný.*
- *Myslíte si, že byly záměry zákonodárce vydáním tohoto zákona naplněny?*
- *Např. by Vám mohla zajímat záležitost přejmenování oborů. Sám nevím, co to pro mne přinese a jak se obory budou jmenovat nebo řadit. Zatím platí staré názvosloví, ale už se ozvali někteří znalci, že nechtějí být v jiné kolonce atp. Sám nevím, co to přinese. Jinak mne trochu bolí, že kvůli novému zákonu hodně znalců skončilo nebo skončí. Jsou obory, kdy je třeba jediný v republice. Ale to si musí pánové na ministerstvu zvážít. Obecně je každý posudek pro mne malé dobrodružství.*
- *Hodnocení spolupráce se soudy. Úroveň a srozumitelnost zadávání posudků, odbornost soudů, finanční ohodnocení, platební morálka.*

- *Jako soudní znalec se v novém zákoně neorientuji a domnívám se, že toto je pro mě dobrým impulzem k jeho přečtení. Bohužel doposud znalci fungují často velmi neodborně a často nejsou nestranní, ale přiklánějí se ke straně, která si u nich posudek objednala.*
- *Budete za těchto podmínek zpracovávat znalecké posudky i pro soudy? NE!*
- *Ano je, ale nepostačí jen otázka nebo odpověď dotazníkového charakteru. Především je to základní teleologická otázka, jak v rámci okolností dosáhnou co největší nezávislosti, a tedy i objektivitu. A také omezit deliktivní chování znalců. Obávám se, že zavedené instituty tento aspekt zcela míjí.*
- *Absolutně postrádám absenci dotazů na jednotnou organizaci znalců a z toho plynoucí odpovídající vliv komory na činnost znalců; stejně jako mají lékaři a advokáti – těm do činností nikdo nekecá a je to tak správné!!*
- *V současné době mně vypracování znaleckého posudku podle nových vzorů a předpisů trvá podstatně déle než dříve a myslím, že i to není na zlepšení kvality, spíše o znehlednění celého posudku a těžké orientaci v něm. To dokazuje i požadavek od soudu, který jsem měl, abych provedl posudek dle dřívějších standardů a dřívějšího vzoru, právě kvůli přehlednosti a lepší orientaci ...*
- *Zda mám pocit, že zákon a nový zřizovatel mi pomůže v případě, že má profese je napadána. Nikdo mi nepomůže a šikanovat mne může kde jaký orgán včetně ŽÚ.*
- *Jestli si myslíme, že stát cíleně likviduje znaleckou činnost – odpověď ano.*
- *Jedině snad, že z mého pohledu jsou formality upřednostňovány před obsahem.*
- *Ministerstvo spravedlnosti by se mělo vážně zabývat systémovou výchovou nových znalců – ve spolupráci s vysokými školami potřebných oborů – stávající sbor znalců se do několika let rozpadne.*
- *Proč někteří nově jmenovaní znalci nemuseli skládat zkoušku, ale po stávajících znalcích je požadována!!!*
- *Dotazník poměrně přesně vystihuje problematiku a polemiku okolo nového zákona. Chválím Vás za jeho zpracování. Snad Vám pomohou mé odpovědi.*
- *K devastaci znalecké činnosti není co dodat!*
- *Nový zákon o znalcích a tlumočnících se připravoval několik dlouhých let, ale ministerstvo nedokáže rozjet 11 měsíců elektronické deníky, jak bude jejich činnost vypadat v dalším období?*

- *Zajištění odbornosti znalce ve vazbě na autorizaci dle zákona 360/1992 Sb. To je důležité, jiné měřítko odbornosti asi není kromě ještě odpovídající praxe.*
- *Stále se v žádném zákoně či vyhlášce neřeší legální, bezplatný přístup znalců ke zdrojům státní evidence sjednaných cen nemovitostí v kupních smlouvách v jednotlivých oblastech České republiky/ finanční úřady, statistický úřad, katastrální úřady a podobně.*
- *Ano. Otázka: myslíte si, že odchodem paní ministryně Benešové se situace zlepší? Odpověď: Ano, horší už to snad být nemůže.*
- *Jsem upřímně rád že to přišlo přesně v době, kdy bych i za původních podmínek uvažovat o ukončení činnosti.*
- *Často jako znalec ve stavebnictví a ekonomice jsem ustanoven znalcem pro podání ZP v rozsahu stanovení cen stavebních prací a materiálů i když nejsem rozpočtář (myslím, že dříve to byla samostatná specializace). V dnešní době sehnat rozpočtáře, aby dané práce nacenil, je v podstatě nemožné – také za to následně jako znalec musím nést odpovědnost a dopředu vše zaplatit. Až potom můžu žádat soud o proplacení práce za ZP a výloh s tím spojených. To však soud nemusí uznat a zaplatit.*
- *Nejdůležitější témata tohoto dotazníku jsou odměny znalců, které jsou několik let nedocenené, a postoupení zkoušky do 5 let, vím ze svého okolí, že starší znalci tuto zkoušku nejsou ochotni podstoupit, a půjdou do důchodu, vzhledem k věkovému průměru znalců jich bude asi mnoho. Mladým znalcům budou chybět zkušenosti. Můj vnitřní pocit je, že je v tom záměr pročistit řady znalců.*
- *Novým zákonem došlo k další demotivaci znalců, jejichž práce není dlouhodobě ze strany státních institucí doceňována. Nový zákon kromě směšného zvýšení odměn, přinesl také znalcům některé ponižující povinnosti jako je např. nutnost požádat soud předem o povolení použití osobního vozidla za účelem místního šetření či účasti na soudním jednání.*
- *Posuzování účtování znaleckých posudků úřednicemi ze soudů. Jak mohou vědět, kolik času nás ta, která práce stojí, když o našem oboru nemají vůbec ponětí a mnohdy posuzují jen podle počtu stránek. Připadáme si ne jako znalci, ale trestanci, kteří jsou za svou práci pro soudy trestáni.“*

7 DŮVODY PŘIJETÍ NOVÉHO ZÁKONA

Vzhledem k četným negativním komentářům v dotaznících nejenom na nový zákon o znalcích, který byl vydán, ale i kritizování zákona předešlého, bylo jedním z cílů této práce zhodnocení důvodů vedoucích k přijetí nové právní úpravy, popsat co vydání předcházelo, proč došlo právě k těmto změnám a zjistit z jakého důvodu jsou znalci nespokojeni a obě varianty čelí takové míře negativní kritiky. Hlavním z nástrojů při objasňování této problematiky byla zvolena důvodová zpráva, která je předkládána parlamentu a má sloužit jak k vysvětlení celkového účelu návrhu zákona, tak k odůvodnění jednotlivých ustanovení, více v kapitole 3.16

Za významné problémy starého zákona o znalcích označuje důvodová zpráva tyto:

- vznik znaleckého oprávnění
- odměňování znalců
- nedostatečné sankce či absence kontroly kvality znaleckých posudků
- evidence znalců a posudků
- revize oborů, odvětví, specializací a kvalifikačních požadavků

Jak již bylo uvedeno, nejednalo se o první pokus o vydání nového zákona. Už několikrát byl připraven návrh zákona, který nakonec nebyl schválen a původní právní úprava byla jen novelizována. Jak popisují autoři v komentáři k zákonu⁷³, vznikly dva tábory s rozdílnými názory, které vedly k debatám, zda má být nový zákon přijat, nebo zda nepostačuje ten stávající jen novelizovat. Mezi hlavní argumenty příznivců starého zákona patřily, že je zastaralý jen v některých bodech a odůvodnění, že se jedná o zákon technický, tudíž není poplatný době. Naopak zastánci zákona nového argumentovali, že byl zákon přijat v období socialismu a je zastaralý, nepostačuje současným požadavkům a vydání nového může znamenat navrácení dobré znalecké pověsti.

Pošramocenou znaleckou pověst zmiňuje i již jmenovaná důvodová zpráva⁷⁴: „*Velice kritizována je i samotná profese jako taková, neboť pohled veřejnosti je významně ovlivňován negativními mediálními kauzami, kterých neustále přibývá. Důvěra laické i odborné veřejnosti ve znaleckou činnost je tím silně otřesena.*“ Reakce znalců na zlepšení pověsti vlivem zákona je popsána v kapitole 6.5.3.

---

⁷³ KŘÍSTEK, Lukáš. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech: komentář*. 2021. Praha: Leges, 2021. Komentátor. ISBN 978-807-5025-111.

⁷⁴ *Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 254/2019 Sb.: Sněmovní tisk č. 72/0* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=72&CT1=0>

7.1 OČEKÁVÁNÍ

Předpokladem nového zákona je odstranění nedostatků, vyhovění současným podmínkám vyvstalým v důsledku technologického rozvoje a vývoje společnosti a celkové zkvalitnění výkonu znalecké činnosti a stabilizace znaleckého odvětví. K dosažení požadovaného výsledku je však potřeba celá řada jednotlivých opatření.

Tuto vizi také potvrdila bývalá ministryně spravedlnosti, paní Mgr. Marie Benešová na schůzi projednávání NZoZ v Poslanecké sněmovně dne 10.9.2019, kde v úvodním slovu uvedla⁷⁵: „*Já bych chtěla jenom zdůraznit, že zákon, který je nyní platný, je z roku 1967 a zákon už zcela nevyhovuje. Cílem nového zákona je stabilizovat a zkvalitnit výkon znalecké činnosti a dostat trošku také znalce, kteří, jak vidíte, dneska žonglují se znaleckými posudky ve velkém, pod kontrolu.*“ Také zdůraznila náročnou, zdlouhavou a intenzivní přípravu zákona trvající od začátku roku 2018 započatou již jejími předchůdci. Jako hlavní ze zájmů v oblasti znalců, který všechny spojuje považuje požadavek na vyšší finanční ohodnocení.

Nová právní úprava měla zajistit:

- Právní nárok na zápis do seznamu znalců ve sjednocení s právem EU a tím stanovení jasných kritérií pro získání znaleckého oprávnění, odstranění subjektivního uvážení jmenujících orgánů a zvýšení právní jistoty.
- Nadstavení nového systému odměňování znalců např. navýšením hodinové sazby, náhrada za ztrátu času spojenou s nezbytným cestováním, což by mohlo vést k větší motivaci znalců.
- Zjednodušení činnosti nejenom znalcům, ale i orgánům veřejné moci zavedením elektronických deníků namísto papírových.
- Modernizaci seznamu znalců a znaleckých ústavů do elektronické podoby.
- Odpovídající seznam oborů a odvětví pro výkon znalecké činnosti, přizpůsobený současným potřebám a situaci.
- Zlepšení kvality znaleckých posudků jejich přezkoumáváním věcné i formální správnosti a zavedením elektronické evidence.
- Zkvalitnění výkonu profese v důsledku většího dohledu nad znalci Ministerstvem spravedlnosti a zpřísnění a zefektivnění sankcí.
- Zkvalitnění výkonu profese zavedením zkoušek pro znalce, aby ji mohly vykonávat pouze osoby, které splní určitý minimální standard.

---

⁷⁵ *Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna 2017 – 2021: 34. schůze, část 10 (10.9.2019)* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/034schuz/s034010.htm#r2>

7.2 SKUTEČNOST

Jedná se o hodnocení teprve po roce platnosti nové legislativy, tudíž nelze v tuto chvíli přesně konstatovat, zda jsou naplněna všechna očekávání a cíle, natož dělat definitivní závěry. K vyjasnění situace a většímu zhodnocení dopadu může dojít až po delší době platnosti, stabilizaci a plné funkčnosti.

Nicméně po roce platnosti nové právní úpravy je situace následující:

- Jmenování znalce na základě předem jasně stanovených kritérií, jak definuje důvodová zpráva dostalo svého cíle, což znamená sjednocení podmínek pro všechny a odstranění hodnocení na základě subjektivních měřítek a kritérií předsedů krajských soudů.
- Pozitivní opatření, které mělo vést ke zkvalitnění výkonu znalecké profese a motivaci znalců za pomoci navýšení odměňování znalců se však dočkalo pouze mírného zvýšení hodinové sazby, kterou znalci označují za dlouhodobě nedostačující, viz výsledky dotazníku kapitola 6.3.1. Prof. Bradáč uvádí⁷⁶, že nebyly zveřejněny žádné propočty, které by vedly ke zdůvodnění nově zavedené hodinové sazby 300 až 450 Kč. Více se problematice výše odměny věnuje jedna z následujících kapitol, kapitola 10.
- Elektronický seznam znalců, znaleckých kanceláří a ústavů ani elektronická evidence znaleckých úkonů není po roce platnosti nového zákona stále v provozu, jak již bylo zmíněno v kapitole 6.5.2. Ministerstvo spravedlnosti vyzývá znalce k průběžnému sledování webového portálu, kde uvádí⁷⁷: „*Ministerstvo spravedlnosti v současné době nemá k dispozici systém evidence znaleckých posudků. O termínu spuštění evidence znaleckých posudků budou znalci s dostatečným, nejméně měsíčním předstihem informováni.*“ V polovině září ředitel Benýšek ujišťoval, že se systémy testují a pokud dodavatel odstraní do konce září všechny chyby, bude jejich spuštění realizováno v krátké době. Zatím se tak nestalo a kdy se znalci digitalizace dočkají tedy pořád není jasné.
- Zlepšení mínění o znalecké činnosti nemusí být nutně dosaženo pouze vydáním nového zákona, dá se říci, že kvalitu celku určuje každý jedinec sám, a to, jestli k lepší pověsti dojde na základě přísnějšího dohledu a kvalitnějších posudků ukáže až čas.

---

⁷⁶ BRADÁČ, A. Příspěvek k analýze stavu znalecké činnosti v ČR v roce 2021. *Soudní inženýrství*, 2021, 32(3), 47–52. DOI: <http://dx.doi.org/10.13164/SI.2021.3.47>. ISSN 1211-443X.

⁷⁷ *Evidence: Znalci* [online]. Dostupné z: <https://znalci.justice.cz/evidence/>

- Obory, odvětví a specializace znalců jsou upřesněny vyhláškou č. 505/2020 Sb. Došlo k přeskupení, rozdělení, přidání nebo přejmenování položek podle současných požadavků a potřeb. V tabulce (*Tabulka 3 – Revize oborů*) jsou znázorněny obory, které byly zrušeny červenou barvou, nové obory zelenou barvou, beze změny obory šedou barvou, sloučené obory modrou barvou, rozdělené obory fialovou barvou a obory u nichž se změnil jen název barvou oranžovou.

Archivnictví	Potravinářství
Bezpečnost práce a ergonomie	Požární ochrana
Bionika a biotechnika	Právní vztahy k cizině
Doprava	Projektování
Drahé kovy a kameny	Průmyslové vlastnictví
Dřevo	Psychologie
Ekonomika	Pyrotechnika, munice a výbušniny
Elektronické komunikace a poštovní služby	Restaurování
Elektronika a elektrotechnika	Ropa – zpracování
Energetika	Služby
Expertíza písma	Spoje
Geodézie a kartografie	Sociální (společenské) vědy
Geologie, těžba, hutnictví	Speciální technické obory
Chemie	Sport
Informační a komunikační technologie	Stavebnictví
Jaderná fyzika a jaderná chemie	Strojírenství
Keramika, porcelán, sklo	Školství
Kriminalistika	Tabák
Kultura	Tarifní dopravní
Kybernetická bezpečnost	Technické obory (různé)
Kůže a kožešiny	Textilie, textil a obuv
Lesnictví	Umělecká řemesla
Meteorologie	Veterinární medicína
Myslivost, rybářství a rybníkářství	Vodní stavby a vodní hospodářství
Odpadové hospodářství, obaly	Zařízení národní obrany a bezpečnosti
Ochrana, obrana a bezpečnost	Zbraně a střelivo
Paliva	Zdravotnictví
Papír	Zemědělství
Patenty a vynálezy	Zeměměřičství
Polygrafie	Životní prostředí včetně přírody a krajiny

Tabulka 3 – Revize oborů⁷⁸

⁷⁸ Vyhláška č. 123/2015 Sb., kterou se stanoví seznam znaleckých oborů a odvětví pro výkon znalecké činnosti; Vyhláška č. 505/2020 Sb., kterou se stanoví seznam znaleckých odvětví jednotlivých znaleckých oborů

- Zkoušení stávajících znalců (skládají pouze obecnou část zkoušky) odstartovalo na konci června 2021 jak je vidět na obrázku (*Obrázek 7 – Termín obecné části vstupní zkoušky 2021*). Doposud bylo uskutečněno 9 zkoušek, z toho k 5 zkouškám jsou na webu⁷⁹ MS výsledky. Na rok 2022 je naplánováno celkem 12 zkoušek v horizontu od ledna do července co měsíc, to dvě zkoušky. Zkoušky se konají v Praze a Kroměříži.

07. 12. 2021	10:00	Praha - Justiční areál Na Mířáncích	nejsou k dispozici	Na termín zve ministerstvo
02. 12. 2021	10:00	Kroměříž - Justiční akademie	nejsou k dispozici	Na termín zve ministerstvo
10. 11. 2021	10:00	Kroměříž - Justiční akademie	nejsou k dispozici	Na termín zve ministerstvo
04. 11. 2021	10:00	Praha - Justiční areál Na Mířáncích	nejsou k dispozici	Na termín zve ministerstvo
11. 10. 2021	10:00	Praha - Justiční areál Na Mířáncích	Výsledky	
16. 09. 2021	10:00	Kroměříž - Justiční akademie	Výsledky	
14. 09. 2021	10:00	Praha - Justiční areál Na Mířáncích	Výsledky	
29. 06. 2021	10:00	Justiční areál Na Mířáncích	Výsledky	Termín obsazen
24. 06. 2021	10:00	Justiční areál Na Mířáncích	Výsledky	Termín obsazen

Obrázek 7 – Termín obecné části vstupní zkoušky 2021⁸⁰

Statistika dostupných výsledků prvních pěti zkoušek, kterých se zúčastnilo 21 znalců je zpracována v tabulce (*Tabulka 4 – Výsledky zkoušek obecné části*).

Výsledky zkoušek	24.06.2021	29.06.2021	14.09.2021	16.09.2021	11.10.2021
uspěl	8	4	1	2	1
neuspěl	1	1	0	0	1
nedostavil se	2	0	0	0	0
Celkem	21				

Tabulka 4 – Výsledky zkoušek obecné části⁸¹

Ředitel odboru znalců Jan Benýšek připustil, že se proces rozjíždí pomalu, nicméně, že první znalci už to mají za sebou a věří, že ostatní jenom čekali, jak to dopadne a zájemců bude přibývat. „Jsou to první stateční, kteří zkoušejí nový systém. Ten není nastaven nikterak přísně,“ dodal k výsledkům.⁸²

⁷⁹ Zkoušky: Znalci [online]. Dostupné z: <https://znalci.justice.cz/zkousky-1/>

⁸⁰ Zkoušky: Znalci [online]. Dostupné z: <https://znalci.justice.cz/zkousky-1/>

⁸¹ Zkoušky: Znalci [online]. Dostupné z: <https://znalci.justice.cz/zkousky-1/>

⁸² Ministerstvo spravedlnosti: Až třetina soudních znalců není aktivních [online]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/09/14/ministerstvo-spravedlnosti-az-tretina-soudnich-znalcu-neni-aktivnich/>

8 VLIV ZMĚNY V RÁMCI JEDNOTLIVÝCH OBORŮ ZNALECTVÍ

Znalci vykonávají znaleckou činnost v rámci oborů, jejichž potřeba dělení sahá do daleké historie. Podle starého zákona o znalcích to bylo 50 oborů, nyní jich je 52. Jako nejfrekventovanější jsou označovány obory jako ekonomika, zdravotnictví, stavebnictví a strojírenství. Zřízené členění vychází z potřeb řízení před OVM.⁸³

Zákon o znalcích má podobu a je platný pro všechny obory stejně, rozdíl mezi jednotlivými obory se vyskytuje v prokazování odborné způsobilosti pro získání oprávnění k výkonu znalecké činnosti, kde je pro výčet oborů a odvětví nutné doložit získání jiného osvědčení o odborné způsobilosti nebo absolvovat specializační studium, anebo pro které je potřeba doložit osvědčení vydané profesní komorou. Jedná se o seznam 14 oborů a 63 odvětví stanovených ve vyhlášce č. 505/2020 Sb., kde problematiku řeší příloha č. 2. Konkrétně ve stavebnictví je nutné doložit osvědčení pro všechny odvětví, jak je znázorněno v tabulce (*Tabulka 5 – Výčet osvědčení pro stavebnictví*).

Obor	Odvětví	jiné osvědčení nebo specializační studium [podle § 8 odst. 1 písm. c) zákona]	osvědčení vydávané profesní komorou [podle § 8 odst. 1 písm. d) zákona]	profesní komora oprávněná vydávat osvědčení [podle § 8 odst. 1 písm. d) zákona]
Stavebnictví	Komíny	složení zkoušky profesní kvalifikace 36-024-H revizní technik spalinových cest a zápis v databázi MS	platná autorizace odpovídajícího zaměření podle zákona č. 360/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů	Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě
	všechny ostatní	-	platná autorizace odpovídajícího zaměření podle zákona č. 360/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů	Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě

Tabulka 5 – Výčet osvědčení pro stavebnictví [Zpracování: vlastní]⁸⁴

⁸³ KLEDUS, Robert. *Obecná metodika soudního inženýrství*. 2012. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Ústav soudního inženýrství, 2012. ISBN 978-807-1445-512.

⁸⁴ Vyhláška č. 505/2020 Sb., kterou se stanoví seznam znaleckých odvětví jednotlivých znaleckých oborů, jiná osvědčení o odborné způsobilosti, osvědčení vydaná profesními komorami a specializační studia pro obory a odvětví

Na základě podnětu České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (dále jako „ČKAIT“) nově názvy znaleckých oborů odpovídají oborům autorizací ČKAIT.

„Nový zákon o znalecké činnosti obsahuje sice řadu zásadních chyb, z hlediska hlavních oborů autorizace při projektování a provádění staveb ho však lze díky aktivitě ČKAIT hodnotit pozitivně“, potvrzuje předseda oblasti ČKAIT Praha a předseda Technické komise ČKAIT Ing. Ladislav Bukovský.⁸⁵

Za účinnosti zákona č. 36/1967 Sb. byly požadavky na znalce, konkrétně na odbornou způsobilost dány jen v organizačních instrukcích ministerstva podřízeným složkám (krajským soudům).⁸⁶

Dalším rozdílem, jak předpokládala důvodová zpráva měl být odlišný limit pojištění pro jednotlivé obory a odvětví. Nakonec zákon k tomuto rozhodnutí zmocnil ministerstvo spravedlnosti, aby stanovilo minimální limity, a to vymezilo shodné minimální limity pojistného plnění pro všechny obory a odvětví. Limity jsou uvedeny ve vyhlášce č. 503/2020 Sb. a dále popsány v kapitole 3.11

Následující rozdíl se týká vstupní zkoušky pro uchazeče o znaleckou činnost skládající se z obecné části a zvláštní části. Zvláštní je rozdílná pro různá odvětví, obory a specializace a ověřuje schopnost uchazeče vypracovat znalecký posudek a znalosti právě ze zvoleného oboru a odvětví s přihlédnutím ke specializaci, pokud byla zvolena.

Nakonec upozornění na poslední odlišnost mezi obory, kde znalecký zákon zmiňuje obecně uznávané postupy a standardy daného oboru a odvětví, v jejichž souladu má být zpracován ZP, které dále zatím nejsou nijak specifikované a které mají dle důvodové zprávy vznikat postupně.

V rámci porovnání vlivu změn mezi jednotlivými obory znalectví je na následující straně zpracována tabulka (*Tabulka 6 – Počty znalců v jednotlivých oborech*), která zobrazuje rozdíly a vývoj v počtu znalců. Obory v tabulce jsou dle SZoZ vzhledem k neexistujícímu seznamu novému.

---

⁸⁵ *Od roku 2021 musejí mít znalci pro stavebnictví odpovídající autorizaci* [online]. Dostupné z: <http://zpravy.ckait.cz/vydani/2021-01/od-roku-2021-museji-mit-znalci-pro-stavebnictvi-odpovidajici-autorizaci/>

⁸⁶ KŘÍSTEK, Lukáš. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech: komentář*. 2021. Praha: Leges, 2021. Komentátor. ISBN 978-807-5025-111.

Úbytek počtu znalců je znát napříč všemi obory znalecké činnosti, nejvyšší průměrný úbytek zaznamenal obor Keramika, naopak průměrně nejvíce znalců přibylo v oboru ekonomika, konkrétně v odvětví Ceny a odhady podniků. Mezi nejhroženější patří specializované obory, ve kterých provádí činnost pouze hrstka znalců.

Znalecký obor (odvětví)	2007	říjen 2016	leden 2022	Znalecký obor (odvětví)	2007	říjen 2016	leden 2022
Bezpečnost práce	135	120	94	Písmoznalectví	20	28	26
Čistota ovzduší	54	32	17	Potravinářství	31	29	16
Doprava	413	348	244	Požární ochrana	76	69	43
z toho odvětví Doprava silniční	359	302	216	Právní vztahy k cizině	4	3	7
Drahé kovy a kameny	44	43	30	Projektování	114	89	76
Dřevo zpracování	61	50	34	Ropa - zpracování	1	2	0
Ekonomika	7361	6185	4260	Sklo	6	4	3
Ceny a odhady "nemovitosti"	3178	2716	1841	Služby	16	22	16
Ceny a odhady "podniků"	120	339	230	Spoje	32	24	17
Elektronika	169	125	83	Sport	38	53	46
Elektrotechnika	245	174	105	Stavebnictví	1829	1501	1054
Energetika	112	83	52	Strojírenství	1096	869	611
Geodézie a kartografie	59	45	33	Střelivo a výbušniny	63	61	44
Hutnictví	18	11	6	Školství a kultura	297	247	187
Chemie	89	83	58	Tabák	2	6	2
Jaderná fyzika	1	1	0	Tarifní dopravní	0	0	0
Keramika	6	2	1	Technické obory (různé)	237	202	140
Kriminalistika	86	152	116	Těžba	176	145	93
Kybernetika	140	163	139	Textilie	27	24	16
Kůže a kožešiny	31	25	17	Tiskařství	2	5	3
Lesní hospodářství	250	201	159	Umělecká řemesla	41	36	25
Meteorologie	4	4	2	Vodní hospodářství	163	123	71
Obaly	3	1	1	Zařízení národní obrany a bezpečnosti	3	4	4
Ochrana přírody	176	183	151	Zdravotnictví	1428	1167	840
Paliva	13	10	5	z toho odvětví Soudní lékařství	81	77	82
Papír	4	1	1	Zemědělství	303	229	153
Patenty a vynálezy	94	52	35	Sociální vědy	-	5	4

Tabulka 6 – Počty znalců v jednotlivých oborech [Zpracování: vlastní]⁸⁷

⁸⁷ BRADÁČ, A.: *Současný stav forenzních věd, zejména technických a ekonomických* [online]. Dostupné z: <https://www.vsfs.cz/periodika/forezni-vedy-2017-1-02.pdf>

9 ÚBYTEK ZNALCŮ

Za hlavní negativní následek vydání nového zákon o znalcích a hrozbu zmiňovanou ještě před účinností nového zákona se považuje skokový úbytek znalců. Počty znalců dlouhodobě klesají a jak již bylo zmíněno v některých úzce specializovaných oborech se pohybují dokonce jen v řádu jednotek. Údaje o počtech znalců jsou dostupné online vždy pouze ke dni předcházejícímu.⁸⁸

V budoucnosti se tedy může stát, že v některých oborech bude zastoupení minimální či žádné. Nedostatek náležitě kvalifikovaných znalců bude znamenat přetížení znalců, delší zpracování ZP, případně zhoršení kvality v důsledku vyčerpání, snížení odborné úrovně dokazování eventuálně i prodlužování soudních řízení.

Obecně snižující se trend v počtu znalců a znaleckých ústavů potvrdil i předseda Komory soudních znalců ČR Vladimír Vácha, když podotkl: „*Již nyní máme deficit alespoň jedné generace znalecké, která nemůže předat své zkušenosti těm mladším. A mladší o to samozřejmě zájem mít nebudou.*“⁸⁹

Nedostatek mladých znalců potvrzuje také prof. Bradáč v časopise *Soudní inženýrství*⁹⁰, kde uvedl: „*Pokles zájmu o znalectví je zjevný také v počtech uchazečů o specializované znalecké studium na Ústavu soudního inženýrství VUT v Brně například v oblasti stavebnictví, oceňování nemovitostí, resp. analýzy silničních nehod za poslední léta je velmi výrazný, takže hrozí zásadní nedostatek odborně připravených uchazečů o znaleckou činnost.*“

V tabulce (*Tabulka 7 – Statistika přijímacího řízení ÚSI*) je přehledně vidět počty jak přihlášených, tak následně přijatých do navazujícího magisterského i doktorského studijního programu na ÚSI v Brně od roku 2008/2009 až po současnost.

V navazujícím grafu (*Graf 27 – Statistika přijímacího řízení ÚSI*) jsou vizuálně znázorněna data z tabulky, která vykazují průběh nejdříve stoupající tendence od roku 2008/2009 až po rok 2013/2014, kdy byl celkový zájem uchazečů o studium na ÚSI nejvyšší. Od této doby počty uchazečů postupně klesají a v posledním

---

⁸⁸ *Evidence znalců a tlumočnicků* [online]. Dostupné z: [http://datalot.justice.cz/justice/repznatl.nsf/\\$\\$SearchForm?OpenForm](http://datalot.justice.cz/justice/repznatl.nsf/$$SearchForm?OpenForm)

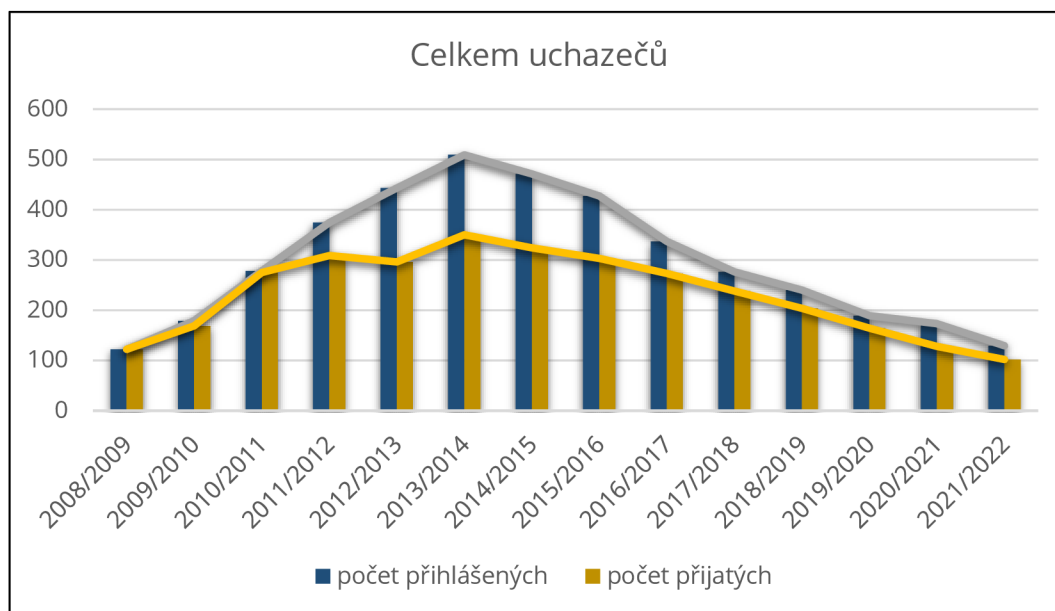
⁸⁹ *Soudních znalců je čím dál méně, poslanci jim chtějí zvýšit odměny a snížit sankce* [online]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2730725-soudnich-znalcu-je-cim-dal-mene-poslanci-jim-chtej-zvysit-odmeny-a-snit-sankce>

⁹⁰ BRADÁČ, A., VÉMOLA, A., BRADÁČ, A. Co znalcům přináší nový zákon. *Soudní inženýrství*, 2019, 30(4), 34–40. DOI: <http://dx.doi.org/10.13164/SI.2019.4.34>. ISSN 1211-443X.

roce 2021/2022 jsou dokonce nižší než v roce 2008/2009, od kterého jsou statistiky uveřejňovány.⁹¹

Studijní program	magisterský navazující		doktorský		
	Počty uchazečů	počet přihlášených	počet přijatých	počet přihlášených	počet přijatých
2008/2009		121	121	1	1
2009/2010		145	138	34	31
2010/2011		227	224	51	51
2011/2012		328	274	46	35
2012/2013		398	264	45	32
2013/2014		509	350	-	-
2014/2015		458	317	13	7
2015/2016		404	287	23	16
2016/2017		322	259	15	14
2017/2018		267	229	9	9
2018/2019		228	193	12	11
2019/2020		184	161	5	3
2020/2021		164	119	9	9
2021/2022		119	97	10	5

Tabulka 7 – Statistika přijímacího řízení ÚSI⁹²

Graf 27 – Statistika přijímacího řízení ÚSI⁹³

⁹¹ Statistiky přijímacího řízení [online]. Dostupné z: <https://www.vut.cz/uredni-deska/statistiky-řízení>

⁹² Statistiky přijímacího řízení [online]. Dostupné z: <https://www.vut.cz/uredni-deska/statistiky-řízení>

⁹³ Statistiky přijímacího řízení [online]. Dostupné z: <https://www.vut.cz/uredni-deska/statistiky-řízení>

9.1 STATISTIKA ZA POSLEDNÍ LÉTA

Jak již bylo zmíněno na začátku kapitoly, počty znalců dlouhodobě klesají a příčin vysvětlující tento stav je hned několik.

Nedostatečná motivace vlivem nízkého ohodnocení za znaleckou činnost se řadí mezi významné důvody „pokládání“ razítek znalců a vidina nízkého výdělků neláká do oboru ani nové mladé uchazeče.

Veřejně nejsou údaje o stáří znalecké společnosti dostupné, avšak jak ukázaly výsledky dotazníkového šetření i příspěvky v odborné literatuře, průměrný věk znalců se pohybuje někde okolo 60 až 70 lety a vlivem všech změn hrozí v následujících letech jejich ještě větší úbytek.

Dalším podnětem k ukončení je špatné společenské postavení, nevhodné chování a zhoršující se kultura vůči subjektům vykonávající znaleckou činnost v případech soudních řízení. Názor znalkyně: „*V posledních letech jsem zažívala (a nejen já) u soudů, hlavně ze stran advokátů, tak neuvěřitelné výpady, že jsem si často říkala, zda to mám zapotřebí. Mám soukromou ordinaci a znalecké posudky pro mne byly spíše prestižní záležitosti. Odměna 100-350 Kč hrubého za hodinu je do nebe volající a zvýšení o 200 Kč to nezachrání. Bohužel i ona má vliv na to, jak se k nám chovají.*“⁹⁴

Nicméně Ministerstvo spravedlnosti nepovažuje úbytek znalců za hrozbu, která by mohla způsobit kolaps justice. Ředitel odboru insolvenčního a soudních znalců Ministerstva spravedlnosti Jan Benýšek v rozhovoru pro Českou justici na situaci reagoval slovy: „*Neexistují žádná data svědčící o tom, že maximální počet znalců, který se kdysi pohyboval v počtu více než 10 000, byl pro fungování justice optimální.*“⁹⁵

Jak vystihuje tabulka (*Tabulka 8 – Úbytek znalců*) a následně vyobrazuje pomocí křivky graf (*Graf 28 – Úbytek znalců*) počty znalců mají v posledních 15 letech klesající tendenci. Meziroční úbytky se pohybují průměrně okolo 2 % na které připadá zhruba 240 znalců. Vzhledem k zaznamenávání hodnot ve stejném období roku vykazují první léta mírné kolísání v meziročním úbytku. Avšak v posledním roce je hodnota několikanásobně vyšší a dosahuje hodnoty 18,2 %, což je 1 444 znalců. Hodnoty v tabulce jsou zaznamenávány v nestejných obdobích roku.

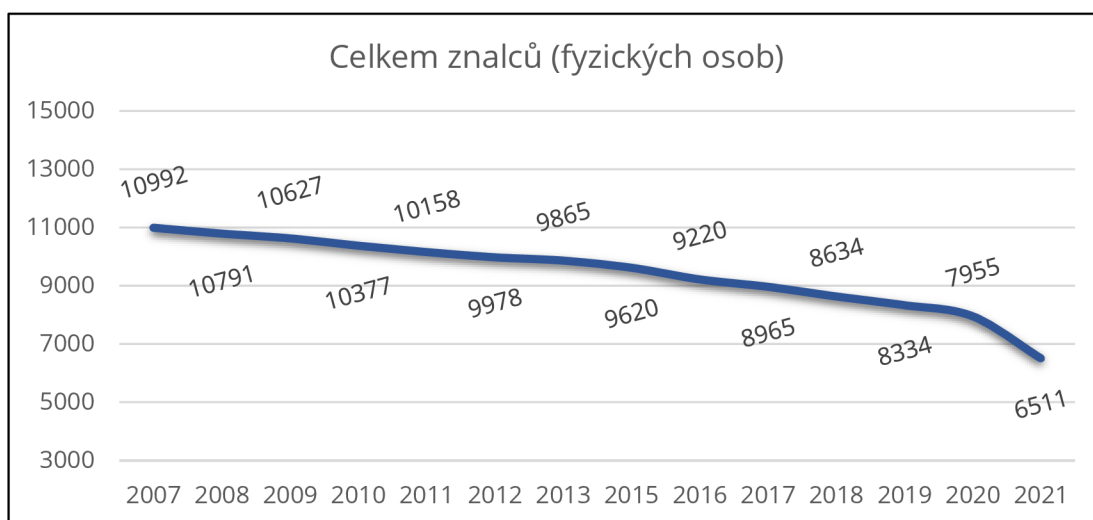
---

⁹⁴ Komora soudních znalců [online]. Dostupné z: <https://kszcr.cz/>

⁹⁵ Ředitel odboru znalců Jan Benýšek: Kolaps justice z důvodu nedostatku znalců nenastane [online]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2021/08/reditel-odboru-znalcu-jan-benysek-kolaps-justice-z-duvodu-nedostatku-znalcu-nenastane/>

Rok	Celkem znalců (fyzických osob)	Meziroční úbytek	Meziroční úbytek v %
2007	10 992	201	1,8 %
2008	10 791		
2009	10 627	250	2,4 %
2010	10 377		
2011	10 158	180	1,8 %
2012	9 978		
2013	9 865	245	2,5 %
2015	9 620		
2016	9 220	255	2,8 %
2017	8 965		
2018	8 634	300	3,5 %
2019	8 334		
2020	7 955	1444	18,2 %
2021	6 511		

Tabulka 8 – Úbytek znalců [Zpracování: vlastní]⁹⁶

Graf 28 – Úbytek znalců za poslední léta [Zpracování: vlastní]⁹⁷

Úbytky podle krajů ČR jsou zobrazeny v tabulce na následující straně (Tabulka 9 – Počty znalců v krajích ČR). Průměrný úbytek za posledních 6 let je 34 %, což je 425 znalců. Největší úbytek zaznamenal Severomoravský a Jihomoravský kraj, naopak skoro třikrát menší úbytek nastal v Jihočeském a Středočeském kraji, kde je taky ale dvakrát menší počet znalců.

⁹⁶ BRADÁČ, A. Příspěvek k analýze stavu znalecké činnosti v ČR v roce 2021. *Soudní inženýrství*, 2021, 32(3), 47–52. DOI: <http://dx.doi.org/10.13164/SI.2021.3.47>. ISSN 1211-443X.

⁹⁷ BRADÁČ, A. Příspěvek k analýze stavu znalecké činnosti v ČR v roce 2021. *Soudní inženýrství*, 2021, 32(3), 47–52. DOI: <http://dx.doi.org/10.13164/SI.2021.3.47>. ISSN 1211-443X.

Kraj	2015	2021	Úbytek	Úbytek v %
Hlavní město Praha	1374	968	406	30 %
Středočeský	947	645	302	32 %
Jihočeský	881	638	243	28 %
Západočeský	839	488	351	42 %
Severočeský	764	494	270	35 %
Východočeský	1262	743	519	41 %
Jihomoravský	2087	1414	673	32 %
Severomoravský	1750	1116	634	36 %
Průměr			425	34 %

Tabulka 9 – Počty znalců v krajích ČR [Zpracování: vlastní]⁹⁸

9.2 STATISTIKA POSLEDNÍHO ROKU

Obavy z nefunkčního systému vlivem úbytku znalců nemají jen samotní znalci, ale i jedinci z řad poslanců. V interpelacích za dne 8. 7.2021 se poslanec Jakub Michálek obrátil na tehdejší ministryni Mgr. Marii Benešovou kvůli obavám z poklesu počtu znalců a dostalo se mu odpovědi: *„Vážený pane poslanče, situace, kterou jste tady uvedl, není tak tragická, jak říkáte. Já jsem na vaši písemnou interpelaci odpovídala 16. dubna tohoto roku a těch 1 000 znalců, o které se snížil ten stav, byl skutečně predikován, protože se jednalo o znalce staré, nemocné a neaktivní. Současně máme nové zájemce a také v původní odpovědi na vaši písemnou interpelaci jsem uváděla, že jenom za první kvartál nám přibylo v podstatě asi 40 nových znalců a v současné době jsme zavaleni žádostmi, aby byli zařazeni mezi znalce někteří noví odborníci. Vítám i obory, které v podstatě byly předtím neatraktivní a kde jsme měli malý výběr.“*⁹⁹

Důvodová zpráva k zákonu o znalcích uvádí, že Ministerstvo spravedlnosti předpokládá a počítá s ročním přírůstkem okolo 250 nových žadatelů o znalecké oprávnění.¹⁰⁰

K problematice úbytku znalců, hromadného ukončování a neaktivních znalců bývalý ředitel odboru znalců Martin Richter již na konci roku 2020 uvedl: *„že cca pětina až*

⁹⁸ BRADÁČ, A.: *Současný stav forenzních věd, zejména technických a ekonomických* [online]. Dostupné z: <https://www.vfs.cz/periodika/foreznni-vedy-2017-1-02.pdf>

⁹⁹ *Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna 2017–2021: 111. schůze, část 88 (8.7.2021)* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/111schuz/s111088.htm>

¹⁰⁰ *Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 254/2019 Sb.: Sněmovní tisk č. 72/0* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=72&CT1=0>

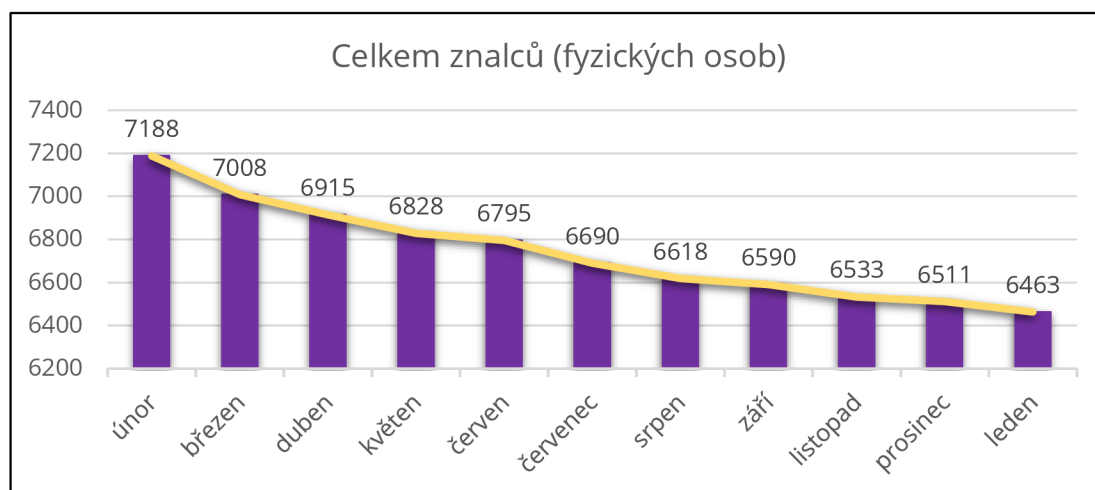
třetina všech dnes zapsaných znalců u jednotlivých krajských soudů znaleckou činnost reálně vůbec nevykonává.“¹⁰¹

Na konci roku 2021 došlo vlivem voleb nové vlády k vystřídání Mgr. Marie Benešové za JUDr. Pavla Blažka, Ph.D. na postu Ministra spravedlnosti, který ihned po svém jmenování přislíbil zaměření na odměny pro znalce.

„V této fázi přemýšlím nad tím, že se s nimi musím, budu-li jmenován, okamžitě potkat, zeptat se jich, co potřebují, a pokud možno, tak jim maximálně vyhovět. Protože bez znaleckých posudků dojde k prodlužování soudních řízení i přípravných trestních řízení, což je samozřejmě nepřijatelné,“¹⁰² znělo vyjádření nového ministra spravedlnosti Pavla Blažka po jednání o svém jmenování do ministerského křesla.

Z grafů celkové statistiky za poslední léta je patrné, že úbytek znalců v posledním roce, kdy vyšel v platnost NZoZ byl oproti předešlým výrazně vyšší.

Poslední graf (Graf 29 – Úbytek znalců za poslední rok) k tomuto tématu zobrazuje vývoj počtu znalců v jednotlivých měsících v období od února 2021 do ledna 2022. Úbytek byl poměrně rovnoměrný bez větších výchylek po celou dobu sledovaného období. Hodnoty byly zaznamenávány náhodně během daného roku z webu ministerstva.

Graf 29 – Úbytek znalců za poslední rok [Zpracování: vlastní]¹⁰³

¹⁰¹ Ředitel odboru znalců Martin Richter: Až třetina znalců je neaktivních. [online]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2020/12/reditel-odboru-znalcu-martin-richter-az-tretina-znalcu-je-neaktivnich-predpokladame-ze-s-novym-zakonom-vrati-razitko/>

¹⁰² Blažek: Nejsem ten, koho by prezident odmítal [online]. Dostupné z:

<https://www.novinky.cz/domaci/clanek/blazek-nejsem-ten-koho-by-prezident-odmital-40379925>

¹⁰³ BRADÁČ, A. Příspěvek k analýze stavu znalecké činnosti v ČR v roce 2021. *Soudní inženýrství*, 2021, 32(3), 47–52. DOI: <http://dx.doi.org/10.13164/SI.2021.3.47>. ISSN 1211-443X.

10 VÝŠE ODMĚNY

Mezi dlouhodobě všemi způsoby skloňovanou a ožehavou patří otázka výše odměny za výkon znalecké činnosti, která je v případě podávání posudků pro orgány veřejné moci značně podhodnocena a její výše významně zaostává za ohodnocením dalších subjektů řízení, jako advokáti, soudci, notáři apod.

Naposledy byla hodinová odměna znalcům zvýšena k 1. 1. 2003 a to na 350 Kč/hod. Další zvýšení nastalo s vydáním nového zákona po 18 letech k 1. 1. 2021 z 350 Kč na 450 Kč za hodinu, což nepokrylo ani inflaci.

Vzhledem ke skutečnosti, že znalecká činnost je prováděna za účelem zisku, jelikož se jedná o činnost podnikatelskou, měla by za ni být adekvátní odměna.

Dle komentářů v dotazníkovém šetření by podle oslovených znalců bylo adekvátní ohodnocení v rozmezí 700 až 1500 Kč započaté práce podle obtížnosti, složitosti případu a oboru. V ocenění by se mohlo také zohlednit i léta praxe.

Obdržená částka za práci se sice nazývá odměna, avšak nejedná se o peníze, které znalci zůstanou. Znalec musí uhradit všechny své náklady, sociální a zdravotní pojištění, odkládat peníze v případě dovolené a další. Měsíční náklady jsou tedy mnohdy vyšší než samotná fakturace za posudky.

10.1 VÝVOJ HODINOVÉ ODMĚNY ZNALCE

Znalecká činnost se řadí mezi vysoce odborné práce s nutností průběžného vzdělávání, ale výše odměny při dodávání posudků orgánům veřejné moci tomu neodpovídá. „*Přes opakované upozorňování za strany znalecké obce, ministerstvu zaslanou dokumentaci sazeb v zahraniční i s překladem zákonů (SRN, Rakousko), publikace ve veřejně dostupných znaleckých časopisech apod. se nestalo vůbec nic*“, konstatuje k nelepšící se situaci prof. Bradáč v časopise Soudní inženýrství.¹⁰⁴

Důležitým předpokladem pro znaleckou činnost je, aby se ministerstvo postavilo do role zastánce, který bude za znalce bojovat vzhledem k neexistenci profesní komory, která by tuto funkci zastávala. Bývala ministryně prosazování vyšších odměn koncem roku 2020 interpretovala slovy: „*Ministerstvo spravedlnosti mělo snahu zavést*

---

¹⁰⁴ BRADÁČ, A. Příspěvek k analýze stavu znalecké činnosti v ČR v roce 2021. *Soudní inženýrství*, 2021, 32(3), 47–52. DOI: <http://dx.doi.org/10.13164/SI.2021.3.47>. ISSN 1211-443X.

ještě vyšší sazbu, nicméně z důvodů současné kalamitní situace a současné situace jsme nemohli tuto taxu zvednout," uvedla v rámci interpelací v Poslanecké sněmovně.¹⁰⁵

Tabulka (Tabulka 10 – Vývoj hodinové odměny znalce) zobrazuje vývoj výše hodinové odměny za posledních více než 50 let od počátku platnosti starého zákona o znalcích. Už podle skutečnosti, že tabulka obsahuje pouze pár řádků, je jasné, že není moc co porovnávat, hodinová sazba byla změněna pouze třikrát a vždy navýšena pouze o nepatrnou částku.

Období	Vyhláška resp. novela	§	Znalci – osoby Kč/h	Znal. ústavy Kč/h
01.07.1967 – 30.06.1990	č. 37/1967 Sb.	16, 15a	17–35	17–35
01.07.1990 – 09.03.1993	č.184/1990 Sb.	16,15a	17–35	Jako činnost pro fyzické a právnické osoby (dohodou) ⁹⁾
10.03.1993 – 31.12.2002	č. 77/1993 Sb.	16, 15a	75–125	
01.01.2003 – 31.12.2020	č. 432/2002 Sb.	16	100–350	100–350
Od 1. 1. 2021	č. 504/2020 Sb.	2	300–450	300–450

Tabulka 10 – Vývoj hodinové odměny znalce ¹⁰⁶

10.2 SROVNÁNÍ PLATŮ

Výše odměny bývá zvláště v posledních letech hojně srovnávána s odměnami řadových pracovníků a dělníků.

Podobného srovnání se dopustil v rozhovoru i šéf Ústavu soudního inženýrství VUT v Brně a předseda prezidia Asociace znalců a odhadců České republiky Aleš Vémola, který uvedl: „Už při tvorbě zákona se na naše námítky nebral zřetel, ale řekli jsme si, že se s novou podobou normy naučíme žít. A čekali jsme na prováděcí předpisy. Jenže marně. Teď máme velice přísný zákon, který umožňuje znalce trestat drakonickými pokutami, ale zůstalo jen u toho biče. Cukr v podobě vyššího znalečného není,“ nakonec dodal, že například opravář praček dostane za hodinu víc než znalec.¹⁰⁷

Avšak je na místě uvést, že výše odměn podle zákona a jeho prováděcí vyhlášky se týká pouze státního sektoru, nikoliv toho soukromého. V soukromém sektoru si znalec určí výši odměny na základě domluvy se zadavatelem ve smlouvě.

¹⁰⁵ Benešová k navýšení znalečného: Peníze netisknu, více jsme nyní odměny zvednout nemohli [online]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2020/12/benesova-k-navyseni-znalecneho-penize-netisknu-vice-jsme-nyni-odmeny-zvednout-nemohli/>

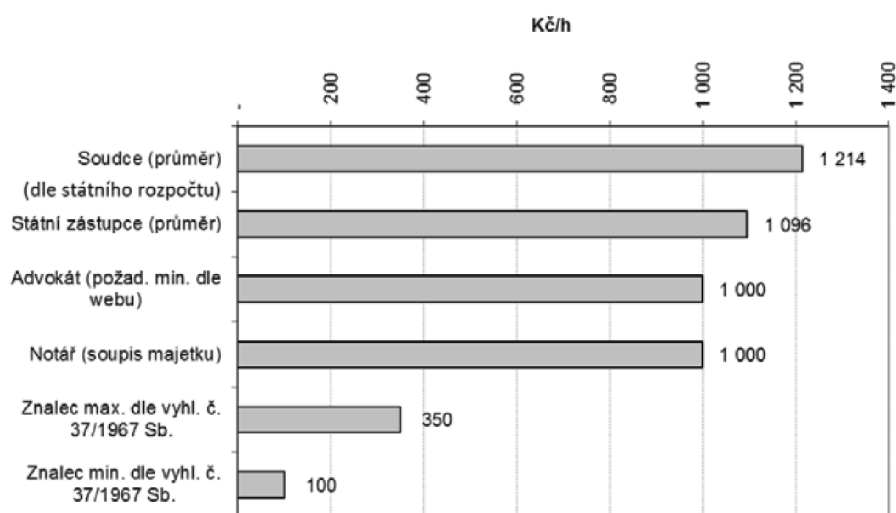
¹⁰⁶ BRADÁČ, A. Příspěvek k analýze stavu znalecké činnosti v ČR v roce 2021. *Soudní inženýrství*, 2021, 32(3), 47–52. DOI: <http://dx.doi.org/10.13164/SI.2021.3.47>. ISSN 1211-443X.

¹⁰⁷ Konec znalců? S novým zákonem odcházejí a noví jsou v nedohlednu [online]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/krimi/clanek/konec-znalcu-s-novym-zakonom-odchazeji-a-novi-jsou-v-nedohlednu-40343959>

V tomto případě, kdy je výše odměny dána především poptávkou a nabídkou se dá tedy znalec srovnávat s opravářem praček nebo instalatérem.

Nicméně srovnání hodinové sazby, resp. nákladů na hodinu práce soudců, státních zástupců, advokátů a notářů v porovnání s hodinovými sazbami soudních znalců při podávání posudků pro orgány veřejné moci provedl prof. Bradáč v jednom ze svých článků vydávaných v časopise Soudní inženýrství.¹⁰⁸

Výsledek je vidět v grafu (*Graf 30 – Srovnání hodinových sazeb, resp. nákladů na hodinu práce*), který uvažuje s ohodnocením podle SZoZ, pro představu rozdílů ve výši ohodnocení ale postačí. Na první pohled je patrný obrovský rozdíl ve výši ohodnocení mezi znalcem a ostatními profesemi, kterým začínají minimální ohodnocení na částce 1000 Kč za hodinu, a to se jedná o hodnoty několik let staré.

Graf 30 – Srovnání hodinových sazeb, resp. nákladů na hodinu práce¹⁰⁹

V dalším případě se dá také použít srovnání s odměnami za odborné vyjádření podané na žádost orgánů činných v trestním řízení, které určuje vyhláška č. 23/2002 Sb. Výše odměny činí 75 až 125 Kč za každou započatou hodinu práce podle náročnosti a celkového rozsahu, což je ještě méně než za činnost znaleckou, která této výše ohodnocení dosahovala mezi lety 1993 až 2002 dle vyhlášky č. 77/1993 Sb.

¹⁰⁸ BRADÁČ, A.: *Současný stav forezních věd, zejména technických a ekonomických* [online]. Dostupné z: <https://www.vsfs.cz/periodika/forezní-vedy-2017-1-02.pdf>

¹⁰⁹ BRADÁČ, A.: *Současný stav forezních věd, zejména technických a ekonomických* [online]. Dostupné z: <https://www.vsfs.cz/periodika/forezní-vedy-2017-1-02.pdf>

11 SHRnutí

Zásadní změnou původní právní úpravy platné dlouhých 52 let není jenom rozdělení znalecké a tlumočnické problematiky, ale také co se obsahového rozsahu týče. Starý zákon si vystačil s 29 paragrafy, zatímco nový zákon obsahuje 50 paragrafů, a i jeho prováděcí vyhlášky jsou podstatně rozsáhlejší. Nicméně ve srovnání s ostatní legislativou ČR se nejedná o výjimku.

Míra četnosti odpovědí a **zpětné vazby ze strany oslovených znalců z praxe v dotazníkovém šetření** potvrzuje vysokou aktuálnost tématu, vyvolávající značnou míru diskuze, snahu a chuť ke sdílení názorů na tuto problematiku a zapojení se do jejího rozvíjení a případného řešení.

Mezi hlavní kladně hodnocené a označované jako přínosné mezi dotazovanými znalci patří **zavedení právního nároku na jmenování znalcem**, po splnění všech předem daných podmínek a složení slibu. Tímto se dostává souladu s právem Evropské unie a udává tak pro všechny uchazeče stejné podmínky, bez možnosti jmenování na základě subjektivního názoru.

Naopak vlnu nevole a průchod negativním emocím dala změna nebo spíš (ne)změna **ohodnocení znalecké práce**, která je podle znalců v dlouhodobém měřítku označována za nedostačující, ba až výsměšnou. V porovnání s profesemi podobného charakteru (jako např. advokát nebo soudce) silně zaostává. Avšak minimálně podle výsledků dotazníkového šetření lze konstatovat, že většina znalců vykonává znaleckou činnost pouze jako přivýdělek, tudíž výše odměn za posudky pro orgány veřejné moci není hlavním příjmem zdrojů.

Rovněž nelze opomenout přijatá ustanovení týkající se **správních trestů pro znalce** v rámci řízení o přestupcích, která ke ztraktivnění tohoto oboru nijak nepřispěla. Možná **výše pokut** naprosto **nekoresponduje s výši odměn** za znaleckou činnost, jejíž snahou je vynutit kvalitní znaleckou činnost silou právě na základě pohrůžky trestem.

Velikým otazníkem je také **úbytek znalců**. Po problematice ohodnocení znalecké práce se jedná o druhou nejskloňovanější otázku. Subjektů vykonávající znaleckou praxi dlouhodobě ubývá, za což může i průměrný **vysoký věk** (60-70 let). Úbytek znalců je velkým strašákem, avšak počet znalců potřebný pro bezproblémovou funkčnost soudních řízení není znám. Je tedy otázkou, jaký je **optimální počet znalců**, který by dostatečně pokryl poptávku znaleckých posudků pro orgány veřejné moci, ale zároveň by nedocházelo k jejich přetížení.

Vydáním nového zákona získal **znalecký posudek** jednotný formální vzhled i obsahovou strukturu, která by měla zajistit lepší přezkoumatelnost a případné porovnání posudku. Náležitosti posudku jsou však pro všechny obory stejné a možná až moc obecné. Nově zákon zmiňuje **obecně uznávané postupy a standardy** daného oboru a odvětví, v jejichž souladu má být zpracován ZP, jejichž specifikace není uvedena a které mají dle důvodové zprávy vznikat postupně.

Krok vstříc digitalizaci, sjednocení znalecké agendy a usnadnění činnosti nejenom znalcům, ale i orgánům veřejné moci je bezpochyby zavedení **centrální evidence posudků a seznamu znalců** formou informačního systému s možností dálkového přístupu. Jediný háček je v tom, že zatím ani jedna z platforem nebyla uvedena do provozu. A také nebyly zveřejněny žádné informace o možném nadcházejícím zprovoznění.

Převedení výkonu dohledu a kontroly pod Ministerstvo spravedlnosti znamená zavedení stejných podmínek pro všechny subjekty, namísto původního zařazení pod krajské soudy, kde docházelo k odchýlkám v rozhodování. Nevýhodou centralizace je podle oslovených znalců vytrácení zosobnění a zdlouhavá komunikace. Otazníky vyvstávají rovněž nad zvládnutelností veškeré administrativy ministerstvem.

Komentáře dotazníkového šetření poukázaly na **částečnou neznalost** některých oslovených znalců, která může být způsobená buď nedostatečnou informovaností ze strany ministerstva spravedlnosti jako správního orgánu nebo vlastní nedostatečnou vzdělaností znalců s novou právní úpravou. V tomto případě se jeví povinnost vstupní zkoušky jako nezbytná nutnost, která přiměje znalce k řádnému nastudování nového zákona o znalcích.

Přesto, že se jedná o zákon dlouhodobě připravovaný, **obsahuje řadu nedostatků a nenaplní očekávání**, které si od něho slibovali jak znalecké subjekty, tak odborná veřejnost.

Jak se bude vyvíjet současná napjatá situace ukáže až ustálení znalecké praxe v delším časovém horizontu. Východiskem by mohly být kroky na základě doporučení, které jsou popsány v následující kapitole.

12 DOPORUČENÍ A NÁVRHY ŘEŠENÍ

Tato kapitola slouží k uvedení zjištěných poznatků, navrnutí řešení a doporučení pro budoucí vývoj sledované problematiky na základě získaných poznatků a zkušeností při vypracování této práce.

Stěžejním bodem, na který je potřeba se v budoucnosti určitě zaměřit a vyřešit ho, je vhodná **výše odměny za znaleckou činnost**, kterou v dostatečné míře nevyřešil ani nově vydaný zákon o znalcích a prováděcí vyhláška.

Při případné změně stojí za zamyšlení:

- Zvýšení hodinové sazby znalecké činnosti na základě porovnání s ostatními subjekty a profesemi např. v případě soudních řízení, aby nedocházelo k podhodnocování znalecké profese, která je neméně rozdílná.
- Uveřejnění postupu výpočtu na základě, kterého byla hodinová sazba stanovena a zdůvodnění její výše, aby bylo jasné, jak k její výši bylo dospěno.
- Stanovení vyššího ohodnocení pro specifické a málo obsazené odvětví, aby došlo k jejich zatraktivnění a tím možnému většímu obsazení.

V oblasti **znaleckých posudků**, které slouží jako významný důkazní prostředek soudního řízení a jejich kvalita je zásadní pro kvalitní soudní proces, je potřeba stanovit jasný řád.

Do budoucna by bylo dobré stanovit:

- Určení optimálního počtu znalců v jednotlivých oborech vzhledem k potřebám a požadavkům na posudky pro orgány veřejné správy, pro zajištění bezproblémového chodu justice.
- Jiný formát znaleckého posudku pro jednotlivá odvětví, který by naplnil specifitější přístup k dané problematice.
- Uveřejnění statistiky, kolik procent z celkově vyhotovených posudků je skutečně „vadných“, na které se ministerstvo odvolává při potřebě vydání nového zákona a zvýšení sankcí k jejich zkvalitnění.

Zprovoznění navržené **elektronické evidence posudků a seznamu znalců**, ke kterému se ministerstvo spravedlnosti zavázalo a které mělo fungovat od počátku účinnosti NZoZ by mělo být pro ministerstvo prioritou. Neschopnost zajištění ani pro roce platnosti zákona jenom vypovídá o neplnění povinností ze strany ministerstva.

Následující kroky by měly směřovat k:

- Umožnění znalcům v případě rozhodování o ukončení činnosti si nové systémy vyzkoušet v rámci přechodného období 5 let (nyní už jen 4 let).
- Plnění zákona ze strany ministerstva a nasazení všech dostupných prostředků na zprovoznění těchto systémů.

Špatná **komunikace a informovanost** by v budoucnu mohly negativně ovlivnit vývoj znalecké činnosti. V současnosti je komunikace neosobní, velice neefektivní a neodpovídá daným potřebám.

Opatření, které by mohly v budoucnosti tuto hrozbu eliminovat:

- Vedení a uveřejňování statistik o vývoji počtech znalců, počtech posudků, věku znalců apod., a tak zajistit i informovanost široké veřejnosti, která si doposud dělala obrázek na znalectví skrze negativní a medii propírané kauzy.
- Zajištění pravidelné informovanosti na stránkách justice.cz, např. zřízením diskuzního fóra umožňujícího vzájemné spojení a konzultování znalců.
- Vydáváním pravidelných článků, rubrik a zpravodajství o průběhu a vývoji situace znalecké praxe.

Úkazem špatné komunikace nejenom se znalci, ale i s veřejností je neschopnost konstruktivně odpovědět na e-maily, které jim byly zaslány v rámci této práce s prosbou o poskytnutí především statistik za první rok platnosti nového zákona, ač při telefonickém rozhovoru byla spolupráce přislíbena. Komunikace formou e-mailů je součástí přílohy č. 2.

Důležité je také **zvýšení atraktivity** znalecké profese především pro potencionální uchazeče, pro které by měla být prestiž profese jednou z motivací. Naplnění těchto motivů je stěžejní pro zachování či dokonce navýšení a udržení stability znalectví.

V tomto případě by se mohlo jednat o:

- Zajištění praxe studentům a absolventům vysokých škol, aby mohli čerpat cenné informace, postupy a postřehy od zkušených kapacit a získat tak zkušenosti pro kvalitní provádění znalecké praxe.
- Provedení průzkumu mezi potencionálními uchazeči a zjištění jejich názorů, postřehů a potřeb pro možnost následného vhodného reagování na tuto zpětnou vazbu ze strany ministerstva.

13 ZÁVĚR

Znalec je už od pradávna považován za osobu významnou u soudního řízení a vzhledem k jeho odbornosti označovanou za nenahraditelnou, která prostřednictvím svých odborných znalostí posuzuje skutečnosti soudem určené.

Současný stav znalecké činnosti by se dal přirovnat k začarovanému kruhu, který se točí kolem dokola omílané odměny za znaleckou činnost a není z něj cesty ven, jestliže nedojde k jejímu navýšení. Pokud se odměna nezvýší v dostatečné míře, nedojde k větší motivaci znalců, a tak zkvalitnění znaleckých posudků v rámci soudních řízení, což bude mít dopad na upadající prestiž oboru v očích především laické veřejnosti doprovázenou odchodem stávajících znalců a nezájmem o tuto činnost uchazečů nových.

Zvýšení atraktivity znalecké profese by mělo být jednou z nadcházejících priorit, aby znalecké posudky pro orgány veřejné moci nebyly znaleckými subjekty brány jenom jako nutné zlo, kterému je nejlepší se vyhnout.

Potvrdilo se, že se jedná o velmi obsáhlou a složitou problematiku, až přesahující možnosti této práce, ale její podstatnou silou je to, že odráží názory zkušených odborníků znalecké praxe.

Po zpětném ohlédnutí se dá konstatovat, že zkoumáním této problematiky získané postřehy a poznatky dávají prostor k dalšímu zamyšlení a případné náměty k dalšímu rozpracování, a tak možného dosažení zlepšení znalecké činnosti.

14 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

14.1 ODBORNÁ LITERATURA

- BRADÁČ, Albert, Aleš VÉMOLA a Albert BRADÁČ. *Soudní znaleství ve vybraných technických a ekonomických oborech po 1.1.2021*. Vydání druhé, aktualizované a doplněné. Brno: Akademické nakladatelství CERM s.r.o., Brno, 2021. ISBN 978-807-6230-613.
- KŘÍSTEK, Lukáš. *Znaleství*. 2013. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. Právní rukověť (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-807-4780-424.
- KŘÍSTEK, Lukáš. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech: komentář*. 2021. Praha: Leges, 2021. Komentátor. ISBN 978-807-5025-111.
- JANÍČEK, Přemysl a Jiří MAREK. *Expertní inženýrství v systémovém pojetí*. 2013. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada). ISBN 978-802-4741-277.
- BRADÁČ, Albert, Miroslav KLEDUS a Pavel KREJČÍŘ. *Soudní znaleství*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2010. ISBN 978-80-7204-704-8.
- BRADÁČ, Albert, Miroslav KLEDUS a Pavel KREJČÍŘ. *Úvod do soudního znaleství*. 2004. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2004. ISBN 80-720-4365-X.
- DÖRFL, Luboš. *Soudní znaleství, aneb, Minimum znalostí znalce v oboru ekonomika – ceny a odhady nemovitostí*. 2009. Praha: České vysoké učení technické v Praze, 2009. ISBN 978-800-1043-073.
- DÖRFL, Luboš. *Znalec a znalecký posudek v civilním procesu*. 2020. V Praze: C.H. Beck, 2020. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-807-4007-903.
- BĚLOHLÁVEK, Alexander J. a Renáta HÓTOVÁ. *Znalci v mezinárodním prostředí: v soudním řízení civilním a trestním, v rozhodčím řízení a v investičních sporech*. 2011. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckova edice právo a hospodářství. ISBN 978-807-4003-950.
- KLEDUS, Robert. *Obecná metodika soudního inženýrství*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Ústav soudního inženýrství, 2012. ISBN 978-802-1445-512.
- BRADÁČ, A. Příspěvek k analýze stavu znalecké činnosti v ČR v roce 2021. *Soudní inženýrství*, 2021, 32(3), 47–52. DOI: <http://dx.doi.org/10.13164/SI.2021.3.47>. ISSN 1211-443X.
- BRADÁČ, A., VÉMOLA, A., BRADÁČ, A. Co znalcům přináší nový zákon. *Soudní inženýrství*, 2019, 30(4), 34–40. DOI: <http://dx.doi.org/10.13164/SI.2019.4.34>. ISSN 1211-443X.

- BRADÁČ, A.: *Současný stav forenzních věd, zejména technických a ekonomických* [online]. Dostupné z: <https://www.vfsfs.cz/periodika/foreznivedy-2017-1-02.pdf>
- BRADÁČ, A., VÉMOLA, A., BRADÁČ, A. Nový znalecký zákon. *Soudní inženýrství*, 2019, 30(4), 23–33. DOI: <http://dx.doi.org/10.13164/SI.2019.4.23>. ISSN 1211-443X.

14.2 INTERNETOVÉ ZDROJE

- *Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 254/2019 Sb.: Sněmovní tisk č. 72/0* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=72&CT1=0>
- *Kdo je znalec* [online]. Dostupné z: <https://znalci.justice.cz/kdo-je-znalec/>
- *Kdo je znalec: Slovník pojmů* [online]. Dostupné z: <https://znalci.justice.cz/kdo-je-znalec/>
- *Licenční řízení: Průběh řízení* [online]. Dostupné z: <https://znalci.justice.cz/licencni-rizeni/#znalec&sub%5B%5D=znalec-prubeh-rizeni>
- *Evidence: Znalci* [online]. Dostupné z: <https://znalci.justice.cz/evidence/>
- *Evidence znalců a tlumočnicků* [online]. Dostupné z: [http://datalot.justice.cz/justice/repznatl.nsf/\\$\\$SearchForm?OpenForm](http://datalot.justice.cz/justice/repznatl.nsf/$$SearchForm?OpenForm)
- *Často kladené otázky: Znalci* [online]. Dostupné z: <https://znalci.justice.cz/caste-dotazy/>
- *Přijímání zákonů* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=173>
- *Data: Kterým vysokoškolským oborům se vyhýbají ženy a kde hrozí problémy s uplatněním* [online]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/data-zastoupeni-zen-v-technicky-oborech-a-nezamestnanost-a/r~05ca67d8553c11e9ad610cc47ab5f122/>
- *Dopis předsedy prezidia AZO ČR z.s. předsedovi vlády* [online]. Dostupné z: <https://dspace.vutbr.cz/bitstream/handle/11012/195882/si-2020-04-vemola.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- *Nová klasifikace ISCED 2011: Národní pedagogický institut České republiky* [online]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/isced>
- *Komora soudních znalců* [online]. Dostupné z: <https://kszcr.cz/>
- *Konec znalců? S novým zákonem odcházejí a noví jsou v nedohlednu* [online]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/krimi/clanek/konec-znalcu-s-novym-zakonem-odchazeji-a-novi-jsou-v-nedohlednu-40343959>

- *Recenze – Zákon o znalcích. Komentář* [online]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/09/14/recenze-zakon-o-znalcich-komentar/>
- *Znalců, kteří končí kvůli výši odměn od státu, je podle MSp minimum* [online]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/10/20/znalcu-kteri-konci-kvuli-vysi-odmen-od-statu-je-podle-msp-minimum/>
- *Ředitel odboru znalců Martin Richter: Až třetina znalců je neaktivních. Předpokládáme, že s novým zákonem vrátí razítko* [online]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2020/12/reditel-odboru-znalcu-martin-richter-az-tretina-znalcu-je-neaktivnich-predpokladame-ze-s-novym-zakonem-vrati-razitko/>
- *Příprava seznamu znalců i evidence jejich úkonů nabrala další zpoždění* [online]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/07/01/priprava-seznamu-znalcu-i-evidence-jejich-ukonu-nabrala-dalsi-zpozdeni/>
- *KOMENTÁŘ: Zákon pro znalce představuje, samý bič a žádný cukr* [online]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/byznys/komentar-zakon-pro-znalce-predstavuje-samy-bic-a-zadny-cukr.A190922_123116_ln_byznys_pravo_ssu
- *Tiskové zprávy – portál justice: Ministerstvo spravedlnosti zřídilo nový portál pro znalce* [online]. Dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/tiskove-zpravy?clanek=ministerstvo-spravedlnosti-zridilo-novy-portal-pro-znalce>
- *Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna 2017–2021: 34. schůze, část 10 (10.9.2019)* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/034schuz/s034010.htm#r2>
- *Zkoušky: Znalci* [online]. Dostupné z: <https://znalci.justice.cz/zkousky-1/>
- *Ministerstvo spravedlnosti: Až třetina soudních znalců není aktivních* [online]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/09/14/ministerstvo-spravedlnosti-az-tretina-soudnich-znalcu-neni-aktivnich/>
- *Od roku 2021 musejí mít znalci pro stavebnictví odpovídající autorizaci* [online]. Dostupné z: <http://zpravy.ckait.cz/vydani/2021-01/od-roku-2021-museji-mit-znalci-pro-stavebnictvi-odpovidajici-autorizaci/>
- *Soudních znalců je čím dál méně, poslanci jim chtějí zvýšit odměny a snížit sankce* [online]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2730725-soudnich-znalcu-je-cim-dal-mene-poslanci-jim-chteji-zvysit-odmeny-a-snizit-sankce>
- *Statistiky přijímacího řízení: VUT* [online]. Dostupné z: <https://www.vut.cz/uredni-deska/statistiky-rizeni>

- *Ředitel odboru znalců Jan Benýšek: Kolaps justice z důvodu nedostatku znalců nenastane* [online]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2021/08/reditel-odboru-znalcu-jan-benysek-kolaps-justice-z-duvodu-nedostatku-znalcu-nenastane/>
- *Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna 2017–2021: 111. schůze, část 88 (8.7.2021)* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/111schuz/s111088.htm>
- *Blažek: Nejsem ten, koho by prezident odmítal* [online]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/blazek-nejsem-ten-koho-by-prezident-odmital-40379925>
- *Benešová k navýšení znalečného: Peníze netisknu, více jsme nyní odměny zvednout nemohli* [online]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2020/12/benesova-k-navyseni-znalecneho-penize-netisknu-vice-jsme-nyni-odmeny-zvednout-nemohli/>
- *Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna 2017–2021: Sněmovní tisk 72* [online]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=72>
- *Konec znalců? S novým zákonem odcházejí a noví jsou v nedohlednu* [online]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/krimi/clanek/konec-znalcu-s-novym-zakonem-odchazeji-a-novi-jsou-v-nedohlednu-40343959>

14.3 PRÁVNÍ PŘEDPISY

- Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících
- Vyhláška č. 123/2015 Sb., kterou se stanoví seznam znaleckých oborů a odvětví pro výkon znalecké činnosti
- Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách
- Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích
- Vyhláška č. 503/2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti
- Vyhláška č. 504/2020 Sb., o znalečném
- Vyhláška č. 505/2020 Sb., kterou se stanoví seznam znaleckých odvětví jednotlivých znaleckých oborů, jiná osvědčení o odborné způsobilosti, osvědčení vydaná profesními komorami a specializační studia pro obory a odvětví
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

- Zákon č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích
- Zákon č. 444/2011 Sb., kterým se mění zákon č.36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 354/2019 Sb., o soudních tlumočnících a soudních překladatelích

15 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
MS	Ministerstvo spravedlnosti ČR
NZoZ	nový zákon o znalcích
SZoZ	starý zákon o znalcích
DZ	důvodová zpráva
OVM	orgány veřejné moci
VŠ	vysoká škola
KS	krajský soud
ZP	znalecký posudek
ÚSI	Ústav soudního inženýrství VUT v Brně

16 SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 – Statistika vyplnění dotazníku	34
Graf 2 – Délka vyplnění dotazníku.....	34
Graf 3 – Pohlaví respondentů	35
Graf 4 – Věková kategorie respondentů	36
Graf 5 – Dosažené vzdělání respondentů.....	37
Graf 6 – Délka působnosti znalce	38
Graf 7 – Výkon činnosti v jiném oboru	39
Graf 8 – Způsob působnosti.....	40
Graf 9 – Druh pracovního poměru	42
Graf 10 – Ovlivnění setrvání v oboru.....	43
Graf 11 – Zvýšení hodinové sazby	44
Graf 12 – Přestupky a pokuty.....	45
Graf 13 – Alternativa hodinové sazby	47
Graf 14 – Zřízení povinného pojištění	48
Graf 15 – Pojištění před povinným zavedením	49
Graf 16 – Vydání nového zákona.....	50
Graf 17 – Rozdíly v účasti znalců.....	52
Graf 18 – Změna organizace znalecké činnosti	53
Graf 19 – Právní nárok na jmenování znalce	54
Graf 20 – Odebrání znaleckého oprávnění.....	56
Graf 21 – Dohledová činnost MS	57
Graf 22 – Vstupní zkouška.....	59
Graf 23 – Přínos nového zákona.....	60
Graf 24 – Administrativní náročnost	63
Graf 25 – Zlepšení pověsti znalců	64
Graf 26 – Webové stránky MS.....	66

Graf 27 – Statistika přijímacího řízení ÚSI	80
Graf 28 – Úbytek znalců za poslední léta	82
Graf 29 – Úbytek znalců za poslední rok	84
Graf 30 – Srovnání hodinových sazeb, resp. nákladů na hodinu práce	87

17 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Znalectví jako soustava a jeho okolí	14
Obrázek 2 – Osmilístek vlastností, schopností a znalostí znalce	15
Obrázek 3 – Průběh řízení	17
Obrázek 4 – Zásady pro vypracování znaleckého posudku	20
Obrázek 5 – Schéma legislativního procesu	25
Obrázek 6 – Staronový seznam znalců	30
Obrázek 7 – Termín obecné části vstupní zkoušky 2021	75

18 SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Odvětví ve stavebnictví	38
Tabulka 2 – Druh oboru výkonu jiné činnosti.....	40
Tabulka 3 – Revize oborů	74
Tabulka 4 – Výsledky zkoušek obecné části	75
Tabulka 5 – Výčet osvědčení pro stavebnictví	76
Tabulka 6 – Počty znalců v jednotlivých oborech	78
Tabulka 7 – Statistika přijímacího řízení ÚSI	80
Tabulka 8 – Úbytek znalců	82
Tabulka 9 – Počty znalců v krajích ČR	83
Tabulka 10 – Vývoj hodinové odměny znalce	86

19 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č.1 – Dotazník pro znalce

Příloha č.2 – Komunikace s Ministerstvem spravedlnosti